

การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

**CULTURAL TOURISM ADMINISTRATION OF CHAIYAPHUM
TOWN MUNICIPALITY, CHAIYAPHUM PROVINCE**

พระธนิต อธิจิตโต (คงเนียม)

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๖๑

การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

พระธนิต อธิจิตโต (คงเนียม)

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๑

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

**Cultural Tourism Administration of Chaiyaphum Town
Municipality, Chaiyaphum Province**

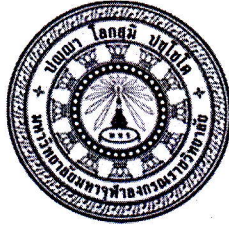
Phrathanit Adhicitto (Kongneam)

A Research Paper Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of
Master of Public Administration

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

C.E. 2018

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับสารนิพนธ์
เรื่อง “การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ” เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์

(ผศ.ดร.รัฐพล เย็นใจมา)

ประธานกรรมการ

(ผศ.ดร.อัจฉรา หล่อตระกูล)

กรรมการ

(ผศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง)

กรรมการ

(รศ.ดร.สุรินทร์ นียมางกูร)

กรรมการ

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

ผศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง

ประธานกรรมการ

รศ.ดร.สุรินทร์ นียมางกูร

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พระธนิศ อธิจิตโต)

ชื่อสารนิพนธ์	: การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ
ผู้วิจัย	: พระธนิศ อธิจิตโต (คงเนียม)
ปริญญา	: รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์	: ผศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง, พธ.บ. (การบริหารรัฐกิจ), ศศ.ม. (การจัดการการพัฒนาสังคม), รบ.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์)
	: รศ.ดร.สุรินทร์ นียมมางกูร, วท.บ. (วิทยาศาสตร์ทั่วไป), พบ.ม. (สถิติประยุกต์), M.S. (Statistics), Ph.D. (Development Administration)
วันสำเร็จการศึกษา	: ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๒

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ๑. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ๒. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ และ ๔. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๘๗๓ สืบมาจากกลุ่มตัวอย่าง คือประชาชนในพื้นที่เทศบาลเมืองชัยภูมิ จำนวน ๓๙๖ คน จากประชากร ๓๖,๙๑๙ คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีและการทดสอบค่าเอฟ ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีของเพียร์สันและการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบตัวต่อตัวกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๑๒ คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๘๖, S.D. = ๐.๗๘๑) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านแหล่ง

ท่องเที่ยว ($\bar{X}$ = ๓.๘๙, S.D. = ๐.๘๐๐) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X}$ = ๓.๘๔, S.D. = ๐.๘๔๒) ด้านการบริการ ($\bar{X}$ = ๓.๘๓, S.D. = ๐.๘๘๗) และด้านผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X}$ =๓.๘๙, S.D. = ๐.๘๖๖) อยู่ในระดับมาก

๒. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า ประชาชนที่มีอายุ การศึกษา อาชีพและรายได้ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มี เพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

๓. ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ พบว่าประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยภาพรวม อยู่ใน ระดับสูง ($R=๘๗๕^{**}$) จำแนกตามรายด้านพบว่า ด้านแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับสูง ($r=๘๕๐^{**}$) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับสูง ($r=๗๙๖^{**}$) ด้านการบริการ อยู่ในระดับสูง ($r=๗๗๐^{**}$) ด้านผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับสูง ($r=๘๐๕^{**}$)

๔. แนวทางการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ควรอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด ทั้งทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรมลดการบริโภคที่มากเกินไปจนเกินไป ลดของเสีย ที่จะทำลายสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมความหลากหลายของวัฒนธรรม ประเพณีที่มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวพัฒนาการท่องเที่ยวให้เข้ากับการพัฒนาท้องถิ่น ประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นต้องมีคุณภาพและราคาไม่แพงเกินไป เพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง สร้างผลตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม มีการประชุมปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอ ระหว่างองค์กร ประชาชนในท้องถิ่นและผู้ประกอบการ ควรมีการฝึกอบรมบุคลากรด้านแนวคิดและวิธีปฏิบัติในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจัดระบบและแผนงานอย่างเป็นระเบียบ เพื่อยกระดับความพอใจของนักท่องเที่ยวมีการวิจัยและการติดตามตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อแก้ปัญหาและเพิ่มผลประโยชน์ต่อแหล่งท่องเที่ยว

Research Paper Title : Cultural Tourism Administration of Chaiyaphum Town

Municipality, Chaiyaphum Province

Researcher : Phra Thanit Adhicitto (Kongneam)

Degree : Master of Public Administration

Research Paper Supervisory Committee

: Asst. Prof. Dr. Kiattisak Suklueang,

B.A. (PublicAdministration),

M.A. (Social DevelopmentManagement),

D.P.A. (Public Administration)

: Prof. Dr. Surin Niyamangoon, B.S. (General Sciences.),

M.S. (Statistics), M.S. (Statistics),

Ph.D. (Development Administration)

Date of Graduation : March 14, 2019

Abstract

Objectives of this research were 1. to study the context of cultural tourism administration of the town municipality, Chaiyaphum Province, 2. To compare the people's opinions on the cultural tourism administration of the town municipality, Chaiyaphum Province, classified by population data, 3. to study the relationship between cultural tourism and cultural tourism administration of the town municipality, Chaiyaphum Province, and 4. To study the approaches to improve the cultural tourism administration of the town municipality, Chaiyaphum Province,

Methodology was the mixed methods research. The qualitative and quantitative research. For quantitative research, the data were collected by questionnaires with the reliability confidence value at 0.873 from 396 samples, derived from 36,918 people at the Chaiyaphum city municipality area. The data were analyzed by frequency, percentage, means, standard deviation, T-test, and F-test and one-way ANOVA. Regression and Pearson's Coefficient. For qualitative research, Data were collected from 12 key informants by face-to-face- in-depth-interviewing and analyzed by descriptive interpretation.

Findings of the research were as follows:

1. Level of cultural tourism administration of Chaiyaphum city municipality, Chaiyaphum Province, by overall, were at high level ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.781), Each aspect of cultural tourism were that the tourism sites was at high level. ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.800), Facilities was at ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.842), services was at ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.887), Products and souvenirs were at ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.866), respectively.

2. The result of comparing people's opinion on cultural tourism administration of Chaiyaphum town municipality classified by population data were that people with different age, educational level, occupation and incomes did not have different opinion on the cultural tourism administration of Chaiyaphum town municipality, Chaiyaphum Province at the statistically significant level at 0.05 rejecting the set hypothesis.

3. The relationship between cultural tourism and cultural tourism administration of Chaiyaphum town municipality, Chaiyaphum Province was positively correlated at high level ($R = 0.875^{**}$) Each aspect, tourism sites were at high level ($r = 0.850^{**}$) Facilities were at high level ($r = 0.796^{**}$) Services were at high level ($r = 0.770^{**}$) Products and souvenirs were at high level ($r = 0.805^{**}$)

4. The approaches to improve the cultural tourism administration of Chaiyaphum town municipality, Chaiyaphum Province. Should conserve and use resources economically both natural and cultural resources reduce excessive consumption, reduce waste to destroy the environment. Promote a variety of cultures Traditions that are important to tourism, tourism development to local development Environmental Impact Assessment. Products of local tourist attractions must be of good quality and not too expensive. Increase participation of relevant local people Create appropriate and fair returns. There is a regular consultation meeting. Between organizations Local people and entrepreneurs. There should be personnel training in the concept and practice of tourism development, organizing systems and plans in an orderly manner. To raise the level of tourists' satisfaction with research and effective monitoring to solve problems and increase benefits for tourist destinations.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ เรื่อง การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ สำเร็จได้รับความอนุเคราะห์ ให้คำปรึกษา แนะนำและช่วยเหลือจากบุคคลหลายฝ่าย ซึ่งผู้วิจัยขอระบุนามเพื่อแสดงความขอบคุณไว้

ขอเจริญพรขอบคุณ รศ.ดร.สุรพล สุขะพรหม ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ที่บริหารการจัดการและให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและพัฒนาความรู้ จนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอเจริญพรขอบคุณ ผศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง รองคณบดีคณะสังคมศาสตร์ ฝ่ายวิชาการ ประธานกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์, รศ.ดร.สุรินทร์ นิยมางกูร กรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ได้ช่วยให้คำปรึกษา แนะนำและข้อคิดเห็น ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำสารนิพนธ์ทุกขั้นตอน ตลอดจนให้กำลังใจแก่ผู้ทำวิจัยในการทำสารนิพนธ์เล่มนี้ตลอดมา จนกระทั่งสารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยขอเจริญพรขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพรขอบคุณ คณะกรรมการสอบป้องกันสารนิพนธ์ อันได้แก่ ผศ.ดร.อัจฉรา หล่อตระกูล, ผศ.ดร.รัฐพล เย็นใจมา, ผศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง และรศ.ดร.สุรินทร์ นิยมางกูร ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ พระปลัดระพิน พุทธิสารโ, ผศ.ดร.,และขอเจริญพร ผศ. ดร.อนุวัต กระสังข์, ผศ.ดร.รัฐพล เย็นใจมา, ดร.พงศ์พัฒน์ จิตตานุรักษ์,และดร.สุรียา รักษาเมือง ที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัย พร้อมทั้งให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือให้มีความสมบูรณ์

ขอเจริญพรขอบคุณ นายสมชาย ไตรทิพย์ กำนันตำบลบ้านค่าย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลตัวอย่างเพื่อการศึกษาวิจัย และนายบรรยงค์ เกียรติก้องชูชัย นายกเทศมนตรีเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อศึกษาการวิจัย ขอเจริญพรขอบคุณ ท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์และประชาชนในพื้นที่เทศบาลเมืองชัยภูมิ ทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี ตลอดจนเพื่อน นิสิตทุกรูป/คนที่มีส่วนช่วยเหลือในด้านการเรียนและให้กำลังใจในการทำสารนิพนธ์

คุณค่าและประโยชน์ที่เกิดจากสารนิพนธ์นี้ ขอยกคุณความดีนี้บูชาพระคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตลอดจนถึง มารดา บิดา ครู อนุปัชฌาย์ อาจารย์ ผู้มีพระคุณทุกๆ ท่านที่ได้อบรมสั่งสอน แนะนำ เป็นที่ปรึกษาให้ความรู้จนถึงปัจจุบันนี้

พระธนิต อธิจิตโต (คงเนียม)

๘ มีนาคม ๒๕๖๒

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(๑)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(๓)
กิตติกรรมประกาศ	(๕)
สารบัญ	(๖)
สารบัญตาราง	(๘)
สารบัญแผนภาพ	(๑๑)
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ คำถามการวิจัย	๕
๑.๓ วัตถุประสงค์การวิจัย	๕
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๕
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๗
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๗
๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๘
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	๙
๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	๑๘
๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการท่องเที่ยว	๓๐
๒.๔ ข้อมูลบริบทพื้นที่วิจัย	๔๐
๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔๒
๒.๖ กรอบแนวคิดการวิจัย	๕๖

สารบัญ (ต่อ)

	เรื่อง	หน้า
บทที่ ๓	วิธีดำเนินการวิจัย	
	๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๕๘
	๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๕๘
	๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๖๒
	๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๖๔
	๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๖๕
บทที่ ๔	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
	๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	๖๗
	๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับประเภทการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ	๗๐
	๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ	๗๔
	๔.๔ ผลการทดสอบสมมติฐาน	๗๙
	๔.๕ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ	๙๙
	๔.๖ ผลการวิเคราะห์แนวทางการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ เทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ	๑๐๒
	๔.๗ ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับประเภทการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ	๑๐๓
	๔.๘ ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับการบริหาร การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ	๑๐๖
	๔.๙ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย	๑๑๒

สารบัญ (ต่อ)

	เรื่อง	หน้า
บทที่ ๕	สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
	๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๑๕
	๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๑๑๘
	๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๒๑
บรรณานุกรม		๑๒๕
ภาคผนวก		
	ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ เครื่องมือวิจัย	๑๓๑
	ภาคผนวก ข ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม	๑๓๗
	ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัยเพื่อตรวจสอบความ เที่ยงตรงของแบบสอบถาม	๑๔๓
	ภาคผนวก ง ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ของ แบบสอบถาม	๑๔๕
	ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัย	๑๔๙
	ภาคผนวก ฉ หนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)	๑๕๑
	ภาคผนวก ช แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๑๖๔
	ภาคผนวก ซ แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	๑๗๑
ประวัติผู้วิจัย		๑๗๕

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๓.๑	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ	๖๐
๔.๑	จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	๖๘
๔.๒	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวม	๗๐
๔.๓	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ด้านท่องเที่ยวชมประวัติศาสตร์	๗๑
๔.๔	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ท่องเที่ยวชมวัฒนธรรม ประเพณี	๗๒
๔.๕	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ท่องเที่ยวชมวิถีชีวิต	๗๓
๔.๖	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวม	๗๔
๔.๗	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ด้านแหล่งท่องเที่ยว	๗๕
๔.๘	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	๗๖
๔.๙	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ด้านการบริการ	๗๗
๔.๑๐	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ด้านผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยว	๗๘

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๓๐	ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตาม ปัจจัยส่วนบุคคลตามสมมติฐานที่ ๑ - ๕	๙๘
๔.๓๑	ความสัมพันธ์ของปัจจัยเกี่ยวกับประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับการ บริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ	๙๙
๔.๓๒	ผลสรุปสมมติฐานความสัมพันธ์ของปัจจัยเกี่ยวกับประเภทการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ	๑๐๑
๔.๓๓	แนวทางการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิจังหวัด ชัยภูมิ	๑๐๒

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
๒.๑	กรอบแนวคิดการวิจัย	๕๖
๔.๑	สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย	๑๑๒

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวเป็นการใช้เวลาว่างของมนุษย์เพื่อแสวงหาความสุขและความเพลิดเพลินจากแหล่งท่องเที่ยวที่ไปเยือนเป็นการช่วยผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าและความเครียด ทำให้สุขภาพทางกายและจิตใจสดชื่นดีขึ้น พร้อมทั้งจะกลับไปเผชิญกับภารกิจต่างๆ และการดำรงชีวิตที่จำเจได้อย่างมีประสิทธิภาพ การท่องเที่ยวเปิดโอกาสให้มีการศึกษาเรียนรู้ประสบการณ์ความแปลกใหม่ตลอดเวลาการเดินทาง ช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ชีวิตในด้านต่างๆ และเข้าใจสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่ไปเยือนดีขึ้น ซึ่งเท่ากับเป็นการเพิ่มจิตสำนึกที่มีต่อสิ่งแวดล้อม หากการจัดการแหล่งท่องเที่ยวมีระบบที่ดี จะสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวและบริเวณโดยรอบได้ ซึ่งเรื่องนี้ในอดีตไม่ได้สนใจกันมากนัก จนกระทั่งกระแสการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับโลกได้เข้ามามีบทบาทในประเทศไทย หลายฝ่ายเริ่มมองเห็นคุณค่าของการท่องเที่ยวต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากขึ้นตามลำดับ การท่องเที่ยวเป็นกลไกธรรมชาติที่ก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชนท้องถิ่น เปิดโอกาสให้มีการเรียนรู้วัฒนธรรมของแต่ละฝ่ายดีขึ้น และนำไปสู่ความเข้าใจและมีมิตรภาพที่ดีต่อกัน การท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้การไหลเวียนของเศรษฐกิจและการจ้างงานทั้งในระดับท้องถิ่นภูมิภาคและประเทศโดยรวม

กิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ซึ่งกระทำเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากกิจการงานประจำโดยปกติ การท่องเที่ยวจะหมายถึงการเดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งโดยไม่คำนึงว่าระยะทางนั้นจะใกล้หรือไกลและการเดินทางนั้นจะมีการค้างแรมหรือไม่ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหมายถึง การเดินทางของคนจากสถานที่ที่อยู่ประจำไปยังท้องถิ่นอื่น เพื่อชมเอกลักษณ์ความงดงามทางวัฒนธรรม ทั้งนี้จะต้องเคารพในวัฒนธรรมของกันและกัน เพื่อก่อให้เกิดมิตรภาพ ความรู้ความเข้าใจ และความซาบซึ้งตรึงใจในวัฒนธรรมของชุมชนนั้นๆ ต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดต่อบุคคล วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในชุมชนนั้นให้น้อยที่สุด ชุมชนท้องถิ่นผู้เป็นเจ้าของวัฒนธรรมก็ได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวในด้านการ สร้างรายได้และการจ้างงาน อันนำมาซึ่งการพัฒนาเศรษฐกิจ

และสังคม^๑ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมผ่านการเดินทางท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการพัฒนาด้านภูมิปัญญา สร้างสรรค์ แครพต่อสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ศักดิ์ศรีและวิถีชีวิตผู้คนหรืออาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า เป็นการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ผู้อื่นและย้อนกลับมามองตนเองอย่างเข้าใจความเกี่ยวพันของสิ่งต่างๆ ในโลกที่มีความเกี่ยวโยง พึ่งพา ไม่สามารถแยกออกจากกันได้^๒ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นการเคลื่อนไหวของผู้คนที่เกิดขึ้นจากปัจจัยกระตุ้นทางวัฒนธรรม เช่น การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชื่นชมศิลปวัฒนธรรมประเพณี เทศกาล การเข้าเยี่ยมชมอนุสรณ์สถาน การเดินทางเพื่อศึกษาขนบธรรมเนียมความเชื่อที่สืบทอดกันมาของชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนความเชื่อทางศาสนา^๓

ภาคอีสาน เป็นดินแดนที่มีอารยธรรมเก่าแก่แห่งหนึ่งของโลก ชาวท้องถิ่นประกอบด้วยชนหลายเผ่าที่อพยพย้ายถิ่นฐานมาตั้งหลักแหล่งทำมาหากินกระจายอยู่ทั่วไป และมีการสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีเก่าแก่ ตามบรรพบุรุษ ประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ ประมาณร้อยละ ๙๕ เป็นคนท้องถิ่นเดิม มีวัฒนธรรมประเพณีซึ่งมีลักษณะผสมผสานระหว่างความเชื่อดั้งเดิมของท้องถิ่นกับหลักปฏิบัติทางพุทธศาสนา ประกอบกับประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของจังหวัด มีลักษณะเด่นชัดที่เน้นและเชิดชูวีรกรรมความซื่อสัตย์ กตัญญูของเจ้าพ่อพระยาแล ทำให้มีงานประจำและงานประเพณี ซึ่งแสดงถึงวัฒนธรรมของจังหวัด คนชัยภูมิมีลักษณะนิสัยอ่อนโยนซื่อตรง และมีมิตรไมตรีต่อคนทั่วไป มีศิลปะการละเล่นพื้นบ้านที่สนุกสนานมีชีวิตชีวาและงานหัตถกรรมอันประณีต และมีคุณค่า^๔ ซึ่งถือได้ว่าเป็นทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าอย่างมากและสามารถนำมาใช้เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมขึ้น ชุมชนหลายแห่งในจังหวัดชัยภูมิมีศักยภาพในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน เพื่อจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม จนมีชื่อเสียงได้รับการยอมรับทั้งจากนักท่องเที่ยวและหน่วยงานรัฐบาล

จังหวัดชัยภูมิตั้งอยู่บนสันขอบที่ราบสูงอีสาน ซึ่งมีพื้นที่ติดต่อกับภาคกลางและภาคเหนือ มีเนื้อที่ประมาณ ๑๒,๗๗๘.๓ ตารางกิโลเมตร ถือว่าเป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ ๗ ของประเทศ ลักษณะภูมิประเทศประกอบด้วยป่าไม้และเทือกเขาร้อยละ ๕๐ ของพื้นที่จังหวัด

^๑ วรรณภา วงษ์วานิช, ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว, (กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๓๙), หน้า ๙.

^๒ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน, (กรุงเทพมหานคร: เพรส แอนด์ดีไซน์, ๒๕๔๘), หน้า ๑๒.

^๓ ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, วิถีไทย : การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม, (กรุงเทพมหานคร: โครงการวิถีทรรศน์, ๒๕๔๐) หน้า ๓๘.

^๔ อภาวดี ทับสิริรักษ์, “การพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชาวภูษุภร์ อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ”, การศึกษาอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๕), หน้า ๓.

เทือกเขาตั้งเรียงรายจากทิศตะวันออกสู่ทิศตะวันตก ประกอบด้วยเทือกเขาสำคัญ ได้แก่ ภูอีดเฒ่า ภูแลนคาและภูพังเหย อันเป็นต้นกำเนิดแม่น้ำชี นอกนั้นเป็นที่ราบสูง ส่วนบริเวณตอนกลางของจังหวัดเป็นพื้นที่ราบสูง ส่วนบริเวณตอนกลางของจังหวัดเป็นพื้นที่ราบ ด้านประวัติศาสตร์ ชัยภูมิ มีอารยธรรมซ้อนทับกันหลายสมัยตั้งแต่สมัยทวารวดี สมัยขอม จนถึงอิทธิพลลาวล้านช้างมีการค้นพบ โบราณสถานและโบราณวัตถุมากมายในหลายพื้นที่ จังหวัดชัยภูมิแบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๑๖ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองชัยภูมิ อำเภอบ้านเขว้า อำเภอคอนสวรรค์ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ อำเภอหนองบัวแดง อำเภอจัตุรัส อำเภอภูเขียว อำเภอบำเหน็จณรงค์ อำเภอบ้านแท่น อำเภอแก้งคร้อ อำเภอคอนสาร อำเภอเทพสถิต อำเภอหนองบัวระเหว อำเภอภักดีชุมพล อำเภอเนินสง่า และอำเภอซับใหญ่ ข้อมูลการท่องเที่ยวภายในจังหวัดชัยภูมิเปรียบเทียบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ตั้งแต่เดือน มกราคม-กันยายน จำนวนผู้เยี่ยมชมเยือนแยกเป็นนักท่องเที่ยวที่เป็นคนไทยจำนวน ๒๕๕,๒๙๑ คน ต่างประเทศ จำนวน ๓,๑๐๘ คน รวม ๒๕๘,๓๙๙ คน^๕

จังหวัดชัยภูมิเป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวจำนวนมาก โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โบราณสถานและประวัติศาสตร์ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งของจังหวัดได้รับการพัฒนาและมีชื่อเสียงในระดับประเทศและต่างประเทศ โดยสามารถจำแนกแหล่งท่องเที่ยวออกเป็น ๓ ประเภท คือ

๑. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ๒๖ แห่ง เช่น น้ำตกตาดโตน มอหินงาม ทุ่งดอกกระเจียว เป็นต้น

๒. แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ โบราณคดี และศาสนา ๑๒ แห่ง เช่น อนุสาวรีย์พระยาภักดีชุมพล รอยเท้าและซากดึกดำบรรพ์ไดโนเสาร์ อำเภอหนองบัวแดง ภาพเขียนสีก่อนประวัติศาสตร์ถ้ำแก้ว เป็นต้น

๓. แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมและอื่นๆ ๖ แห่ง เช่น หมู่บ้านทอผ้าไหมบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า แหล่งทอผ้าขิดบ้านโนนเสลา ศูนย์รวมไม้ดัดบ้านเข้ อำเภอภูเขียว เป็นต้น^๖

^๕ ทัวร์ลิสต์ไทย, ข้อมูลการท่องเที่ยวจังหวัดชัยภูมิ, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.tourinthetai.com/sitetravel/>, [๒ ตุลาคม ๒๕๖๐].

^๖ วิกิพีเดียออนไลน์อิสระ, จังหวัดชัยภูมิ, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://th.wikipedia.org/wiki> [๒ ตุลาคม ๒๕๖๐].

จากข้อมูลนโยบายนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิมีนโยบายในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวของจังหวัดชัยภูมิระบุไว้ว่า

๑. ส่งเสริมการอนุรักษ์และฟื้นฟูการท่องเที่ยวธรรมชาติและระบบนิเวศวิทยา
๒. ปรับปรุง พัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดให้มีศักยภาพและความปลอดภัย
๓. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย
๔. ส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและแก้ปัญหามลพิษ โดยผลักดันให้เกิดการแก้ไขปัญหาการก้จัดขยะมูลฝอยรวมในจังหวัดอย่างบูรณาการ^๗

เทศบาลเมืองชัยภูมิ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งตั้งขึ้นโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ พุทธศักราช ๒๔๗๙ เดิมมีพื้นที่ความรับผิดชอบ ๒.๘๘ ตารางกิโลเมตรต่อมาปีพุทธศักราช ๒๕๓๖ ได้มีพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลขยายเขตเทศบาลจากเดิมเป็นพื้นที่ความรับผิดชอบ ๓๐.๗๘ ตารางกิโลเมตร โดยได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๓๖^๘

เทศบาลเมืองชัยภูมิ มีนายกเทศมนตรีคนแรก คือ ขุนนรินทร์ บริรักษ์ สำนักงานเทศบาลเมืองชัยภูมิแห่งแรกตั้งอยู่ที่ศาลากลางจังหวัดชัยภูมิ ต่อมาปีพุทธศักราช ๒๕๑๑ ได้ย้ายสำนักงานมาตั้งอยู่ที่ถนนบรรณาการ(ปัจจุบันเทศบาลเมืองชัยภูมิได้ปรับปรุงพื้นที่เป็นอาคารเอกลักษณะ) เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๓๗ ได้ย้ายที่ทำการจากเดิมถนนบรรณาการ มาอยู่ที่ทำการชั่วคราวอาคารศูนย์เยาวชนเทศบาลเมืองชัยภูมิและอาคารศูนย์เด็กปฐมวัยตามลำดับต่อมาปีพุทธศักราช ๒๕๔๔ ได้ย้ายมาอยู่อาคารสำนักงานหลังใหม่ เมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๔ จนถึงปัจจุบัน

จากข้อมูลเบื้องต้น ทำให้เห็นสภาพภูมิสิ่งแวดล้อม ข้อมูลการท่องเที่ยวและแผนนโยบายในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดชัยภูมิยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ดังนั้นผู้วิจัย ได้สนใจที่จะวิจัยศึกษาสภาพการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่เกิดขึ้นในกระบวนการท่องเที่ยวจังหวัดชัยภูมิที่ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรนั้น มาจากสิ่งใด และศึกษาหาแนวทางในการนำเสนอการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ให้ยั่งยืนสืบต่อไป จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้

^๗ องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ, นโยบายนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www-chpao-org-about-manage-menu-19-edit>, [๔ ตุลาคม ๒๕๖๐].

^๘ เทศบาลเมืองชัยภูมิ, ข้อมูลพื้นฐานประวัติเทศบาลเมืองชัยภูมิ, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.chaiyaphummmunicipality.com>, [๔ มิถุนายน ๒๕๖๐].

๑.๒ คำถามการวิจัย

๑.๒.๑ สภาพการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิเป็นอย่างไร

๑.๒.๒ เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

๑.๒.๓ ประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์กับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ หรือไม่ อย่างไร

๑.๒.๔ แนวทางการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิควรเป็นอย่างไร

๑.๓ วัตถุประสงค์การวิจัย

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาสภาพการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

๑.๓.๒ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๓.๓ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

๑.๓.๔ เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยเรื่อง “การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ” ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตเนื้อหาโดยสังเคราะห์จากแนวคิด/ทฤษฎีของ ดร.รชนี เอมพันธ์^๔ กล่าวว่า การบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนประกอบด้วย ๔ องค์ประกอบหลัก คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการบริการและด้านผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยว

---

^๔ ดร.รชนี เอมพันธ์, การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเอกสารชุดฝึกอบรมทางไกลหลักสูตรการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๘), หน้า ๑๔๑.

๑. ด้านแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญและคุณค่าทางประวัติศาสตร์ โบราณคดีและศาสนา รวมถึงสถานที่หรืออาคารสิ่งก่อสร้างที่มีอายุเก่าแก่หรือเคยมีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ สิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าทางศิลปะและสถาปัตยกรรม

๒. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อที่ท่องเที่ยวจะได้รับความสะดวกสบายและประทับใจทำให้นักท่องเที่ยวอยากอยู่ท่องเที่ยววันขึ้น

๓. ด้านการบริการ อันได้แก่การให้บริการเพื่อการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่หรือกิจกรรมที่มีผลเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของพื้นที่นั้น

๔. ด้านผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยว เป็นส่วนของการต้องการในการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการและประชาชนในพื้นที่ ซึ่งหมายรวมถึงกิจกรรม รูปแบบหรือกระบวนการการท่องเที่ยว

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ การศึกษาและรายได้ต่อเดือน

ประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่ ท่องเที่ยวชมประวัติศาสตร์ ท่องเที่ยวชมวัฒนธรรม ประเพณีและท่องเที่ยวชมวิถีชีวิต

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ โดยผู้วิจัยสังเคราะห์จากแนวคิด/ทฤษฎีของ ดร.ชณี เอมพันธ์ กล่าวว่า การบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนประกอบด้วย ๔ องค์ประกอบหลัก คือ ๑.ด้านแหล่งท่องเที่ยว ๒.ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ๓.ด้านการบริการ ๔.ด้านผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยว

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๑. ประชากร (Population) ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งมีจำนวน ๓๖,๙๑๙ คน (ข้อมูลประชากร จังหวัดชัยภูมิ ณ วันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๗)

๒. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๑๒ รูป/คน ได้แก่ ภาครัฐจากระดับผู้บริหาร หรือรอง หรือผู้ช่วยผู้บริหารจำนวน ๔ คน ภาคประชาชนจากเขตเทศบาล จำนวน ๕ รูป/คน ภาคเอกชน ที่พัก บริษัท ทัวร์จำนวน ๓ คน

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

ขอบเขตด้านพื้นที่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๖๑ ถึงเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๒ รวมเป็นระยะเวลา ๔ เดือน

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

๑.๕.๑ สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มี เพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการ
ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน

๑.๕.๒ สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มี อายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการ
ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน

๑.๕.๓ สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มี การศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหาร
การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน

๑.๕.๔ สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มี อาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการ
ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน

๑.๕.๕ สมมติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการ
บริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน

๑.๕.๖ สมมติฐานที่ ๖ ประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์กับการ
บริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑.๖.๑ การบริหารการท่องเที่ยว หมายถึง กระบวนการในการนำเอาทรัพยากรด้าน
ต่างๆ ทั้งด้านแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการบริการและผลิตภัณฑ์ของแหล่ง
ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ เช่น ห้องน้ำสะอาด ถนน ที่จอดรถ
ร้านค้า ฯลฯ ด้านการบริการท่องเที่ยว เช่น การขนส่ง ที่พัก การนำเที่ยว โดยมีภาครัฐ ด้าน
การตลาด การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวกและปลอดภัย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

๑.๖.๒ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองชัยภูมิ
จังหวัดชัยภูมิ ที่มุ่งเน้นในการเที่ยวที่มีการสืบทอดทางด้านวัฒนธรรมประเพณีและประวัติศาสตร์ เพื่อ
ตอบสนองความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว อีกทั้งต้องเป็นการท่องเที่ยวที่ทำให้นักท่องเที่ยวตระหนักถึง
การอนุรักษ์ความหลากหลายทางวัฒนธรรมโดยไม่กระทบวัฒนธรรมของคนในท้องถิ่นและเน้น
กิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๖.๓ ประเภทการท่องเที่ยว หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ของเทศบาลเมืองชัยภูมิ โดยแบ่งออกเป็น การท่องเที่ยวชมประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวชมวัฒนธรรม

ประเพณี และการท่องเที่ยวชมวิถีชีวิต ที่ชุมชนเป็นผู้กำหนดกระบวนการทิศทางและรูปแบบการท่องเที่ยวของตนเอง ชาวบ้านทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากรท่องเที่ยวและมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียที่เกิดจากการท่องเที่ยว การสืบทอดขนบธรรมเนียมประเพณีทางศาสนา การดำรงชีวิตความเป็นอยู่ที่ได้รับการสืบทอดต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่นของชาวจังหวัดชัยภูมิ

๑.๖.๔ เทศบาลเมืองชัยภูมิ หมายถึง เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ตั้งขึ้นโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ พุทธศักราช ๒๔๗๙ เดิมมีพื้นที่ความรับผิดชอบ ๒.๘๘ ตารางกิโลเมตร ต่อมาปีพุทธศักราช ๒๕๓๖ ได้มีพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาล ขยายเขตเทศบาลจากเดิม เป็นพื้นที่ความรับผิดชอบ ๓๐.๗๘ ตารางกิโลเมตร

๑.๖.๕ แหล่งท่องเที่ยว หมายถึง ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศาสนสถานหรือปูชนียสถาน ศาสนวัตถุหรือปูชนียวัตถุ แหล่งประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม สิ่งก่อสร้างในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต ฯลฯ ในเขตเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

๑.๖.๖ ผลกระทบของแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง ผลกระทบ สิ้นค้า ที่เป็นเอกลักษณ์ รวมถึง ประสบการณ์ความพึงพอใจ ทั้งหมดที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการเข้าไปท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง ของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ที่สามารถเอื้อประโยชน์และสามารถตอบสนองต่อความสุข ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวได้

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ผู้ศึกษาวิจัยได้ดำเนินการดังนี้

๑.๗.๑ ทำให้ทราบถึงสภาพการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิได้

๑.๗.๒ ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลได้

๑.๗.๓ ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิได้

๑.๗.๔ สามารถนำเสนอแนวทางการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิได้

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ” ผู้ศึกษาวิจัยได้ดำเนินการสรุปแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไปนี้

- ๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
- ๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว
- ๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยว
- ๒.๔ ข้อมูลบริบทพื้นที่วิจัย
- ๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๖ กรอบแนวคิดการวิจัย

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวนับเป็นกิจกรรมที่เป็นส่วนประกอบในชีวิต ในสังคมของมนุษย์และยังเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่เป็นนโยบายหลักของประเทศ ซึ่งบางพื้นที่ก็ได้นำเอาวัฒนธรรมมาเป็นจุดขายเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและชาวต่างประเทศ ธุรกิจต่างๆเกิดขึ้นเพื่อรองรับการเดินทางการท่องเที่ยวมากมาย ทั้งธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรง เช่น ธุรกิจการขนส่ง ธุรกิจที่พักและอาหาร ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจการค้า ของที่ระลึกและยังมีธุรกิจที่เกี่ยวข้องทางอ้อม เช่น การก่อสร้างอาคาร ที่พัก ร้านอาหาร การผลิตสินค้าเกษตรกรรม เพื่อขายให้แก่ธุรกิจที่พักและอาหาร การผลิตสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านเพื่อส่งร้านค้าของที่ระลึก เป็นต้น ธุรกิจเหล่านี้จะก่อให้เกิดงานอาชีพใหม่ๆ และการกระจายเงินตราซึ่งถือเป็นการเสริมสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมให้กับประเทศนั่นเอง

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวชมโบราณสถานศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นต่างๆ เพื่อได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินอีกทั้งศึกษาความเชื่อ พิธีกรรมต่างๆ เพิ่มขึ้น ในขณะเดียวกันก็มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรม มีการบอกเล่าเรื่องราวในการพัฒนาทางสังคมและมนุษย์ผ่านทางประวัติศาสตร์อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรม องค์ความรู้และการให้คุณค่าของสังคม สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในแต่ละยุคสมัยได้

เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นสภาพทางเศรษฐกิจ สังคมหรือขนบธรรมเนียมประเพณี โดยมีประเภท การท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม ดังนี้

๑. ท่องเที่ยวชมประวัติศาสตร์
๒. ท่องเที่ยวชมวัฒนธรรม ประเพณี
๓. ท่องเที่ยวชมวิถีชีวิต^๑

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวนับเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่ได้นำเอาวัฒนธรรมมาเป็นจุดขายเพื่อดึงดูด ความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวอเมริกันและยุโรป ที่ต่าง สนใจที่จะเรียนรู้วัฒนธรรม มรดกทางประวัติศาสตร์เยี่ยมชมงานสถาปัตยกรรมและสัมผัสวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในประเทศนั้น โดยเฉพาะประเทศในแถบเอเชียและแอฟริกา รวมถึงชื่อของที่ ระลึกที่เป็นงานหัตถกรรมผลงานฝีมือที่เกิดจากภูมิปัญญาของคนในประเทศนั้น การท่องเที่ยวใน ลักษณะดังกล่าวเรียกว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้น^๒ ประกอบด้วย

๑. ประวัติศาสตร์และร่องรอยทางประวัติศาสตร์
๒. โบราณคดีและพิพิธภัณฑ
๓. งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่ดั้งเดิม
๔. ศิลปะ หัตถกรรม ประติมากรรม ภาพวาด รูปปั้นและแกะสลัก
๕. ศาสนารวมถึงพิธีกรรมต่างๆทางศาสนา
๖. ดนตรีการแสดงละคร ภาพยนตร์
๗. ภาษาและวรรณกรรม
๘. วิถีชีวิต เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย อาหาร
๙. ประเพณีวัฒนธรรมพื้นบ้าน เทศกาลต่างๆ
๑๐. ลักษณะงานและเทคโนโลยี

ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นำมาใช้เฉพาะท้องถิ่นประเทศต่างๆ ได้เล็งเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในการสร้างรายได้ให้กับประเทศของตนอย่างมหาศาล จึงนำวัฒนธรรมมา เป็นส่วนหนึ่งในกลยุทธ์ของประเทศ เช่น ประเทศเกาหลีได้มีการจัดตั้งหน่วยงานอิสระที่สนับสนุน ภาคเอกชนในการส่งออกสินค้าวัฒนธรรมซึ่งเราจะเห็นโฆษณาการท่องเที่ยวของเกาหลีที่เน้น

^๑ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน, (กรุงเทพมหานคร: เพรสแอนด์ดีไซน์, ๒๕๔๘), หน้า ๒๙.

^๒ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, “การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน”, รายงานการวิจัย, (เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๒), หน้า ๑๒.

การสัมผัสวัฒนธรรมและเทคโนโลยีรวมถึงการโฆษณาแฝงในภาพยนตร์ซีรี่ส์ต่างๆ ของเกาหลี ในขณะที่ประเทศสิงคโปร์ก็พยายามใช้ความหลากหลายของเชื้อชาติ เป็นจุดขายในการท่องเที่ยวเช่นกันภายใต้แนวคิดที่ว่า Uniquely Singapore โดยมีการฟื้นฟูแหล่งวัฒนธรรมดั้งเดิมของคนสิงคโปร์เชื้อชาติจีน อินเดียและมลายูในประเทศให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว สำหรับประเทศมาเลเซีย การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะเน้นความเป็นมุสลิม สำหรับนักท่องเที่ยวที่อยากสัมผัสมิติต่างๆ ของมุสลิม ยังมีประเทศอื่นๆ อีกมากมายที่มีการจัดการการท่องเที่ยววัฒนธรรมอย่างเป็นระบบ เช่น จีน ประเทศในยุโรปและออสเตรเลีย ในขณะที่บางประเทศมีศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แต่ยังมีปัญหาในด้านการเมืองภายในประเทศหรือยังไม่มียุทธศาสตร์ที่ส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว เช่น พม่า เวียดนาม ประเทศในแอฟริกาและตะวันออกกลาง เป็นต้น

สำหรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของประเทศไทย World Tourism Organization ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเอาไว้ว่า เป็นการเคลื่อนไหวของผู้คนที่เกิดขึ้นจากปัจจัยกระตุ้นทางวัฒนธรรม เช่น การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชื่นชมศิลปวัฒนธรรม ประเพณี เทศกาล การเข้าเยี่ยมชมอนุสรณ์สถาน การเดินทางเพื่อศึกษาขนบธรรมเนียมความเชื่อที่สืบทอดกันมาของชุมชนท้องถิ่นตลอดจนความเชื่อทางศาสนา^๓

The European Center for Traditional and Religious Culture หรือ ECTARC ได้กล่าวถึง องค์ประกอบที่เป็นสิ่งดึงดูดใจของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอันได้แก่^๔

๑. โบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานต่างๆ
๒. สถาปัตยกรรม สิ่งปลูกสร้าง รวมถึงซากผังเมืองในอดีต
๓. ศิลปะ ทัศนกรรม ประติมากรรม ประเพณีและเทศกาลต่างๆ
๔. ความน่าสนใจทางดนตรี
๕. การแสดงละคร ภาพยนตร์มหรสพต่างๆ
๖. ภาษาและวรรณกรรม
๗. ประเพณีความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับศาสนา
๘. วัฒนธรรมเก่าแก่โบราณ วัฒนธรรมพื้นบ้าน หรือวัฒนธรรมย่อย

^๓ วาลิกา แสนคำ, “การพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม”, การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๕), หน้า ๑๖.

^๔ สุดชีวัน นันทวัน ณ ออยุธยา, “การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็นศูนย์กลาง”, การศึกษาอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๑), หน้า ๑๖.

จากแนวทางการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการดำเนินการเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวก็คือ ประชาชนในท้องถิ่นจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อแสดงความคิดเห็นและแจ้งถึงระดับความต้องการในการพัฒนาชุมชนสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม นอกจากนี้การพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมยังต้องอาศัยความร่วมมือทั้งจากคนในท้องถิ่นและเอกชน ในฐานะที่เป็นผู้ชำนาญการ เพื่อการพัฒนาที่เหมาะสมกับชุมชนต่อไป

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้ผู้อื่นและย้อนกลับมามองตนเองอย่างเข้าใจ อาจตอบสนองออกมาในรูปแบบต่างๆ นอกจากนี้การรับรู้อาจจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ความรู้และประสบการณ์เดิม เป็นต้น

จึงสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การท่องเที่ยวที่ผู้มาเยือนต้องการสัมผัสถึงวัฒนธรรมอันแท้จริง ความแตกต่างของวิถีชีวิต วิถีชีวิตที่เรียบง่ายของท้องถิ่นที่ไปเยือนและการได้แลกเปลี่ยนความรู้และความคิดซึ่งกันละกัน ระหว่างเจ้าของท้องถิ่นและผู้มาเยือน เช่น การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชื่นชมศิลปวัฒนธรรมหรือเข้าร่วมประเพณีเทศกาล ของท้องถิ่นที่ไปเยือน การเดินทางเพื่อศึกษาขนบธรรมเนียมความเชื่อที่สืบทอดกันมาของชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนความเชื่อทางศาสนา เรื่องราวและงานเทศกาลที่จัดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว จะต้องสะท้อนให้เห็นถึงประวัติศาสตร์วิถีชีวิตความเป็นอยู่และสภาพทางภูมิศาสตร์ของท้องถิ่น โดยเมืองที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมได้นั้นควรมีองค์ประกอบที่เป็นสิ่งดึงดูดใจของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอันได้แก่ พิพิธภัณฑสถานปัตยกรรม สิ่งปลูกสร้าง รวมถึงซากฝังเมืองในอดีต ศิลปะ หัตถกรรม ประติมากรรม ประเพณีและเทศกาลต่างๆ ดนตรีพื้นบ้าน การแสดงละครและมหรสพ ภาษาและวรรณกรรม ประเพณีความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับศาสนาและวัฒนธรรมเก่าแก่โบราณ วัฒนธรรมพื้นบ้านหรือวัฒนธรรมย่อย

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน จำเป็นต้องส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวว่ามีผลต่อเศรษฐกิจในสังคมของตนเสียก่อน เพราะโดยธรรมชาติมนุษย์ย่อมคำนึงถึงผลประโยชน์ของตนเป็นที่ตั้งเสมอ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์จึงสำคัญยิ่ง เงินลงทุน แรงงาน รวมทั้งนักบริหารทางการท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้คนในชุมชนเจ้าของถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น หากสามารถสร้างความเข้าใจแก่คนในชุมชนได้ว่า การท่องเที่ยวและบริการเป็นส่วนที่ทำให้เกิดรายได้แก่ท้องถิ่นมากที่สุด เกิดการจ้างงาน สร้างรายได้ทั้งในทางตรงและทางอ้อม การรักษาวัฒนธรรมและทรัพยากรท้องถิ่นไว้จะเป็นผลดีต่อการท่องเที่ยว จะทำให้คนในท้องถิ่นมีความรู้สึกในความเป็นเจ้าของทรัพยากรร่วมกัน สิ่งเหล่านี้จะสามารถสร้างความตระหนักรู้ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและทรัพยากรของแต่ละท้องถิ่นได้

ในการวางแผนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ไม่ควรให้มีผลกระทบต่อประชาชนในท้องถิ่นทั้งผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและสังคม ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องในการวางแผนจึงต้องมีความระมัดระวังควรมีการกำหนดกฎเกณฑ์แก่ผู้มาเยือนและให้ข้อมูลความเป็นมา ความสำคัญของวัฒนธรรม งานประเพณีและโบราณสถาน แก่ผู้มาเยือนเพื่อให้ผู้มาเยือนได้เห็นความสำคัญของวัฒนธรรมและธรรมเนียมปฏิบัติของที่ที่ไปเยือน เพื่อที่จะลดผลกระทบจากความแตกต่างของวัฒนธรรม ศาสนา ภาษา สามารถรักษาวัฒนธรรม ค่านิยมและรูปแบบของงานประเพณีของท้องถิ่นให้คงอยู่ได้รวมทั้งควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับความสามารถในการรองรับพื้นที่และความต้องการของชุมชนว่าจะต้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชุมชนมากนักน้อยเพียงใด

การท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับวิชาประวัติศาสตร์ เนื่องจากวิชาประวัติศาสตร์เป็นการศึกษาพฤติกรรมในอดีตของมนุษย์ ผ่านร่องรอยหลักฐานต่างๆ และร่องรอยเหล่านี้ก็ได้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในเวลาต่อมา ประวัติศาสตร์จึงมีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวในแง่ที่ว่าองค์ความรู้ของประวัติศาสตร์จะทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจถึงความเป็นมาของสถานที่ต่างๆ ได้อย่างลึกซึ้ง เห็นคุณค่าทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต ตลอดจนวิเคราะห์พฤติกรรมผู้คนในอดีตที่มีความสัมพันธ์ต่อแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล ความรู้ทางประวัติศาสตร์ยังมีส่วนสำคัญที่จะทำให้นักท่องเที่ยวมีจิตสำนึก ต่อแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวจนเกิดความภาคภูมิใจในมรดกของชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาจากเนื้อหาประวัติศาสตร์ศูนย์อำนาจของรัฐหรือประวัติศาสตร์ชาติที่มุ่งเน้นคุณค่าในวีรกรรมของผู้นำซึ่งเป็นแบบอย่างในการ สร้างคุณความดีเพื่อส่วนรวมผ่านร่องรอยหลักฐานที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็น อนุสาวรีย์ อนุสรณ์สถานต่างๆ ขณะที่ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่เป็นเรื่องของพัฒนาการชุมชนย่อยในสังคมใหญ่นั้นก็มีส่วนสำคัญต่อการสร้างจิตสำนึกในเชิงดังกล่าวไม่น้อย เนื่องจากจะทำให้ชาวชุมชนท้องถิ่นรู้ที่มาของตนเองผ่านร่องรอยหลักฐานต่างๆ ที่ต่อมาได้กลายเป็นแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่

คำนิยามการท่องเที่ยวขององค์การสหประชาชาติที่ได้จัดประชุมว่าด้วยการเดินทางและท่องเที่ยว ณ กรุงโรม เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๖ ไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมที่มีเจตนาเกี่ยวข้องกับอยู่ ๓ ประการ คือ ๑) ต้องมีการเดินทาง ๒) ต้องมีสถานที่ปลายทางที่ประสงค์จะไปเยี่ยมเยือน ๓) ต้องมีจุดมุ่งหมายของการเดินทางและได้อธิบายเพิ่มเติมของจุดมุ่งหมายของการเดินทางท่องเที่ยวไว้ว่าการเดินทางท่องเที่ยวต้องมีไว้เพื่อการประกอบอาชีพ การไปอยู่ประจำและเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง^๕

^๕ ปรีชา แดงโรจน์, อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสู่ศตวรรษที่ ๒๑, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไพบร็อนต์ โพรพริน ตั้ง, ๒๕๔๔), หน้า ๒๙-๓๐.

การท่องเที่ยวเป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยภูมิลำเนา ไปยังสถานที่อยู่ห่างไกล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อนหรือหาประสบการณ์แปลกใหม่ ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ได้พบเห็นในชีวิตประจำวัน ในภูมิลำเนาของตนเอง ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและองค์ประกอบต่างๆ ของสถานที่ที่เดินทางผ่านหรือสถานที่ท่องเที่ยวที่เข้าไปและจะต้องทำการพักค้างแรมในสถานที่นั้นๆ^๖

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาควบคู่กันซึ่งการรักษา มรดกวัฒนธรรมเป็นประโยชน์ด้านองค์ความรู้และการให้คุณค่าแก่สังคม ในขณะที่การพัฒนาการท่องเที่ยวนำไปสู่การเติบโตทางเศรษฐกิจและรายได้ของชุมชน การจัดหาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมจึงเป็นเรื่องสำคัญ ทั้งนี้แนวคิดหลักเพื่อใช้ในการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมประกอบด้วยแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แนวคิดเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ซึ่งแต่ละแนวคิดจะประกอบด้วยกลยุทธ์ แนวทางสนับสนุนที่จะนำไปสู่การจัดการมรดกวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมที่เป็นไปอย่างเหมาะสม

โบราณสถานและโบราณวัตถุจากแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้เป็นสิ่งที่บรรพบุรุษได้สร้างขึ้นนับเป็นสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์โบราณคดีและกลายเป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้าไปเยี่ยมชม จึงต้องช่วยกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไว้ให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ตลอดเวลา ควรมีแนวทางการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์โบราณสถานและโบราณวัตถุได้ดังต่อไปนี้^๗

๑) การออกกฎหมายคุ้มครองควบคุมเนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์โบราณสถานและโบราณวัตถุเป็นสิ่งที่ทรงคุณค่าของประเทศที่ทุกคนจะต้องช่วยกันดูแลรักษา จึงต้องออกกฎหมายประกาศให้แหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้เป็นมรดกของชาติสืบต่อไป โดยประกาศให้เป็นอุทยานประวัติศาสตร์และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาตินอกจากนั้นยังต้องออกกฎหมายคุ้มครองป้องกันรักษาให้แหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้คงอยู่คู่ประเทศนานๆ พร้อมทั้งกำหนดบทลงโทษผู้ละเมิดหรือฝ่าฝืน เช่น ออกพระราชบัญญัติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เป็นต้น

๒) การป้องกันการลักลอบและทำลายเนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์โบราณสถาน โบราณวัตถุเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ จึงต้องป้องกันดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้โดยจัดให้มีหน่วยงานพร้อมทั้งเจ้าหน้าที่คอยดูแลรักษา เพื่อมิให้ทำลายหรือมิให้ลักลอบเข้าไปขุดค้นหาสมบัติที่มีค่า นอกจากนี้ยังจัดส่งผู้เชี่ยวชาญไปทำการดูแลบูรณะให้คงอยู่สภาพเดิมมากที่สุด

๓) การจัดการงบประมาณในการบูรณะซ่อมแซมเนื่องจากการบูรณะซ่อมแซมแหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์โบราณสถาน โบราณวัตถุต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงมาก รัฐบาลควรจัดหา

^๖ สุรเชษฐ์ เขษรฐมาส, *ท่องเที่ยวแบบ“นิเวศสัญจร”ทางรอดแหล่งท่องเที่ยวไทย*, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน, ๒๕๔๑), หน้า ๒๑.

^๗ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, *การพัฒนาและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว*, (กรุงเทพมหานคร: เพรสแอนด์ ดีไซน์), หน้า ๒๘๐.

งบประมาณให้เพียงพอในการบูรณะซ่อมแซมบางครั้งอาจจะต้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ เพื่อนุรักษ์หลักฐานและร่องรอยทางประวัติศาสตร์เอาไว้ เช่น อาจจะต้องขอความช่วยเหลืองบประมาณบูรณะซ่อมแซมจากองค์การวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ในกรณีเป็นแหล่งท่องเที่ยวมรดกโลก เป็นต้น

๔) การจัดหาสถานที่เก็บรักษาโบราณวัตถุเนื่องจากโบราณวัตถุเป็นสิ่งที่มีความค่าทางประวัติศาสตร์และง่ายต่อการถูกโจรกรรม จึงต้องจัดหาสถานที่สำหรับเก็บรวบรวมโบราณวัตถุให้อยู่ในสภาพปลอดภัยสะดวกในการดูแลรักษาและสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชมได้อีกด้วย

๕) การดูแลรักษาความสะอาดเนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์โบราณสถาน โบราณวัตถุเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมและโบราณคดี แต่ถ้าเกิดสกปรกขึ้นในสถานที่เหล่านั้น ย่อมไม่สามารถดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมได้มากขึ้น จึงต้องมีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดอย่างใกล้ชิด พร้อมทั้งจัดเตรียมภาชนะไว้รองรับขยะมูลฝอยอย่างเพียงพอและต้องขอความร่วมมือนักท่องเที่ยวให้ช่วยกันรักษาความสะอาดด้วย^๔

มรดกทางวัฒนธรรมนั้นไม่ว่าจะเป็นอนุสรณ์สถาน กลุ่มอาคาร แหล่งอันรวมไปถึงผลงานที่เกิดจากมนุษย์ที่เป็นแหล่งโบราณคดีซึ่งมีความสำคัญต่อประชาชนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนนักท่องเที่ยวก็ต้องมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ก็เพื่อให้สถานที่แหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวให้มีความสวยงามอยู่เสมอ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสามารถจำแนกออกได้ดังต่อไปนี้ คือ

๑) สัมผัสวัฒนธรรมแขนงต่างๆ การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม (Cultural tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวเพื่อการชมหรือสัมผัสศิลปวัฒนธรรมแขนงต่างๆ ได้แก่สถาปัตยกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม ภาษา วรรณกรรม หัตถกรรม นาฏศิลป์และดนตรีรวมทั้งงานเทศกาล ประเพณี ตลอดจนการเที่ยวชมมรดกทางประวัติศาสตร์ที่เป็นแหล่งประวัติศาสตร์โบราณสถานและศาสนา สถานที่ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกัน^๕

การลงไปสัมผัสแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ด้วยตนเองจึงจะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดการเรียนรู้ในแหล่งท่องเที่ยว เป็นกระแสความต้องการที่มีมากขึ้นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ต้องการได้รับความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวมากกว่าความสนุกเพลิดเพลินเพียงอย่างเดียว เพื่อสร้างความพึงพอใจให้นักท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ ดังนั้น การที่เราได้สัมผัสสถานที่ท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นสถาปัตยกรรม

^๔ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, การพัฒนาและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว, (กรุงเทพมหานคร: เพรสแอนด์ ดีไซน์), หน้า ๒๘๑.

^๕ ราณี อธิชัยกุล, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการท่องเที่ยว, เอกสารประกอบการเรียนการสอนเรื่องหลักการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๖), หน้า ๑๑๔.

จิตรกรรม ประติมากรรม ภาษาและวรรณกรรม หัตถกรรม และสถานที่อื่นๆ เพื่อให้เราใจสถานที่นั้นจริงๆ

๒) ท่องเที่ยววัฒนธรรมท้องถิ่น การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวที่ศึกษาความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นต่างๆ และศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ในแง่มานุษยวิทยาและสังคมวิทยา เช่น ชมโบราณสถาน ศิลปะหรือการแสดงต่างๆ^{๑๐}

ทั้งนี้ จะต้องเคารพในวัฒนธรรมของกันและกัน เพื่อก่อให้เกิดมิตรภาพ ความรู้ความเข้าใจและความซาบซึ้งตรึงใจในวัฒนธรรมของชุมชนนั้นๆ ต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดต่อบุคคลและวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในชุมชนนั้นให้น้อยที่สุด ชุมชนท้องถิ่นผู้เป็นเจ้าของวัฒนธรรมก็ได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวในด้านการสร้างรายได้และการจ้างงาน ซึ่งเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมต่อชุมชนนั้นๆ

๓) ท่องเที่ยววิถีชีวิตแบบเกื้อกูล หมายความว่า การท่องเที่ยวที่สนองตอบความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว โดยการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้สามารถรักษาความมั่นคงของระบบนิเวศ ตลอดจนวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชน เพื่อประโยชน์ทั้งในปัจจุบันและอนาคต^{๑๑}

การพัฒนาการท่องเที่ยวให้คนในชุมชนรักในวิถีชุมชน มีความเข้มแข็ง รู้รักสามัคคี ประชาชนมีจิตสาธารณะ มีคุณภาพชีวิตที่ดีและสามารถพึ่งพาตนเองอันจะเป็นการเสริมสร้างประโยชน์สุขให้แก่ประชาชนและส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านต้องมีหลักมนุษยสัมพันธ์ ในการเชื่อมประสานกับภาคีพัฒนา โดยยึดหลักการทำงานร่วมกันและหลักการเรียนรู้จากการปฏิบัติ เป็นหลักการสำคัญในการทำงานร่วมกันกับภาคีพัฒนาได้อย่างยั่งยืน

๔) ท่องเที่ยวแบบเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม หมายความว่า การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบันโดยมีการปกป้อง และสงวนรักษาโอกาสต่างๆ ของอนุชนรุ่นหลังด้วย การท่องเที่ยวจะมีความหมายรวมถึงการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคมและความงามทางสุนทรียภาพ ในขณะที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศด้วย ในการท่องเที่ยวนี้ต้องแนะนำให้นักท่องเที่ยวรู้จักการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้สามารถรักษาความมั่นคงของระบบนิเวศ

^{๑๐} ชูเกียรติ นพเกตุ, การท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว, (เชียงใหม่: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, ๒๕๔๕), หน้า ๕๗.

^{๑๑} ดร.ชณิ เอมพันธ์, การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเอกสารชุดฝึกอบรมทางไกลหลักสูตรการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๘), หน้า ๑๔๑.

ตลอดจนวัฒนธรรมโดยมีการปกป้อง และสงวนรักษาแหล่งท่องเที่ยวให้คนหรือชนรุ่นหลังได้เข้ามาศึกษาสืบต่อไปได้^{๑๒}

แหล่งท่องเที่ยวที่มีลักษณะเด่น เช่น ศิลปะลวดลายต่างๆ ของสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ มีลักษณะทางสถาปัตยกรรมที่มีเอกลักษณ์เป็นตัวของตัวเอง เป็นประเพณีนิยมที่ก่อสร้างตามๆ กันมาจนกลายเป็นคตินิยม เช่น สถาปัตยกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม หัตถกรรม นาฏศิลป์และดนตรีรวมทั้งงานเทศกาลต่างๆ

๕) ท่องเที่ยวศิลปกรรม การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นรูปธรรมการท่องเที่ยวประเภทหนึ่งซึ่งเน้นความสำคัญกับแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับมรดกประเพณีที่สืบทอดต่อๆ กันมาและวัฒนธรรมที่ดึงดูดความสนใจ โดยสิ่งที่ดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยวนั้นมีหลายอย่างประกอบด้วยวิถีชีวิตพิธีกรรมเทศกาลแสดงแหล่งโบราณคดีศิลปะ ละคร การแสดงดนตรีสากล การแสดงดนตรีพื้นบ้าน ประเพณีพิธีกรรมทางศาสนา หัตถกรรม งานฝีมือและการกระทำอื่นๆ^{๑๓}

สรุป การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้นเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายหรือไม่ทำความเสียหายให้กับสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ แต่มีวัตถุประสงค์เพื่อชื่นชมศึกษาเรียนรู้และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ ประวัติศาสตร์ พืชพรรณ สัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาติเหล่านั้น อีกทั้งยังมีวิธีการที่หลากหลาย การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มุ่งเน้นการจัดการและบริหารทรัพยากรให้คงมีอยู่อย่างยั่งยืนตามนโยบายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรวมทั้งการไม่ก่อกมลภาวะแก่แหล่งท่องเที่ยว ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจมากที่สุดในปัจจุบัน ทั้งในระดับท้องถิ่นระดับประเทศจนถึงระดับนานาชาติ ดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีความสำคัญในการที่จะช่วยให้เกิดจากการกระจายผลประโยชน์ที่ได้รับการพัฒนาไปสู่สมาชิกของสังคมกิจกรรมต่างๆ จะเน้นไปที่การให้การศึกษาและการสร้างพื้นฐานขององค์กร ร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นอย่างปัจเจกบุคคลหรือของกลุ่มและร่วมกันรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบต่อถึงตัวประชาชน

^{๑๒} วรรณภา วงษ์วานิช, ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๙), หน้า ๔๖.

^{๑๓} ชาชีวัฒน์ ศรีแก้ว, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ศรีสมานการพิมพ์, ๒๕๔๐), หน้า ๗๑.

๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว

แนวคิดพื้นฐานของการพัฒนา เกิดจากธรรมชาติของมนุษย์ที่อยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ในแต่ละกลุ่มจึงต้องมีผู้นำ รวมทั้งมีการควบคุมดูแลหรือจัดระเบียบกันภายในกลุ่ม ซึ่งอาจเรียกว่าการบริหารหรือการพัฒนาเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยเหตุผลนี้มนุษย์จึงไม่อาจหลีกเลี่ยงการพัฒนาได้ และอาจกล่าวได้ว่า ที่ใดมีกลุ่ม ที่นั่นย่อมมีการพัฒนา

คำว่า “การพัฒนา” (Development) ซึ่งพจนานุกรมของไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒^{๑๔} ได้แปล คำว่า “การ” หมายถึง งาน สิ่งหรือเรื่องที่ทำและแปลคำว่า “พัฒนา” หมายถึง ทำให้เจริญ “การพัฒนา” จึงหมายถึง “การทำให้เจริญ” ซึ่งอาจจะอธิบายความหมายแบบกว้างๆได้ว่า การพัฒนา คือ การเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

การพัฒนา หมายถึง ความก้าวหน้าหรือการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ตามเกณฑ์หรือเป้าหมายของการพัฒนาตามที่ได้กำหนดคุณค่าไว้และได้สรุปความหมาย คำว่า การพัฒนาตามทฤษฎีความทันสมัย (Modernization Theory) ไว้ดังนี้

๑.การพัฒนา คือ สภาวะที่เศรษฐกิจของประเทศหนึ่งๆ สามารถทำให้ผลผลิตมวลรวมประชาชาติสูงถึงร้อยละ ๕-๗ ต่อปีและสามารถรักษาระดับนี้ไว้ได้เป็นสภาวะที่ประชาชนมีความอยู่ดีกินดี

๒.การพัฒนา คือ การสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยการเร่งรัดให้ผลผลิตมวลรวมประชาชาติเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อันเป็นกระบวนการที่ส่งผลให้ระดับรายได้โดยเฉลี่ยต่อบุคคลของประเทศสูงขึ้นและประชาชนจะมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

๓.การพัฒนา คือ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตและการว่าจ้างงานที่ได้วางแผนไว้แล้วเพื่อลดสัดส่วนของภาคเกษตรกรรม ในขณะที่เพิ่มสัดส่วนของภาคอุตสาหกรรมและการบริการ

๔.การพัฒนา คือ การสร้างสภาวะที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล ซึ่งการพัฒนานั้นจะประสบความสำเร็จได้ด้วยการลดหรือขจัดความยากจน ความไม่เท่าเทียมกันและการว่างงานในขณะที่เศรษฐกิจของประเทศกำลังเจริญเติบโต

๕.การพัฒนา คือ กระบวนการหลายมิติ ซึ่งประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงในด้านโครงสร้างทางสังคม ท่าทีของประชาชน สถาบันต่างๆ ของชาติการเร่งรัดความเจริญเติบโต การลดความไม่เท่าเทียมและขจัดความยากจน นั่นคือ การเปลี่ยนแปลงต่อระบบสังคมทั้งระบบและมุ่งสู่การสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของปัจเจกชนและกลุ่มต่างๆ ในสังคมภายในทั้งระบบ เป็นการออกจากสภาพชีวิตที่ไม่น่าพึงพอใจไปสู่สภาพชีวิตที่ดีกว่าทั้งในด้านวัตถุและความรู้สึกนึกคิด

^{๑๔} สุมิตร สุวรรณ, รัฐกับแนวคิดและทฤษฎีการพัฒนา, (นครปฐม: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๔), หน้า ๒๐.

๖.การพัฒนา คือ การสร้างความทันสมัย กล่าวคือ การที่คนในสังคมมีเหตุมีผล มีทัศนคติและความคิดที่ไม่งมงาย มีวินัยทางสังคม มีการคิดและวางแผนการพัฒนา มีความเท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจและสังคม มีการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต การเพิ่มมาตรฐานการดำรงชีวิต การปรับปรุงสถาบันทางสังคม การเมืองและเศรษฐกิจ ประเทศชาติมีความเป็นปึกแผ่น มีเอกราชและมีประชาธิปไตยในระดับพื้นฐาน^{๑๕}

เป็นที่ทราบกันดีว่าการท่องเที่ยวในประเทศไทยเป็นนโยบายหลักอันดับต้นๆ ที่สร้างรายได้ ทำให้เศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น สามารถดึงเม็ดเงินจากต่างประเทศเข้ามาได้เป็นจำนวนมาก การท่องเที่ยวที่ดีล้วนมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวหลายประการ โดยใช้ประโยชน์จากทรัพยากรท่องเที่ยวทั้งด้านธรรมชาติและวัฒนธรรมอย่างพุ่มเฟือย เพื่อผลประโยชน์สูงสุด เป็นผลให้ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เสื่อมโทรมเสียหาย ถือได้ว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีส่วนทำลายทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดการศึกษาหาแนวทางการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ ที่จะสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมนั้นๆ โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบ สร้างความเสียหายแก่แหล่งท่องเที่ยวโดยปัจจัยการท่องเที่ยวจึงมีส่วนสำคัญที่จะทำให้การท่องเที่ยวเป็นไปอย่างมีคุณภาพ

ทฤษฎีแรงจูงใจในการท่องเที่ยว

ทฤษฎีลำดับขั้นของแรงจูงใจของมาสโลว์เป็นพื้นฐานที่สำคัญที่นักจิตวิทยา นักสังคมวิทยาและนักคิดทั้งหลายได้นำมาประยุกต์ในการอธิบายทัศนคติ พฤติกรรม รวมถึงแรงจูงใจของมนุษย์ในการท่องเที่ยว ทำให้ทราบถึงกระบวนการคิดการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวแรงจูงใจในการท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้บุคคลหนึ่งที่ต้องการแสวงหาความพอใจด้วยพฤติกรรมที่มีเป้าหมาย โดยการเดินทางไปท่องเที่ยวยังสถานที่หนึ่งๆ^{๑๖}

การศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจ เป็นประเด็นที่มีความสำคัญในด้านการวิจัยทางด้านการท่องเที่ยว ประเด็นเกี่ยวกับแรงจูงใจ ในการท่องเที่ยวนั้น เป็นพื้นฐานที่สำคัญในการศึกษาด้านการท่องเที่ยวและเป็นพื้นฐานของการพัฒนาการท่องเที่ยว^{๑๗}

มีความเป็นไปได้ที่จะอธิบายพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวและจัดกลุ่มนักท่องเที่ยว แต่เป็นการยากที่จะตอบคำถามว่า ปัจจัยอะไรที่เป็นเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

^{๑๕} เกื้อ วงศ์บุญสิน, ประชากรกับการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐), หน้า ๒๒-๒๓.

^{๑๖} ฉลองศรี พิมลสมพงษ์, การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว, พิมพ์ครั้งที่ ๖, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๐), หน้า ๓๖.

^{๑๗} Dann, G, *Tourist Motivation: An Appraisal*, Annals of Tourism Research, (Guildford: Elsevier, 1981), p.187.

นักวิจัยหลายคนได้มองเห็นว่า แรงจูงใจเป็นปัจจัยผลักดันที่สำคัญของการกระทำทุกอย่างของนักท่องเที่ยว^{๑๘}

ทฤษฎี Travel Career Ladder มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีแรงจูงใจลำดับขั้นของมาสโลว์ ทฤษฎี TCL นี้้อธิบายว่า แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวประกอบไปด้วย ๕ ระดับ^{๑๙} ได้แก่

๑. ความต้องการพักผ่อน (Relaxation Needs) โดยใช้การท่องเที่ยวเพื่อหาความเป็นอิสระตามพื้นฐานร่างกาย ได้แก่ ความต้องการให้ร่างกายได้พักผ่อน ทำให้ร่างกายแข็งแรงขึ้นหรือการผ่อนคลายอารมณ์แรงจูงใจในลำดับขั้นนี้เป็นลำดับขั้นของความต้องการทางด้านกายภาพ (Physical Needs)

๒. แรงจูงใจเพื่อหาความปลอดภัยมั่นคง (Safety/Security Needs) แรงจูงใจในขั้นนี้เกิดจากการที่บุคคลมีประสบการณ์ในการเดินทางเพิ่มขึ้น โดยนักท่องเที่ยวมีความกังวลเกี่ยวกับความปลอดภัยเช่นความปลอดภัยเกี่ยวกับสุขภาพ ซึ่งนักท่องเที่ยวจะการใช้การท่องเที่ยวเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด

๓. ความต้องการด้านความสัมพันธ์ (Relationship Needs) โดยการใช้การท่องเที่ยวเพื่อหาความรักและความเป็นเจ้าของและสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น โดยการเดินทางจะทำให้นักท่องเที่ยวได้อยู่ร่วมหรือทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว กลุ่มเพื่อน สังคมที่เขาเป็นสมาชิกอยู่

๔. ความต้องการความภาคภูมิใจและการพัฒนาตัวเอง (Self-esteem and Development Needs) นักท่องเที่ยวมีแรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยวเพราะรู้สึกว่าการท่องเที่ยวเป็นโอกาสที่จะทำให้เขาพัฒนาตนเอง ได้เรียนรู้สิ่งใหม่หรือการเดินทางทำให้เขารู้สึกภาคภูมิใจในตัวเองจากการหาการยอมรับนับถือจากบุคคลอื่น

๕. ความต้องการความสำเร็จหรือการบรรลุความปรารถนาของตน (Self-actualization/fulfillment Needs) ความต้องการท่องเที่ยวในลำดับขั้นนี้เกิดจากแรงจูงใจที่นักท่องเที่ยวรู้สึกว่าได้บรรลุความใฝ่ฝัน หรือการเดินทางท่องเที่ยวทำให้รู้จักตนเองมากขึ้น ซึ่งแรงจูงใจในลำดับขั้นนี้จะเป็นลำดับขั้นสูงสุดที่นักท่องเที่ยวต้องการ

การพัฒนาที่แท้จริงควรหมายถึงการทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนมีความสุข ความสะดวกสบาย ความอยู่ดีกินดีความเจริญทางศิลปวัฒนธรรมและจิตใจและความสงบสันติซึ่งนอกจากจะขึ้นอยู่กับที่ได้รับปัจจัยทางวัตถุเพื่อสนองความต้องการของร่างกายแล้ว ประชาชนยังต้องการพัฒนาทางด้านการศึกษาสิ่งแวดล้อมที่ดีการพักผ่อนหย่อนใจและการพัฒนาทางวัฒนธรรม

^{๑๘} Crompton, **Motivation for Pleasure Vacation**, Annals of Tourism Research, (Texas: Elsevier 1979), p. 408.

^{๑๙} Pearce, P.L., **Fundamentals of Tourist Motivation**, In *Tourism Research: Critiques and Challenges*, D. Pearce, R. Butler, (London: Routledge, 1993), p. 113.

และจิตใจด้านต่างๆ ด้วย ความต้องการทั้งหมดนี้บางครั้งเราเรียกกันว่าเป็นการพัฒนา “คุณภาพ” เพื่อให้ให้เห็นว่าการพัฒนาไม่ได้ขึ้นอยู่กับการเพิ่มปริมาณสินค้าหรือการเพิ่มรายได้เท่านั้น หากอยู่ที่การเพิ่มความพอใจความสุขของประชาชนมากกว่า^{๒๐}

การพัฒนาการท่องเที่ยวภายในประเทศ มีความสำคัญต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมาก เป็นโอกาสในการกระจายรายได้สู่ชุมชนในชนบทและการจ้างงานในท้องถิ่น ภาครัฐจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ของการท่องเที่ยวโดยภาครัฐจะสนับสนุนด้านความรู้ ประสบการณ์และงบประมาณอุดหนุนผ่านกลไกของรัฐในรูปแบบต่างๆ

การพัฒนาโดยเน้นด้านเศรษฐกิจ หมายถึงความก้าวหน้าที่มีจุดสวัสดิการ เป็นต้นว่าการลดความยากจนและลดการว่างงาน การลดความไม่เสมอภาคทางเศรษฐกิจ คำว่า พัฒนา ในความหมายของกลุ่มมาร์กซิสต์ (Marxist) ซึ่งเน้นด้านเศรษฐกิจมองในแง่ที่ว่า การพัฒนาของประเทศทุนนิยมอุตสาหกรรมยุโรปตะวันตก ในความเป็นจริงต้องอาศัยประเทศด้อยพัฒนาหรือประเทศโลกที่สามซึ่งในแง่นี้ประเทศโลกที่สามไม่เป็นประเทศอุตสาหกรรมจะกลายเป็นประเทศบริวารที่ต้องพึ่งพาประเทศที่จะเจริญก้าวหน้ากว่า ทำให้เศรษฐกิจของประเทศโลกที่สามถูกครอบงำ^{๒๑}

การพัฒนา (Development) คือขบวนการที่ต่อเนื่อง ซึ่งแสดงความสามารถของมนุษย์ในการควบคุมการดำรงชีพของเขาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งเขาได้รวบรวมแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาว่า ต้องมุ่งเน้นไปยัง

๑. ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตในอนาคต
๒. ความสามารถของตัวบุคคลในการช่วยเหลือตนเอง
๓. ความสามารถในการควบคุมตัวเอง^{๒๒}

การพัฒนาเป็นวาทกรรมอย่างหนึ่ง (a discourse) ซึ่งได้รับความสนใจจากนักวิชาการอย่างกว้างขวาง โดยมีการศึกษา วิจัย วิเคราะห์และวิพากษ์วิจารณ์ในหลายครั้ง^{๒๓} ขณะเดียวกันการพัฒนาระบวนการ (process) ที่ได้รับการตีค่าในระดับสูงส่งผลให้สิ่งที่ตรงกันข้ามกับกระบวนการนี้ไม่ได้รับการตีค่ากลายเป็น “ความด้อยพัฒนา” สิ่งที่ตรงกันข้ามกับแนวคิด “การพัฒนา” ที่อาจมีคุณค่าสูงยิ่งยากที่จะประเมินคุณค่าหลายอย่าง เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น แต่เพราะการพัฒนา

^{๒๐} วิทยากร เชียงกูล, *การพัฒนาเศรษฐกิจสังคมไทย*, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ฉับแกระ, ๒๕๒๗), หน้า ๑๗-๑๘.

^{๒๑} พิษณุสมพอง, *สังคมวิทยาว่าด้วยการพัฒนา*, (กรุงเทพมหานคร: กิ่งจันทร์การพิมพ์, ๒๕๒๙), หน้า ๑๘.

^{๒๒} Constantino, Renato, *The Challenge of the Churches*, (Paper presented during the First Gregorio Aplieday Lecture on Nationalism, Manila, Philippines, May 18, 1984). p. 112.

^{๒๓} ชัยรัตน์ เจริญสินโอสถ, *วาทกรรมการพัฒนา*, (กรุงเทพมหานคร: วิชาษา, ๒๕๕๒), หน้า ๗.

เป็นกระบวนการที่สัมพันธ์กับค่านิยมสมัยใหม่ สิ่งตรงข้ามกับความสมัยใหม่จึงได้รับการประเมินค่าในระดับต่ำหรืออาจจะไม่มีค่าควรแก่การศึกษาและใช้ประโยชน์เลยก็ได้ ซึ่งการพัฒนาไม่ว่าจะในระดับใดก็ตามมีแนวคิดที่สำคัญ ๕ ประการ คือ

๑) การพัฒนาเป็นกระบวนการ (Process) การพัฒนาเป็นกระบวนการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของมนุษย์ รวมทั้งศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหาและความต้องการของมนุษย์ทุกด้านอย่างเป็นบูรณาการและอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะเริ่มต้นตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชนและระดับประเทศชาติในที่สุด

๒) การพัฒนาเป็นวิธีการ (Method) การพัฒนาประกอบด้วยวิธีการในการจัดการระบบทรัพยากรต่างๆ ทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำเนินการ เพื่อให้การพัฒนามีความต่อเนื่องวิธีการพัฒนานี้รวมเอาการสร้างองค์การพัฒนาและเสริมสร้างทักษะและความรู้ของประชาชนในสังคมโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในแต่ละท้องถิ่น

๓) การพัฒนาคือการเคลื่อนไหว (Movement) การพัฒนามีลักษณะเคลื่อนไหวไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่การพัฒนาจึงมีความเกี่ยวข้องกับการระดมความร่วมมือทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการระดมความร่วมมือจากกลุ่มบุคคลที่เป็นเป้าหมายของการพัฒนา ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลด้อยโอกาสในการแสดงความคิดเห็นสะท้อนปัญหาความต้องการรวมตัวและตระหนักรู้ถึงปัญหาความต้องการพื้นฐานร่วมกัน รวมทั้งร่วมกันคิดและแก้ปัญหาต่างๆ เหล่านั้น ขณะเดียวกันการพัฒนามีความจำเป็นที่จะให้กลุ่มบุคคลภายใต้โครงการพัฒนาต่างๆ เข้าใจบริบททางสังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของตน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน กลุ่มบุคคลจะต้องมีการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้เปลี่ยนแปลงความคิดเห็นและทัศนคติไปในทางก้าวหน้าและสร้างสรรค์และพัฒนาทักษะความรู้ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาด้วย

๔) การพัฒนาคือการจัดทำโครงการหรือโปรแกรม (Project or Program) โครงการหรือโปรแกรมเป็นการปฏิบัติการอย่างหนึ่งของการพัฒนาสังคม โครงการพัฒนาต่างๆ ทำให้วัตถุประสงค์ของการพัฒนาเป็นจริงขึ้นมาได้ โครงการพัฒนาที่ได้รับผลสำเร็จจะต้องได้รับความร่วมมือจากบุคคลกลุ่มต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายของการพัฒนา ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่เป็นเป้าหมายของการพัฒนาประกอบด้วย บุคคลทุกระดับชั้น นับตั้งแต่กลุ่มผู้นำ กลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านต่างๆ จนถึงกลุ่มรักษาความสะอาดและรักษาความสงบเรียบร้อยในองค์กร

๕) การพัฒนาคือการให้โอกาส (Opportunity) การให้โอกาสแก่บุคคลในการพัฒนาชีวิต สังคม ชุมชนและสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่จำเป็น คนที่จะได้รับโอกาสมากยิ่งขึ้น คือคนยากจนหรือคนด้อยโอกาส ยิ่งด้อยโอกาสมากที่สุดยิ่งควรได้รับโอกาสมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งจะช่วยให้ได้รับสิทธิมากขึ้นในเรื่องความยุติธรรมทางสังคม (Social Justice) และการพัฒนาคุณภาพของคน

การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวที่สนองความต้องการของคนไทยปัจจุบันให้ยืนยาวไปจนถึงคนรุ่นลูกหลานที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งนี้ต้องไม่เป็นการตอบสนองความต้องการกลุ่มใหญ่ (Mass tourism) กระทบกลุ่มเล็กทั้งในเมืองและชนบท การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เป็นการพัฒนาที่ยืนยาวไปจนถึงคนรุ่นลูกหลานที่จะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งนี้ต้องไม่เป็นการไปเพิ่มภาระหรือสร้างเงื่อนไขที่ยากลำบากให้แก่คนในยุคต่อไปต้องขบคิดหาทางแก้ไขการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ให้ความหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนว่า เป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการทรัพยากรทั้งหมดในลักษณะที่สามารถรักษาความสมบูรณ์ทางวัฒนธรรม กระบวนการที่จำเป็นเชิงนิเวศวิทยาความหลากหลายทางชีววิทยาและระบบสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน^{๒๔}

การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึงการท่องเที่ยวที่สนองตอบความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว โดยการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้สามารถรักษาความมั่นคงของระบบนิเวศ ตลอดจนวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชน เพื่อประโยชน์ทั้งในปัจจุบันและอนาคต^{๒๕}

การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึงการพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบันโดยมีการปกป้องและสงวนรักษาโอกาสต่างๆ ของอนุชนรุ่นหลังด้วย การท่องเที่ยวจะมีความหมายรวมถึงการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคมและความงามทางสุนทรียภาพ ในขณะที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศด้วย^{๒๖}

หลักสำคัญเรื่องนโยบายการมีส่วนร่วมของมนุษย์ในการพัฒนา หมายถึง กระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริม ชักนำและสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชน ทั้งรูปส่วนบุคคล กลุ่มชน ชมรม สมาคม มูลนิธิและองค์การอาสาสมัครรูปแบบต่างๆ ให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องร่วมกัน^{๒๗}

^{๒๔} การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ๒๕๔๑, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.tat.or.th>, [๓๐ มกราคม ๒๕๕๖].

^{๒๕} ดร.รชดี เอมพันธ์, การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเอกสารชุดฝึกอบรมทางไกลหลักสูตรการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๘), หน้า ๑๔๑.

^{๒๖} วรณา วงษ์วานิช, ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๙), หน้า ๔๖.

^{๒๗} ไพรัตน์ เตชะรินทร์, “นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุคทศวรรษการพัฒนาในปัจจุบันการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข”, วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๒๗), หน้า ๖.

การพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืนจำเป็นต้องมีการพิจารณาทั้งในมิติด้าน เศรษฐศาสตร์ สังคมและสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไปด้วยตลอด การพัฒนาที่ยั่งยืนก็หมายถึง การพัฒนาที่ใช้ประโยชน์ในปัจจุบัน โดยไม่กระทบกระเทือนผลประโยชน์ที่พึงได้พึงมีในอนาคต หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ การใช้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจจากวัฒนธรรมหรือธรรมชาติในระดับที่ให้ วัฒนธรรมหรือธรรมชาติดังมีชีวิตดำรงอยู่ได้อย่างถาวร องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนามีอยู่ สามส่วน คือ ผู้กระทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เจตนารมณ์อุดมการณ์วิธีการรวมทั้งกระบวนการต่างๆ ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและเป้าหมายของกระทำที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ความเข้าใจชัดเจน ในแต่ละองค์ประกอบเหล่านี้จึงจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการศึกษาวិชาการที่ว่าด้วยการพัฒนา

๒.๒.๑ การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน หมายถึงการท่องเที่ยว รวมถึงการจัดบริการอื่นๆ ทั้งใน ปัจจุบันและอนาคต โดยต้องดำเนินการภายใต้ขีดความสามารถของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว ต้องตระหนักดีต่อการมีส่วนร่วมของประชากร ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว ต้องยอมรับให้ ประชาชนทุกส่วนได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน ต้องชี้้นำภายใต้ความปรารถนาของประชาชนท้องถิ่นและชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยวนั้นๆ ในหลักการการ พัฒนาการท่องเที่ยวให้ได้อย่างยั่งยืน มีแนวคิดหลักสำคัญ ๓ ประการ ประกอบด้วย ดังนี้

๑. ความยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจ (Economic Sustainability)

๑.๑ การเติบโตต้องอยู่ในอัตราที่บริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากโตเร็วไปอาจ ทำให้สิ่งรองรับนักท่องเที่ยวด้านต่างๆ ไม่พร้อม ไม่เพียงพอ เช่น โครงสร้างพื้นฐานคุณภาพของ แร่งงานและการให้บริการอาจมีผลทำให้นักท่องเที่ยวหงุดหงิดไม่พอใจ ขาดความนิยมไม่เดินทางมา ท่องเที่ยวทำให้เศรษฐกิจตกต่ำในระยะยาว

๑.๒ การเติบโตของการท่องเที่ยวอาจทำให้คนหันมาประกอบอาชีพเกี่ยวกับการ ท่องเที่ยวหมด เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจในภาคอื่นๆ เช่น ภาคการเกษตร การกลสิกรรม การ อุตสาหกรรม

๑.๓ การเติบโตที่ต้องอาศัยวัสดุอุปกรณ์ แรงงานและผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศเป็นผล ทำให้เงินตราต่างประเทศรั่วไหลออกไปนอกประเทศ

๒. ความยั่งยืนทางด้านสังคม (Social Sustainability)

๒.๑ การหลั่งไหลของนักท่องเที่ยวต่างประเทศมากเกินไปและรวดเร็วเกินไปมี ผลกระทบรุนแรงต่อชุมชนที่มีความเป็นเอกลักษณ์ในท้องถิ่น

๒.๒ การใช้จ่ายเงินอย่างง่ายดายของนักท่องเที่ยว ซึ่งมีกำลังซื้อสูงกว่าคนในท้องถิ่นการใช้ชีวิตที่หรูหราหรืออย่างอิสระเสรี ซึ่งทะลักเข้าสู่ชุมชนหนึ่งๆ อาจกลายเป็นแม่เหล็กดึงดูดใจให้คน

หนุ่มสาวในท้องถิ่นหลงใหลมัวเมาต่อเงินทองหรือความสำราญที่หาได้ง่ายๆ ทำให้เกิดปัญหาสังคมติดตามมากมาย

๓. ความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Sustainability)

๓.๑ การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ขาดการควบคุม อาจกลายเป็นสิ่งที่ทำลายสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นตัวต้นกำเนิดของกิจกรรมท่องเที่ยวอื่นๆ เสียเอง เช่น จำนวนนักท่องเที่ยวที่ล้นหลาม ความแออัด ความสกปรกรุงรังและอื่นๆ

๓.๒ การเร่งรัดพัฒนาโดยใช้เทคนิคก่อสร้างที่ไม่เหมาะสมทำให้เกิดการพังทลายอย่างถาวรของหน้าดิน หาดทราย ชายทะเลการสูญเสียสภาพภูมิทัศน์ ฯลฯ

๓.๓ การก่อสร้างอาคารหรือสิ่งก่อสร้างในตำแหน่งที่ผิดพลาด อาจทำให้วงจรธรรมชาติเกิดความแปรปรวน

๓.๔ การเก็บเอาพันธุ์ไม้ไปจากพื้นที่ อาจทำลายระบบนิเวศวิทยาที่เปราะบางของพื้นที่บางแห่งไป

๓.๕ กิจกรรมของนักท่องเที่ยวจำนวนมากทำให้เกิดปริมาณของเสียอย่างมหาศาล เช่น ของเสีย เศษอาหาร ขยะ ฯลฯ ทำให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมได้อย่างมากมาย

๒.๒.๒ แนวคิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

แนวคิดในการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนนั้นมีการแสดงทัศนคติและให้แนวคิดไว้ว่า

๑. **Using Resource Sustainable:** การอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างพอดีทั้งที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญและเป็นแนวทางการทำธุรกิจในระยะยาว

๒. **Reducing Over – Consumption and waste:** การลดการบริโภคที่มากเกินไปจำเป็นและการลดของเสีย จะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการทำนุบำรุงสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายในระยะยาวและเป็นการเพิ่มคุณภาพของการท่องเที่ยว

๓. **Integrating Tourism into Planning:** การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยวเข้ากับกรอบแผนกลยุทธ์การพัฒนาแห่งชาติ การพัฒนาท้องถิ่นและการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมจะช่วยขยายศักยภาพการท่องเที่ยวในระยะยาว^{๒๘}

นอกจากนี้การมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐ ท้องถิ่น ชุมชนและภาคเอกชนในทิศทางปัจจุบันและอนาคต ควรเป็นไปในลักษณะที่ภาครัฐเป็นหน่วยสนับสนุนโดยท้องถิ่น ชุมชนและภาคเอกชนเป็นหน่วยดำเนินการบริหารจัดการภายใต้วัตถุประสงค์ร่วม คือ การพัฒนาที่ยั่งยืนโดยมีเหตุผลสนับสนุนใน ๔ ประการคือ

^{๒๘} เนตรชนก นันทิ, “การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม: กรณีศึกษาชุมชนวัดพระบาทห้วยต้ม อำเภอเถิน จังหวัดลำพูน”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๕), หน้า ๔-๕๗.

๑. ตามข้อบัญญัติรัฐธรรมนูญ ในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒. เพื่อสร้างการมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบและความรู้สึกในความเป็นเจ้าของต่อทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นและชุมชนของตนเอง

๓. จากข้อกำหนดและแนวทางในการกระจายอำนาจในการจัดการงบประมาณ และการคลัง จากส่วนกลางและส่วนภูมิภาคลงสู่ท้องถิ่น อันจะส่งผลให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะดูแลพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นและชุมชนของตนเอง

๔. จากข้อเท็จจริงที่ปรากฏว่าคนในท้องถิ่นจะมีความรู้สึกรักและหวงแหนทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในด้านต่างๆ มีดังนี้คือ

- การจัดศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยว
- การจัดเก็บค่าบริการนักท่องเที่ยว
- การจัดบริการจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม โดยกลุ่มแม่บ้านในท้องถิ่น
- การจัดรถบริการนำเที่ยวแบบพื้นบ้าน
- การจัดการด้านการดูแลรักษาความสะอาด การบริการห้องน้ำและสถานที่จอดรถ
- การจัดทำป้ายชื่อ แสดงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว
- การจัดจำหน่ายสินค้าของท้องถิ่นและชุมชน
- การสนับสนุนงบประมาณจากท้องถิ่นในการพัฒนาปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว^{๒๙}

๒.๒.๓ แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔

การพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทย ได้วางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ ๒ ไว้ในช่วง ปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ ซึ่งได้กำหนดทิศทางในการท่องเที่ยว ดังนี้

๑. หลังจากแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรีแล้วสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาในฐานะหน่วยงานที่ทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติเพื่อผลักดันให้เกิดกระบวนการแปลงแผนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติของหน่วยงานรัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้องในภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวโดยมีเป้าหมายสูงสุดเพื่อให้เกิดการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวและการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพอย่างยั่งยืน

๒. แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) สาระสำคัญของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ได้ให้ความสำคัญกับการวางรากฐานและแก้ไขปัญหาที่เป็นอุปสรรค

^{๒๙} ภักดี รัตนผล, การมีส่วนร่วมของภาครัฐ ท้องถิ่น ชุมชน และภาคเอกชนในการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยว, (ลำปาง: สำนักงานจังหวัดลำปาง, ๒๕๔๓), หน้า ๕๓.

สำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศทั้งด้านคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวบุคลากรการท่องเที่ยว และโครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งการสร้างสมดุลของการพัฒนา ทั้งในมิติของพื้นที่ เวลา กิจกรรม รูปแบบและกลุ่มนักท่องเที่ยว เพื่อเป็นการสร้างรายได้และการกระจายรายได้สู่ชุมชนและการเตรียมความพร้อมของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวสู่การเติบโตในอนาคตบนพื้นฐานของการลงพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ ตลอดจนการให้ความสำคัญกับการทำงานอย่างบูรณาการระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชนและระหว่างประเทศ ทั้งนี้เพื่อให้แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) สามารถใช้เป็นแผนแม่บทในการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยสู่วิสัยทัศน์ที่ คาดหมายได้อย่างแท้จริง

๒.๒.๔ นโยบายภาคการท่องเที่ยวและการบริการของรัฐบาล

ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๐ (มติ ครม.เห็นชอบเมื่อ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘)^{๓๐}

วิสัยทัศน์:

วางรากฐานการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยว คุณภาพอย่างมีดุลยภาพและยั่งยืน

เป้าหมาย:

๑. ด้านเศรษฐกิจ: ปี ๒๕๖๐ สร้างรายได้ ๒.๕ ล้านล้านบาท และกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น

๒. ด้านสังคม: ยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนในสังคมไทยและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

๓. ด้านสิ่งแวดล้อม: มีการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน

พันธกิจ:

๑. กระตุ้นตลาดท่องเที่ยวคุณภาพให้ได้ตามเป้าหมาย

๒. พัฒนาสินค้าและบริการให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและชุมชน

๓. บริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการบูรณาการเชื่อมโยงระดับชาติถึงท้องถิ่น

^{๓๐} คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔), [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.dpe.go.th>, [๑๗ มกราคม ๒๕๖๑].

๑. นโยบายการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

๑.๑ ส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สนับสนุนการท่องเที่ยวและเร่งรัดการปรับปรุงมาตรฐานในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกความปลอดภัยและสุขอนามัย โดยคำนึงถึงการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวของผู้พิการและผู้สูงอายุ

๑.๒ พัฒนาบูรณะและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเดิมที่มีอยู่แล้วส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในเชิงกลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพสามารถเชื่อมโยงธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชนตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ของประเทศรวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นลงทุนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

๑.๓ ยกระดับและรักษามาตรฐานบริการด้านการท่องเที่ยวเพื่อให้การประกอบการและดำเนินธุรกิจเป็นไปตามมาตรฐานสากลรวมทั้งพัฒนามาตรฐานบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ตลอดจนปรับปรุงการบริการภาครัฐเพื่อให้สามารถดึงดูดและรองรับตลาดนักท่องเที่ยวกลุ่มคุณภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๔ ส่งเสริม สนับสนุนตลาดนักท่องเที่ยวคุณภาพทั้งจากต่างประเทศและในประเทศ โดยใช้กลยุทธ์การตลาดเชิงรุกในกลุ่มต่างๆ ทั้งระดับภายในประเทศและระหว่างประเทศเพื่อให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับโลก ศูนย์กลางการประชุมและแสดงสินค้านานาชาติและศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและเพิ่มประสิทธิภาพการตรวจตรา การยกเว้นค่าธรรมเนียมการตรวจตราให้แก่นักท่องเที่ยวอยู่ในกรอบการค้าเสรีหรือมีความสัมพันธ์ด้านการค้าการลงทุนร่วมกับประเทศไทย และการยกเว้นการตรวจตราให้แก่นักท่องเที่ยวจากประเทศกลุ่มเป้าหมาย

๑.๕ ส่งเสริมกิจกรรมและรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยว พัฒนาคุณภาพการบริการท่องเที่ยว สนับสนุนการถ่ายทำภาพยนตร์ต่างชาติในประเทศไทย และส่งเสริมการเสนอตัวให้ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพการจัดกิจกรรมนานาชาติ

๑.๖ ผลักดันความร่วมมือของหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้บริการนักท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพรวมทั้งพัฒนามาตรฐานบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้เพียงพอกับความ ต้องการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและเพิ่มประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่ออำนวยความสะดวก ดูแลความปลอดภัยและป้องกันการเอาเปรียบนักท่องเที่ยว พร้อมทั้งป้องกันแก้ไขปัญหาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืน

๑.๗ พัฒนาด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ส่งเสริมบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย กลยุทธ์ด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์เพื่อยกระดับแหล่งท่องเที่ยวของไทยให้เป็นที่รู้จักทั่วโลก

๒. นโยบายการพัฒนาด้านการบริการ

๒.๑ เร่งรัดพัฒนาผู้ประกอบการด้านบริการให้มียุทธศาสตร์ความรู้ เสริมสร้างนวัตกรรมและทักษะทั้งด้านภาษา มาตรฐานการบริการและการจัดการ เพื่อสร้างความเข้มแข็งและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของความตกลงระหว่างประเทศด้านการค้าบริการ การเสริมสร้างบรรยากาศการลงทุน มาตรฐานธุรกิจและการพัฒนาบุคลากรให้พร้อมรับการขยายตัวของธุรกิจและส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคบริการไทย

๒.๒ พัฒนาธุรกิจบริการที่มีศักยภาพเพื่อขยายฐานการผลิตและการตลาดสู่ระดับภูมิภาคโดยเพิ่มให้เป็นแหล่งสร้างรายได้เงินตราต่างประเทศและรายได้ท้องถิ่น เช่น การท่องเที่ยว ธุรกิจบริการสุขภาพ ธุรกิจการประชุมและแสดงสินค้า การศึกษานานาชาติ การก่อสร้าง ธุรกิจภาพยนตร์ ธุรกิจออกแบบแฟชั่น ธุรกิจอัญมณี การบริหารจัดการขนส่งสินค้าและบริการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับกีฬาและนันทนาการ รวมทั้งสินค้าบริการที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์บนพื้นฐานของวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยที่เชื่อมโยงกับเทคโนโลยีสมัยใหม่

สรุป การพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมเป็นการพัฒนาที่เน้นให้เกิดความสอดคล้องกับวิถีวัฒนธรรมของชุมชนมีความสำคัญในการก่อให้เกิดการยอมรับ ร่วมมือร่วมแรงร่วมใจ และยินดีที่จะเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการพัฒนาของชาวบ้าน ซึ่งจะต้องมีปัจจัยหลายอย่าง ทั้งยังต้องอาศัยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาครัฐช่วยให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในการปฏิบัติตนต่อสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทั้งวัฒนธรรมและธรรมชาติรวมทั้งท้องถิ่น แต่อย่างไรก็ดีไม่ควรใช้แทนที่ (Substitution) แนวทางอื่นๆ แต่ควรใช้ให้สอดคล้องประสาน (Articulation) ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในงานพัฒนาซึ่งจะยังประโยชน์สู่สมาชิกชุมชนมากที่สุด ดังนั้น การให้ความรู้ความเข้าใจให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวทราบนั้นจึงมีความสำคัญอย่างมาก การเรียนรู้สิ่งใหม่ในทุกการเดินทาง จะทำให้คุณได้รู้จักประสบการณ์ทั้งสองด้านของชีวิต โดยเรียนรู้และได้รับบทเรียนจากประสบการณ์นั้นยังช่วยให้ผ่อนคลาย เพราะแต่ละคนมีประสบการณ์ในชีวิตที่แตกต่างกันออกไป การออกเดินทางท่องเที่ยวธรรมชาติจะช่วยผ่อนคลายและฟื้นฟูสภาพจิตใจของเราให้ดียิ่งขึ้นและยังช่วยเพิ่มพลังใจชีวิต เพราะคนในวัยทำงานมักจะมีอาการเครียดจากการทำงาน และเรื่องส่วนตัว เป็นปัญหาที่หนักและสาหัสในทุกๆวันของชีวิต การท่องเที่ยวจึงเป็นการช่วยผ่อนคลายความเครียดนั้น ให้ได้พักผ่อน สูดอากาศบริสุทธิ์ การรักษาหรืออ้ารงไว้ซึ่งวัฒนธรรมเดิมจึงต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาวัฒนธรรม ให้เหมาะสมมีประสิทธิภาพตามยุคสมัยส่วนการอนุรักษ์ก็หมายถึงการรักษาให้คงไว้ ซึ่งเป็นไปตามวิถีประเพณีปฏิบัติตามที่มามีในมุมมองของการอนุรักษ์เป็นการคงไว้ซึ่งวิถีแต่เดิมที่เป็นมาให้สามารถที่จะไม่ถูกกลืนหายไปตามกาลเวลาอาจจะขัดแย้งกับการพัฒนาซึ่งนั่นหมายความว่า การพัฒนานั้นจะเป็นการดำเนินวิถีชีวิตที่มีเวลาเข้ามา

เกี่ยวข้องซึ่งอาจจะทำให้สิ่งต่างๆ ที่ปฏิบัติตามกันมานั้นถูกกลืนหายไปหากว่าไม่มีการอนุรักษ์ไว้ ดังนั้นการอนุรักษ์กับการพัฒนาจึงเป็นมุมมองของแต่ละฝ่าย

๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการท่องเที่ยว

๒.๓.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

การบริหาร (Administration) เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานขององค์การ เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะชี้ให้เห็นความสำเร็จ หรือความล้มเหลว ความมีประสิทธิภาพ หรือความไร้ประสิทธิภาพของหน่วยงาน การบริหารเป็นเครื่องบ่งชี้ให้ทราบถึงความเจริญก้าวหน้าของสังคม ความก้าวหน้าของวิทยาการต่างๆ การบริหารเป็นมรรคที่สำคัญจะนำไปสู่ความก้าวหน้า การบริหารเป็นลักษณะการทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคลในองค์การซึ่งมีการวินิจฉัยสั่งการ นักบริหารจะต้องคำนึงถึงปัจจัยสิ่งแวดล้อมต่างๆ การวินิจฉัยสั่งการเป็นเครื่องแสดงให้ทราบถึงความสามารถของนักบริหารและความเจริญเติบโตของการบริหารชีวิตประจำวันของมนุษย์ไม่ว่าในครอบครัวหรือองค์การโดยอ้อมเกี่ยวข้องกับการบริหารอยู่เสมอ ดังนั้นการบริหารจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจและจำเป็นต่อการที่จะดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคม มีนักบริหาร นักวิชาการและนักการศึกษามากมายหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารไว้หลายทัศนะ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายไว้ว่าการบริหาร หมายถึง การปกครอง เช่น บริหารส่วนท้องถิ่น ดำเนินการจัดการ เช่น การบริหารธุรกิจ^{๓๑)}

การบริหารเป็นเรื่องของการนำเอากฎหมายและนโยบายต่างๆ ไปปฏิบัติให้เกิดผล ซึ่งเป็นหน้าที่ของข้าราชการที่จะทำงานด้วยความเต็มใจ ด้วยความเที่ยงธรรมและอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้^{๓๒)}

การบริหารงานคือการใช้ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับคนอื่นซึ่งเป็นสาขาวิชาที่มีการจัดระเบียบอย่างมีระบบ กล่าวคือ มีหลักการ กฎเกณฑ์และทฤษฎีที่เชื่อถือได้ซึ่งการบริหารเป็นกระบวนการนำเอาการตัดสินใจและนโยบายไปปฏิบัติ ส่วนการบริหารรัฐกิจนั้นกล่าวคือเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งภายในองค์การซึ่งมีลำดับการทำงานเป็นขั้นตอน มีกลุ่มบุคคลเป็นกลไกสำคัญในการบริหารงาน มีเงินทุน เครื่องจักรและวัสดุครุภัณฑ์ต่างๆ เป็นองค์ประกอบด้วยการบริหารโดยทั่วไปจะมีลักษณะเป็นกระบวนการวิธีหรือเป็นการกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงานหรือเป็น

^{๓๑)} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์, ๒๕๔๖), หน้า ๖๐๙.

^{๓๒)} พิทยา บวรวัฒนา, การบริหารเชิงบูรณาการ, (นนทบุรี: สำนักงานข้าราชการพลเรือน, ๒๕๔๖), หน้า ๒.

ลำดับรายการในการบริหารซึ่งในการบริหารนั้นจะต้องมีลำดับรายการก่อนหลังว่าจะต้องทำอะไรก่อนและต่อๆไปจะทำอะไร ซึ่งจัดว่าเป็นหลักเกณฑ์วิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Management) กระบวนการบริหารจะกำหนดขอบเขตและหน้าที่ตามขั้นตอนต่างๆ ไว้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ได้อธิบายองค์ประกอบของการบริหารที่สำคัญและมีความจำเป็นต่อองค์การ ดังนี้

๑) วัตถุประสงค์ที่แน่นอน กล่าวคือจะต้องรู้ว่า จะดำเนินการไปทำไม เพื่ออะไรและต้องการอะไรจากการดำเนินการ เช่น ต้องมีวัตถุประสงค์ในการให้บริการหรือในการผลิตต้องรู้ว่า จะผลิตเพื่อใคร ต้องการผลตอบแทนเช่นใด ถ้าหากไม่มีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์แล้วก็ไม่มีความหมายที่จะบริหารการดำเนินงานต่างๆ จะไม่มีผลสำเร็จเพราะไม่มีเป้าหมายกำหนดไว้แน่นอน

๒) ทรัพยากรในการบริหาร ได้แก่ วัตถุและเครื่องใช้เพื่อประกอบการดำเนินงานรวมไปถึงความสามารถในการจัดการทรัพยากรในการบริหาร ได้แก่ 4 Ms คือ มนุษย์ (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และความสามารถในการจัดการ (Management)

๓) มีการประสานงานระหว่างกัน หรือเรียกได้ว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน กล่าวคือ เป้าหมายและวัตถุประสงค์รวมทั้งทรัพยากรในการบริหารทั้ง 4 Ms ดังกล่าว จะต้องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและเกิดปฏิสัมพันธ์หรือกล่าวได้ว่าจะต้องมีระบบของการทำงานร่วมกันและที่เกิดขึ้นจริงๆด้วย การนำปัจจัยทั้งหลายเบื้องต้นมาไว้ร่วมกันแล้วไม่เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันไม่เกิดความสัมพันธ์ระหว่างกันการบริหารก็จะไม่เกิดขึ้น

๔) ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในการบริหารงานนั้นสิ่งทีวัดผลสำเร็จของงานว่าบรรลุเป้าหมายของวัตถุประสงค์ขององค์การก็คือ ประสิทธิภาพขององค์การ หมายถึงความสามารถขององค์การในอันที่จะบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การในการใช้ทรัพยากรขององค์การที่มีอยู่ระยั้ง โดยเปรียบเทียบกับปัจจัยนำเข้าและค่าใช้จ่ายกับปัจจัยนำออกและรายได้ขององค์การ^{๓๓}

บริหาร หมายถึง กลุ่มบุคคลหรือบุคคลที่ทำหน้าที่วางแผนให้คนอื่นทำงานแทน โดยอาศัยใช้ศาสตร์และศิลป์ เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย (Goal) ข้อกำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการบริหารต้องอยู่บนพื้นฐานของปัจจัยการบริหาร (Factor Management) ด้วย^{๓๔}

การบริหาร คือ ๑) คำว่า บริหารมาจากภาษาบาลีว่า ปริหาร มาจากศัพท์ว่า ปริ แปลว่า รอบ และ หร ธาตุในความนำไป ดังนั้น คำว่าบริหาร จึงแปลว่า นำไปโดยรอบ อีกสำนวนหนึ่ง คำว่าบริหาร แปลว่า อ้อมหนี, หลีกหนี, หลบหนีดังในประโยคภาษาบาลีว่า “ปญฺหํ ปริหริตํ สมตฺถโล” แปลว่า ผู้สามารถเพื่อการอ้อมหนี หลีกหนี หลบหนีซึ่งปัญหาหรือแปลว่า ผู้สามารถบริหารปัญหาและนำ

^{๓๓} สมคิด บางโม, การบริหาร, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๕), หน้า ๖๑-๖๒.

^{๓๔} ยุทธ โกยวรรณ์, การบริหารการผลิต, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี, ๒๕๔๕), หน้า ๒.

ปัญหาไปโดยรอบหรือกำจัดปัญหาให้หมดสิ้นไป ๒) คำว่า บริหาร แปลมาจากภาษาอังกฤษ ว่า Administer และ Administration แปลความหมายคือ การปกครอง ดำเนินการ อำนาจการ จัดการ จัดให้ วาง ส่งเสริมและบำรุง^{๓๕}

กระบวนการบริหาร ควรประกอบด้วย ๔ ประการ คือ

๑) การวางแผน หมายถึง หน้าที่ทางการบริหารในการกำหนดจุดหมายและการตัดสินใจ เลือกริธีการที่ดีที่สุดที่จะทำให้บรรลุจุดหมายนั้น

๒) การจัดองค์การ หมายถึง กำหนดอำนาจหน้าที่และตำแหน่งต่างๆ อย่างชัดเจน

๓) การนำ หมายถึง ความพยายามทำให้มีอิทธิพลต่อผู้อื่น เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุ จุดมุ่งหมายขององค์การ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๔) การควบคุม หมายถึง การมุ่งเน้นที่จะก่อให้เกิดความมั่นใจว่าสมาชิกในองค์การได้ ประพฤติปฏิบัติในทิศทางที่จะทำให้บรรลุผลตามมาตรฐานหรือจุดหมาย มุ่งเน้นให้เกิดพฤติกรรมที่พึง ประสงค์และลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลง^{๓๖}

หลักสำคัญของการบริหาร ๕ ลักษณะ^{๓๗} คือ

๑. การบริหารเป็นการทำงานกับคนและโดยอาศัยคน หมายความว่า การบริหารเป็น กระบวนการทางสังคม คือ อาศัยกลุ่มคนที่รวมกันทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์การ ผู้บริหาร จะต้องรับผิดชอบให้สำเร็จโดยอาศัยความร่วมมือของบุคคลอื่น มิฉะนั้นจะทำงานไม่สำเร็จสาระสำคัญ ของการบริหารในข้อนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีสิ่งต่างๆ เหล่านี้ คือ มีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ดี มีความเป็นผู้นำและสามารถทำงานเป็นทีมได้ มีความสามารถในการ ปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้หากมีการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์และมีความสามารถทำให้ งานบรรลุเป้าหมายได้

๒. การบริหารทำให้งานบรรลุเป้าหมายขององค์การ เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของ องค์การต้องอาศัยความร่วมมือกันของคนทุกคนจึงจะทำให้สำเร็จลงได้ เป้าหมายเป็นสิ่งที่ทำให้ ผู้บริหารจะต้องทำให้บรรลุได้นั้นจะต้องมีลักษณะสำคัญ ๓ ประการ คือ เป้าหมายต้องสูงแล้วสามารถ ทำให้สำเร็จ เป้าหมายสูงเกินไปก็ทำให้สำเร็จไม่ได้ เป้าหมายต่ำเกินไปก็ไม่มีคุณค่า ประการที่ สอง การจะไปถึงเป้าหมายจะต้องมีระบบงานที่ดีมีแผนงานที่มีประสิทธิภาพ ประการสุดท้ายจะต้อง ระบุเวลาที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายนั้น

^{๓๕} สิริภพ เหล่าลาภะ, พุทธศาสตร์การเมือง, (กรุงเทพมหานคร: สหธรรมิก, ๒๕๔๕), หน้า ๑๔๐.

^{๓๖} วิโรจน์ สารรัตนะ, การบริหารหลักการทฤษฎี และประเด็นทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: ทิพย์วิสุทธิ์, ๒๕๔๕), หน้า ๑๑.

^{๓๗} เสนาะ ตีเยาว์, หลักการบริหาร, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๔), หน้า ๒.

๓. การบริหารเป็นการสมดุลระหว่างประสิทธิผลและประสิทธิภาพ คำว่า ประสิทธิภาพ หมายความว่า ทำงานบรรลุผลสำเร็จตามที่กำหนด ส่วนคำว่า ประสิทธิภาพ หมายความว่า ทำงานโดยใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดหรือเสียค่าใช้จ่ายต่ำสุด การทำงานให้สำเร็จอย่างเดียวไม่พอแต่จะต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่ายที่ประหยัดอีกด้วย การทำให้ได้ทั้งสองอย่างคือ งานบรรลุผลตามที่ต้องการและการใช้ทรัพยากรต่ำสุดจึงเป็นความสมดุลระหว่างประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

๔. การบริหารเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่าเราอาศัยในโลกที่มีทรัพยากรจำกัดการใช้ทรัพยากรต่างๆ จึงต้องตระหนัก ๒ ข้อใหญ่ๆ คือ เมื่อใช้ทรัพยากรใดไปแล้วทรัพยากรนั้นจะหมดสิ้นไปไม่สามารถกลับคืนมาใหม่ได้และจะต้องเลือกใช้ทรัพยากรให้เหมาะสมอย่าให้เกิดสิ้นเปลืองโดยเปล่าประโยชน์ ดังนั้นการบริหารกับเศรษฐศาสตร์จึงมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด เศรษฐศาสตร์เป็นการศึกษาถึงการกระจายการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดอย่างไร ส่วนผู้บริหารในองค์การจะต้องผลิตสินค้าและบริหารให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๕. การบริหารจะต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จจะต้องสามารถคาดคะเนเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างถูกต้อง และสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงนั้น

คำว่า การบริหาร (administration) มีรากศัพท์มาจากภาษาลาติน “administrare” หมายถึง ช่วยเหลือ (assist) หรืออำนวยความสะดวก (direct) การบริหารมีความสัมพันธ์หรือมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า “minister” ซึ่งหมายถึง การรับใช้หรือผู้รับใช้ หรือผู้รับใช้รัฐ คือ รัฐมนตรี สำหรับความหมายดั้งเดิมของคำว่า administer หมายถึง การติดตามดูแลสิ่งต่างๆ

การบริหารงานเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งต่อการดำเนินงานของทุกๆองค์กร ทั้งนี้เพราะการบริหารงานสามารถบ่งชี้ให้เห็นได้ว่าองค์กรนั้นๆ มีความเจริญก้าวหน้ามากน้อยเพียงใด การบริหารงานขององค์กรต่างๆ ที่ดีนั้น ผู้บริหารองค์กรจะต้องมีความสามารถในการวางแผนให้บุคลากรสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด ทั้งนี้เพราะผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมในรูปแบบต่างๆ ร่วมด้วย ซึ่งการวินิจฉัยสั่งการเป็นเครื่องมือที่แสดงให้เห็นถึงศักยภาพและความสามารถของตัวผู้บริหารเอง^{๓๘}

^{๓๘} วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, การบริหารจัดการและการบริหารการพัฒนาขององค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานของรัฐ, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, ๒๕๔๘), หน้า ๕.

นักวิชาการต่างประเทศได้ให้ความหมายของ การบริหารไว้ดังนี้ คือ การบริหาร หมายถึง การนำไปสู่กระบวนการของการทำกิจกรรมที่มีการวางแผน (Planning) การอำนวยการ (Directing) และความร่วมมือ (Coordinating) โดยเฉพาะกิจกรรมด้านเศรษฐกิจ^{๓๙}

การบริหาร หมายถึง ศิลปะในการทำให้สิ่งต่างๆ ได้รับการปฏิบัติจนเป็นผลสำเร็จโดยที่ผู้บริหารมักจะไม่เป็นผู้ปฏิบัติ แต่ผู้บริหารเป็นผู้ใช้ศิลปะเพื่อทำให้ผู้ปฏิบัติได้ทำงานจนสำเร็จตาม จุดมุ่งหมายที่ผู้บริหารตัดสินใจเลือกไว้แล้ว นอกจากนี้ยังได้กล่าวซ้ำเพิ่มเติมว่า นัยแห่งการขยายความ ของการบริหารอันสามารถที่จะทำให้ชัดเจนขึ้นอีกนั่นก็คือ กิจกรรมความร่วมมือของกลุ่มที่ต้องการ ประสพผลสำเร็จต่อส่วนรวม^{๔๐}

กระบวนการบริหารนั้นต้องประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญหรือที่เรียกกันย่อๆ ว่า “POSDCORB Model” ซึ่งอธิบายตามความหมายได้ดังนี้

๑) การวางแผน (P=Planning) หมายถึง การจัดวางโครงการและแผนปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าว่าจะต้องทำอะไรบ้างและทำอย่างไร

๒) การจัดการองค์การ (O=Organizing) หมายถึง การจัดหน่วยงาน กำหนดโครงสร้างของหน่วยงาน การจัดสายงานตำแหน่งต่างๆ กำหนดอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน

๓) การจัดหาบุคคล (S=Staffing) หมายถึง การจัดหาบุคคลเป็นการบริหารงานด้านบุคคล อันได้แก่ การจัดอัตรากำลัง การสรรหา การพัฒนาบุคลากร การสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี การประเมินผลการทำงานและการให้พ้นจากงาน

๔) การอำนวยการ (D=Directing) หมายถึง การตัดสินใจการวินิจฉัยสั่งการหน่วยงานให้เกิดความร่วมมือเพื่อดำเนินไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

๕) การประสานงาน (Co=Coordinating) หมายถึง การประสานงานกิจการด้านต่างๆ ของหน่วยงานให้เกิดความร่วมมือเพื่อดำเนินไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

๖) การรายงาน (R=Reporting) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติของหน่วยงานให้แก่ผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงานได้ทราบความเคลื่อนไหวของการดำเนินงานว่าก้าวหน้าเพียงใด

^{๓๙} Dale Yoder, **Personnel Principles and Policies**, (fourth printing, Englewood Cliffs New Jersey Prentice - Hall, Inc, 1956), p.7.

^{๔๐} Simon, Smithburg &Thompson, **Public Administration**, 14th ed, (New York: Alfred A.Knope, 1971), p.3.

๗) การงบประมาณ (B=Budgeting) หมายถึง การงบประมาณ การจัดทำงบประมาณ บัญชีการใช้จ่ายเงิน การควบคุมและการตรวจสอบด้านการเงิน^{๔๑}

การบริหารมีกิจกรรมหลัก ๓ ประการ ในการบริหาร คือ การดำเนินการให้สำเร็จตาม เป้าหมาย การบำรุงรักษาองค์การให้อยู่รอดและป้องกันองค์การจากสิ่งแวดล้อมภายนอก^{๔๒}

การบริหารเป็นเรื่องสำคัญที่กำหนดการดำเนินการในการแสวงหาความรู้อย่างมี เป้าหมาย^{๔๓}

การท่องเที่ยวเป็นความหวังของคนไทยในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศชาติ การท่องเที่ยวเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจของประชาชนโดยรวม รายได้ของการท่องเที่ยวมาจากการใช้ จ่ายเงินของคนด้านการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยว ทำให้เกิดการสร้างงานและรายได้ในภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เช่น พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง ที่พักแรม อาหารเครื่องดื่ม ของที่ระลึก อุปกรณ์ เครื่องใช้ในการเดินทาง การสื่อสารและเทคโนโลยีต่างๆ ที่ใช้ในการบริหารจัดการด้านการให้บริการ ท่องเที่ยวเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศมาจากภาคเกษตรกรรม (ผลิต-ขาย) ภาคอุตสาหกรรม (ผลิต-ขาย) ภาคการค้า (สินค้า ซื้อมา-ขายไป) ภาคการค้าบริการ (การบริหารจัดการ)

เชื่อว่าเป็นไปได้ที่เราจะหาทางศึกษาถึงศาสตร์ที่เกี่ยวกับการจัดการที่สามารถใช้ได้กับ การจัดการทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นการจัดการอุตสาหกรรมหรืองานรัฐบาล มีสาระดังนี้^{๔๔}

๑. เกี่ยวกับหน้าที่การจัดการ (Management Functions) กระบวนการจัดการ ประกอบด้วย หน้าที่ต่างๆ ๕ ประการ คือ

๑.๑ การวางแผน (Planning) หมายถึง การคาดการณ์ล่วงหน้าถึงเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะ มีผลกระทบต่อธุรกิจและกำหนดขึ้นเป็นแผนการปฏิบัติงานหรือวิถีทางที่จะปฏิบัติขึ้นไว้เป็นแนว ทางการทำงานในอนาคต

๑.๒ การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง การจัดให้มีโครงสร้างของงานต่างๆและ อำนาจหน้าที่ให้อยู่ในส่วนประกอบที่เหมาะสมที่จะช่วยให้งานขององค์การบรรลุผลสำเร็จได้

๑.๓ การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) หมายถึง การสั่งงานต่างๆ แก่ ผู้ใต้บังคับบัญชาซึ่งผู้บริหารจะต้องกระทำตนเป็นตัวอย่างที่ดี และต้องเข้าใจผู้ที่ปฏิบัติงานด้วย

^{๔๑} Luther Gulick & Lyndall Urwick, *Papers on the Science of Administration*, (New York: Institute of Public Administration, 1937), p.37.

^{๔๒} Williams J.D., *Public Administration: The people's Business*, (Boston: Little, Brown and Company, 1880), p.7.

^{๔๓} Heady, Ferrel, *Public Administration: A Comparative Perspective*, 2nd ed, (New York and Basel: Marcel Dekker, 1979), p.2.

^{๔๔} Fayol, Henri, *Industrial and General Administration*, (New York: Mc-Graw-Hill, 1930), p.2.

ตลอดจนเข้าใจถึงข้อตกลงในการทำงานของคณาจารย์ และองค์การที่มีอยู่ รวมถึงการติดต่อสื่อสารภายในองค์การด้วย

๑.๔ การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การเชื่อมโยงงานของทุกคนให้เข้ากันได้และไปสู่เป้าหมายเดียวกันในที่สุด

๑.๕ การควบคุม (Controlling) หมายถึง การที่จะต้องกำกับให้สามารถประกันได้ว่ากิจกรรมต่างๆ ที่ทำไปนั้นสามารถเข้ากันได้กับแผนที่วางไว้

๒. เกี่ยวกับหลักจัดการ (Management principles) Fayol ได้วางหลักทั่วไปที่ใช้ในการบริหารไว้ ๑๔ ข้อ ซึ่งใช้สำหรับเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร หลักทั่วไปดังกล่าวมีดังนี้คือ

๒.๑ หลักที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (authority responsibility) คือ อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่แยกจากกันมิได้ ผู้ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ที่จะออกคำสั่งได้นั้น ต้องมีความรับผิดชอบต่อผลงานที่ตนทำไปนั้นด้วย

๒.๒ หลักของการมีผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว (unity of command) คือ ในกรกระทำใดๆ คณาจารย์ควรได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียวเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้เกิดความสับสนในคำสั่งด้วยการปฏิบัติตามหลักข้อนี้ ย่อมจะช่วยให้สามารถจัดสาเหตุแห่งการเกิดข้อขัดแย้งระหว่างแผนงานและระหว่างบุคคลในองค์การให้หมดไป

๒.๓ หลักของการมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน (unity of direction) กิจกรรมของกลุ่มที่มีเป้าหมายอันเดียวกันควรจะต้องดำเนินไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกัน เป็นไปตามแผนงานเพียงอันเดียวร่วมกัน

๒.๔ หลักของการธำรงไว้ซึ่งสายงาน (scalar chain) สายงานอันนี้คือสายการบังคับบัญชาจากระดับสูงมายังระดับต่ำสุด ด้วยสายการบังคับบัญชาดังกล่าวจะอำนวยให้การบังคับบัญชาเป็นไปตามหลักของการมีผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียวและช่วยให้เกิดระเบียบในการส่งทอดข่าวสารข้อมูลระหว่างกันอีกด้วย

๒.๕ หลักของการแบ่งงานกันทำ (division of work or specialization) คือ การแบ่งแยกงานกันทำตามความถนัด โดยไม่คำนึงถึงว่าจะเป็นการบริหารหรือด้านเทคนิค

๒.๖ หลักเกี่ยวกับระเบียบวินัย (discipline) โดยถือว่าระเบียบวินัยในการทำงานนั้นเกิดจากการปฏิบัติตามข้อตกลงในการทำงาน ทั้งนี้โดยมุ่งที่จะก่อให้เกิดการเคารพเชื่อฟังและทำงานตามหน้าที่ด้วยความตั้งใจ เรื่องดังกล่าวนี้จะทำได้ก็โดยที่ผู้บังคับบัญชาต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตและเป็นตัวอย่างที่ดี ข้อตกลงระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาจะต้องเป็นไปอย่างยุติธรรมมากที่สุดและจะต้องยึดถือเป็นหลักปฏิบัติอย่างคงเส้นคงวา

๒.๗ หลักของการถือประโยชน์ส่วนบุคคลเป็นรองประโยชน์ส่วนรวม (subordination of individual to general interest) หลักข้อนี้ระบุว่า ส่วนรวมย่อมสำคัญกว่าส่วนย่อยต่างๆ

เพื่อที่จะให้สำเร็จผลตามเป้าหมายของกลุ่ม (องค์การ) นั้น ผลประโยชน์ส่วนได้เสียของกลุ่มย่อมต้องสำคัญเหนืออื่นใดทั้งหมด

๒.๘ หลักของการให้ผลประโยชน์ตอบแทน (remuneration) การให้และวิธีการจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนควรที่จะยุติธรรมและให้ความพอใจมากที่สุดแก่ทั้งฝ่ายลูกจ้างและนายจ้าง

๒.๙ หลักของการรวมอำนาจไว้ส่วนกลาง (centralization) หมายถึง ในการบริหารจะมีการรวมอำนาจไว้ที่จุดศูนย์กลาง เพื่อให้ควบคุมส่วนต่างๆ ขององค์การไว้ได้เสมอและการกระจายอำนาจจะมากน้อยเพียงใดก็ย่อมแล้วแต่กรณี

๒.๑๐ หลักของความมีระเบียบเรียบร้อย (order) ทุกสิ่งทุกอย่างไม่ว่าสิ่งของหรือคนต่างต้องมีระเบียบและรู้ว่าตนอยู่ในที่ใดของส่วนรวม หลักนี้ก็คือหลักมูลฐานที่ใช้ในการจัดสิ่งของและตัวคนในการจัดองค์การนั่นเอง

๒.๑๑ หลักของความเสมอภาค (equity) ผู้บริหารต้องยึดถือความเอื้ออารีและยุติธรรมเป็นหลักปฏิบัติต่อผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งความจงรักภักดีและการอุทิศตนเพื่องาน

๒.๑๒ หลักของความมีเสถียรภาพของการว่าจ้างทำงาน (stability of tenure) กล่าวหา ทั้งผู้บริหารและคนงานต้องใช้เวลาระยะหนึ่ง เพื่อเรียนรู้งานจนทำงานได้ดี การที่คนเข้าออกมากย่อมเป็นสาเหตุให้ต้องสิ้นเปลืองและเป็นผลของการบริหารงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ

๒.๑๓ หลักของความคิดริเริ่ม (initiative) เนื่องจากว่าคนฉลาดย่อมต้องการที่จะได้รับความพอใจจากการที่ตนได้ทำอะไรด้วยตัวเอง ดังนั้น ผู้บังคับบัญชาควรจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้ผู้น้อยได้ใช้ความคิดริเริ่มของตนบ้าง

๒.๑๔ หลักของความสามัคคี (esprit de corps) เน้นถึงความจำเป็นที่คนต้องทำงานเป็นกลุ่มที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (teamwork) และชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการติดต่อสื่อสาร (communication) เพื่อให้ได้มาซึ่งกลุ่มทำงานที่ดี

หลักการจัดการของ Fayol ข้างต้นนี้ ยังเป็นหลักเกณฑ์ที่ได้ใช้ปฏิบัติอยู่จนทุกวันนี้ เพราะไม่ว่าเราจะยกเอากิจการใดก็ตามขึ้นมาแยกแยะดู ก็จะเห็นว่างานบริหารขององค์การเหล่านี้ มีการจัดแบ่งหน้าที่ของผู้บริหารไว้ใกล้เคียงกับหลักเกณฑ์ที่ Fayol ได้แบ่งแยกเอาไว้

ทฤษฎีของการบริหารจัดการ คือ ทฤษฎี Z โดยหลังจากการศึกษาการบริหารของธุรกิจญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกา ได้ทำการประสมประสานกันโดยมีแนวคิดด้านการบริหาร ดังนี้

- ๑) การจ้างงานระยะยาว
- ๒) การตัดสินใจเป็นเอกฉันท์
- ๓) ความรับผิดชอบเฉพาะบุคคล
- ๔) การประเมินผลและการเลื่อนตำแหน่งแบบค่อยเป็นค่อยไป

- ๕) การควบคุมในตัวเองไม่เป็นทางการโดยมีการวัดผลอย่างชัดเจนและเป็นทางการ
- ๖) เส้นทางอาชีพแบบเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในระดับปานกลาง
- ๗) มีความเกี่ยวข้องในลักษณะครอบครัว^{๔๕}

๒.๓.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการท่องเที่ยว

การบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนประกอบด้วย ๔ องค์ประกอบหลัก คือด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการบริการและด้านผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยว

๑. ด้านแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญและคุณค่าทางประวัติศาสตร์ โบราณคดีและศาสนา รวมถึงสถานที่หรืออาคารสิ่งก่อสร้างที่มีอายุเก่าแก่หรือเคยมีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นในประวัติศาสตร์และสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าทางศิลปะและสถาปัตยกรรม

๒. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อที่ท่องเที่ยวนั้นจะได้รับความสะดวกสบายและประทับใจทำให้นักท่องเที่ยวอยากอยู่ท่องเที่ยวนานวันขึ้น

๓. ด้านการบริการ อันได้แก่การให้บริการเพื่อการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่หรือกิจกรรมที่มีผลเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของพื้นที่นั้น

๔. ด้านผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยว เป็นส่วนของความต้องการในการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวผู้ประกอบการและประชาชนในพื้นที่ ซึ่งหมายรวมถึงกิจกรรม รูปแบบหรือกระบวนการการท่องเที่ยว^{๔๖}

หลักแนวคิดหลักในการจัดการบริหารทรัพยากรธรรมชาติบริเวณแหล่งท่องเที่ยวสามารถแบ่งออกได้ ๒ ประการคือ

- ๑. การให้บริการและอำนวยความสะดวก ตลอดจนให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว
- ๒. การรักษาไว้ซึ่งธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ให้คงอยู่ต่อไป ในการจัดการเพื่อการท่องเที่ยวต้องคำนึงถึงความสามารถที่จะรับได้ของพื้นที่ (Carrying capacity) ๓ ประการ คือ
  - ๑) ความสามารถที่จะรับได้ในเชิงกายภาพ (Physical carrying capacity) หมายถึงสภาพหรือลักษณะของพื้นที่จะเอื้ออำนวยให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว
  - ๒) ความสามารถที่จะรับได้ทางสังคม (Social carrying capacity) หมายถึงความสามารถที่จะอำนวยความสะดวกต่างๆ ของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวหรือความสามารถของสถานที่

^{๔๕} William Ouchi, *Organization and Management*, (Eaglewood Cliffs: Prentice Hill, 1971), p. 283.

^{๔๖} ดร.ชณิ เอมพันธ์, *การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเอกสารชุดฝึกอบรมทางไกลหลักสูตรการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน*, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๘), หน้า ๑๔๑.

ท่องเที่ยวที่สามารถให้บริการแก่ผู้มาเที่ยวได้สูงสุด โดยปกติสถานที่ท่องเที่ยวประเภทชายหาดจะมีความสามารถที่จะรับนักท่องเที่ยวได้สูงกว่าสถานที่ท่องเที่ยวประเภทอุทยานแห่งชาติ

๓) ความสามารถที่จะรับได้เชิงนิเวศวิทยา (Ecological carrying capacity) หมายถึงความสามารถของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติในสถานที่นั้นและในบริเวณใกล้เคียงกับสถานที่แหล่งท่องเที่ยวนั้นในการรองรับธุรกิจการท่องเที่ยวทั้งนี้ในพื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งจะมีวิธีการและเทคนิคของการจัดการต่างกันโดยต้องคำนึงถึงความสามารถที่จะรองรับได้ของพื้นที่ โดยมีวิธีการดังนี้

(๑) การกระจายจำนวนนักท่องเที่ยว เพื่อไม่ให้นักท่องเที่ยวไปรวมกันในใดที่หนึ่งของพื้นที่จะช่วยลดผลกระทบต่อการใช้ทรัพยากรในพื้นที่นั้น ซึ่งอาจจะกระทำได้โดย

- การแบ่งเขตแหล่งท่องเที่ยว เป็นเขตย่อยๆ เช่น บริเวณชมทิวทัศน์ เป็นต้น
- เก็บค่าธรรมเนียมเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยว

(๒) การพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด เช่นการสร้างถนนเพื่อเชื่อมโยงจุดสำคัญในพื้นที่อุทยานและวนอุทยานต้องไม่ทำให้ภูมิทัศน์ของบริเวณนั้นๆ เสียไป

(๓) การจัดกิจกรรมส่งเสริมในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวเกิดความเพลิดเพลินและพึงพอใจและให้ความรู้ความเข้าใจในทรัพยากรธรรมชาติ อันจะนำไปสู่ความหวงแหนทรัพยากรในพื้นที่นั้นๆ กิจกรรมต่างๆ มีดังนี้ คือ

- การออกไปบรรยายนอกสถานที่
- จัดนิทรรศการประเภทต่างๆ
- การนำนักท่องเที่ยวไปตามจุดต่างๆ พร้อมทั้งบรรยายประกอบ
- การจัดทำทางเท้า พร้อมทั้งแผ่นป้ายบรรยายหรือเอกสารแนะนำ
- ฉายภาพสไลด์และคำบรรยาย
- จัดเครื่องหมายและคำเตือนต่างๆ

นอกจากนี้อาจกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์ กฎข้อบังคับ ตลอดจนมีการตรวจตราพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวและออกกฎหมายลงโทษผู้ละเมิดกฎข้อบังคับต่างๆ เพื่อป้องกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ด้วย^{๔๗}

สรุปว่า การบริหารการท่องเที่ยว หมายถึง การกระทำอย่างมีเป้าหมายที่สอดคล้อง กับหลักการทฤษฎีและแนวคิดที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงสภาพที่แท้จริง รวมทั้งข้อจำกัดต่างๆ ของสังคม

^{๔๗} วรรณภา วงษ์วานิช, ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๓๙), หน้า ๓๑.

และสภาพแวดล้อมและการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน การบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้พัฒนาในทุกๆ ด้าน อย่างรอบคอบ ระมัดระวัง เกิดผลดีต่อเศรษฐกิจ สังคมและความงามทางสุนทรียภาพ มีการจัดการ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างชาญฉลาด เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดและยาวนาน หลักการในการ จัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนตามหลักการการพัฒนาการท่องเที่ยวของโลก ได้แก่ อนุรักษ์และใช้ ทรัพยากรอย่างพอดี ลดการบริโภคและใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็นควบคู่ กับการลดการก่อของ เสีย รักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรม ประสานแผนการ พัฒนาการท่องเที่ยว นำการท่องเที่ยวขยายฐานเศรษฐกิจในท้องถิ่น การมีส่วนร่วมการสร้างเครือข่าย พัฒนาการท่องเที่ยวกับท้องถิ่น จัดประชุมและปรึกษาหารือกับผู้เกี่ยวข้องที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน การพัฒนาบุคลากร การจัดเตรียมข้อมูลบริการข่าวสารการท่องเที่ยว ประเมินผล ตรวจสอบและวิจัย เพื่อทราบผลของการบริการนำมาปรับปรุงและแก้ไข การจัดการ การบริการอย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๔ ข้อมูลบริบทพื้นที่วิจัย

เทศบาลเมืองชัยภูมิ^{๔๔} เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ตั้งขึ้นโดยตราเป็น พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ พุทธศักราช ๒๔๗๙ ตราไว้ ณ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๔๗๙ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๔๗๙ เดิมมีพื้นที่ ความรับผิดชอบ ๒.๘๘ ตารางกิโลเมตร ต่อมาปีพุทธศักราช ๒๕๓๖ ได้มีพระราชกฤษฎีกา เปลี่ยนแปลงเขตเทศบาล ขยายเขตเทศบาลจากเดิม เป็นพื้นที่ความรับผิดชอบ ๓๐.๗๘ ตาราง กิโลเมตร โดยได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๓๖ เทศบาลเมืองชัยภูมิ มี นายกเทศมนตรีคนแรก คือ ชุนนรินทร์ บริรักษ์ สำนักงานเทศบาลเมืองชัยภูมิแห่งแรกตั้งอยู่ที่ศาลา กลางจังหวัดชัยภูมิ

ต่อมาปีพุทธศักราช ๒๕๑๑ ได้ย้ายสำนักงานมาตั้งอยู่ที่ ถนนบรรณาการ (ปัจจุบัน เทศบาลเมืองชัยภูมิได้ปรับปรุงพื้นที่เป็นอาคารเอกลักษณ์) เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๓๗ ได้ย้ายที่ทำการ จากเดิม ถนนบรรณาการ มาอยู่ที่ทำการชั่วคราวอาคารศูนย์เยาวชนเทศบาลเมืองชัยภูมิและอาคาร ศูนย์เด็กปฐมวัยตามลำดับ ต่อมาปีพุทธศักราช ๒๕๔๔ ได้ย้ายมาอยู่อาคารสำนักงานหลังใหม่ เมื่อ วันที่ ๒๓ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๔๔ จนถึงปัจจุบัน

^{๔๔} เทศบาลเมืองชัยภูมิ, ข้อมูลการท่องเที่ยวจังหวัดชัยภูมิ, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.chaiyaphummunicipality.com>, [๙ ตุลาคม ๒๕๖๐].

วัฒนธรรม ประเพณี ตามวิถีชาวชัยภูมิ

ประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ ประมาณร้อยละ ๙๕ เป็นคนท้องถิ่นเดิม มีวัฒนธรรม ประเพณี ซึ่งมีลักษณะผสมผสาน ระหว่างความเชื่อดั้งเดิมของท้องถิ่นกับหลักปฏิบัติทางพุทธศาสนา ประกอบกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของจังหวัด มีลักษณะเด่นชัดที่เน้นและเชิดชูวีรกรรม ความซื่อสัตย์ กตัญญูของเจ้าพ่อพระยาแล ทำให้มีงานประจำและงานประเพณี ซึ่งแสดงถึงวัฒนธรรมของ จังหวัดดังต่อไปนี้^{๔๙}

งานฉลองอนุสาวรีย์เจ้าพ่อพระยาแล ที่บริเวณสนามหน้าศาลากลางจังหวัดและสี่แยก อนุสาวรีย์เจ้าพ่อพระยาแล ช่วงเดือนมกราคมของทุกปี มีขบวนแห่สักการะอนุสาวรีย์เจ้าพ่อ ขบวน ถวายช้างแต่เจ้าพ่อและขบวนแห่ของอำเภอต่างๆ มีการประกวดผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร

งานประเพณีบวงสรวงเจ้าพ่อพระยาแล จัดที่บริเวณศาลหนองปลาเฒ่า จัดขึ้นในวัน จันทร์แรกของเดือน พฤษภาคมของทุกปี (รวม ๙ วัน ๙ คืน) ชาวบ้านจะไปเคารพสักการะดวง วิญญาณของเจ้าพ่อและรำถวายเจ้าพ่อที่ศาลหลังเก่า มีการประกวดอาหารพื้นบ้าน การแข่งขันกีฬา พื้นบ้าน การประกวดขบวนบายศรีและจำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน

งานแห่เทียนเข้าพรรษา เป็นงานที่เทศบาลเมืองชัยภูมิจัดขึ้นทุกปี ในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ (ประมาณเดือนกรกฎาคม) พุทธศาสนิกชนชัยภูมิพร้อมใจทำบุญตักบาตรข้าวสาร อาหารแห้งวันอาสาฬหบูชา มีการประกวดเทียนพรรษาที่ประดิษฐ์อย่างสวยงาม มีงานประเพณีอื่นๆ ที่จัดเป็นประจำทุกปี เป็นงานที่มีประชาชนให้ความสนใจไม่แพ้งานแห่เทียนพรรษาของจังหวัด อุบลราชธานี

ประเพณีรำผีฟ้า เป็นการรำบวงสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์และพระเจ้าองค์ตื้อ ซึ่งเป็น พระพุทธรูปแกะสลักในหินทราย สูงประมาณ ๒ เมตร ชาวบ้านถือว่าศักดิ์สิทธิ์มากจะมีชาวบ้านมารำ ผีฟ้าเป็นจำนวนมาก การรำบวงสรวงนี้จะมีขึ้นในระหว่างวันขึ้น ๑๓-๑๕ ค่ำ เดือน ๕ (เดือนเมษายน) ของทุกปี

งานบุญผะเหวด หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า บุญมหาชาติ จัดประมาณเดือนมีนาคมเป็น ประเพณีบุญตามฮีตสิบสอง ของชาวอีสาน แต่ถ้าถือเป็นเรื่องทาน ก็เป็นประเพณีการบริจาคทานครั้ง ยิ่งใหญ่ ก็พอจะอนุมานได้ถึงสภาพทั่วไป ของชาวอีสานว่า “ดอกจิก ดอกจาน บานราวต้นเดือน ๓” พุทธศาสนิกชนจะเก็บดอกไม้เหล่านี้ มาร้อยเป็นมาลัยเพื่อตกแต่งศาลาการเปรียญสำหรับบุญมหาชาติ และในงานนี้ก็จะมีการเทศน์มหาชาติ ซึ่งถือว่าเป็นงานอันศักดิ์สิทธิ์ผู้ใดฟังเทศน์มหาชาติจบภายในวัน เดียวและบำเพ็ญคุณงามความดี จะได้อานิสงส์ไปเกิดในภพหน้า

^{๔๙} วัฒนธรรม ประเพณี ชัยภูมิ, วัฒนธรรม ประเพณี ตามวิถีชาวชัยภูมิ, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: [https:// sites.google.com](https://sites.google.com), [๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๐].

งานบุญข้าวจี เป็นงานบุญประเพณีของชาวอีสานที่กระทำกันในเดือนสามจนเรียกว่า บุญเดือนสาม บุญข้าวจีเป็นบุญประเพณีสำคัญที่มีกำหนดอยู่ในฮีตสิบสอง ดังรู้จักกันทั่วไปว่า “เดือนสามคล้ายจ้าวหัวบ้านข้าวจี เดือนสี่คล้ายจ้าวน้อยเทศน์มะที (มัทรี)” บุญข้าวจีนิยมทำกันในราว กลางเดือนหรือปลายเดือนสาม คือ ภายหลังกการทำบุญวันมาฆบูชา (เดือนสาม ขึ้น ๑๔ ค่ำ) ส่วนใหญ่ จะกำหนดวันแรม ๑๓ ค่ำ และ ๑๔ ค่ำ เดือนสาม บุญข้าวจีเป็นกิจกรรมร่วมของชุมชนหลายหมู่บ้าน นั่นคือ ชาวอีสานบางหมู่บ้านเรียกงานบุญนี้ว่า บุญคุ้ม จะทำกันเป็นคุ้มๆหรือบางหมู่บ้านก็จะทำกันที่ วัดประจำหมู่บ้าน ล้วนแล้วแต่เป็น บุญข้าวจี หรือบุญเดือนสามนั่นเอง ชาวบ้านที่เป็นเจ้าภาพก็จะ บอกบุญไปยังหมู่บ้านใกล้เคียงให้มาร่วมกันทำบุญ

สถานที่ท่องเที่ยวและโบราณสถานในเขตเทศบาล

อนุสาวรีย์พระยาภักดีชุมพล ตั้งอยู่กลางวงเวียนศูนย์ราชการในตัวเมือง ถนน บรรณาคาร ปากทางเข้าเมืองชัยภูมิ ชาวชัยภูมิได้ก่อสร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๘ เพื่อเป็นที่ระลึกถึงพระ ยาภักดีชุมพล (แล) เจ้าเมืองคนแรก ซึ่งชาวชัยภูมิเรียกขานกันว่า “เจ้าพ่อพญาแล” ซึ่งหมายถึง ผู้เป็น ใหญ่ตั้งแต่นั้นมา อีกทั้งสถานที่แห่งนี้ ยังเป็นสถานที่ในการจัดงานทางวัฒนธรรม ประเพณี ที่สำคัญๆ เช่น งานทำบุญขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ ตรุษจีน เป็นต้น

ปราสาทแก้ว เป็นโบราณสถานที่สำคัญของจังหวัด ก่อสร้างด้วยศิลาแลง สันนิฐานว่า ก่อสร้างในสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ ข้างในปราสาทแก้วมีพระพุทธรูปสมัยทวารวดีประดิษฐานอยู่ ชาว ชัยภูมิจึงถือว่าเป็นสถานที่สำคัญและศักดิ์สิทธิ์ มีงานเทศกาลสงกรานต์น้ำพระพุทธรูปที่ประดิษฐานอยู่ในพระ ปราสาทเป็นประจำทุกๆ ปี กำหนดงานวันเพ็ญเดือน ๕

ศาลเจ้าพ่อพญาแล เป็นที่สถานที่พระยาภักดีชุมพล (แล) ผู้ก่อตั้งเมืองคนแรกได้ เสียชีวิตในปี พ.ศ. ๒๓๖๙ ณ บริเวณต้นมะขามหนองปลาเฒ่า อยู่ห่างจากตัวเมืองไปตามเส้นทาง จังหวัดชัยภูมิ-บ้านเขว้า ๓ กม. ภายในบริเวณศาลเจ้าพ่อมีศาลาบวงสรวงไว้เป็นที่สักการบูชา เป็นที่ พักผ่อนหย่อนใจของประชาชน งานบวงสรวงดวงวิญญาณเจ้าพ่อพญาแล เรียกว่า งานประเพณีบุญ เดือนหก ซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดการสถานที่ท่องเที่ยวเป็นกระบวนการให้การสร้างความเป็นระเบียบและความ สวยงามแก่สถานที่ท่องเที่ยวซึ่งมีความแตกต่างกันออกไป การจัดการสถานที่ท่องเที่ยวนั้นเป็นสิ่งสำคัญ อย่างยิ่งต่อสถานที่ท่องเที่ยว เพราะสถานที่ท่องเที่ยวจะเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเที่ยวเป็นการ สร้างแรงจูงใจให้แก่นักท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวและเป็น การอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ผู้วิจัยได้นำเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาดังนี้

๒.๕.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

เกศินี พรหมบุตร ได้ทำวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย” พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนเทศบาลตำบลเวียงเชียงแสน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางขณะเดียวกันประชาชนมีส่วนร่วมในระดับน้อย ด้านการให้ความรู้และอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวและด้านการศึกษารวบรวมข้อมูลและเตรียมความพร้อมชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

จากผลการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมค่อนข้างจำกัดเฉพาะการช่วยกันปรับภูมิทัศน์โดยรอบแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการสนับสนุนงบประมาณ สำหรับซ่อมแซม ดูแล แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบางส่วนเท่านั้น ปัญหาและอุปสรรคการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนเทศบาลตำบลเวียงเชียงแสน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย พบว่า ขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน ขาดการดำเนินกิจกรรมรณรงค์ให้คนในชุมชน ตลอดจนเด็กและเยาวชน ได้เรียนรู้และเข้าใจในการอนุรักษ์ ดูแลแหล่งท่องเที่ยว ทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ในชุมชนที่ต่อเนื่อง แหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ในชุมชน ป้ายประชาสัมพันธ์ ที่จอดรถ ห้องน้ำสาธารณะ ไม่ได้รับการพัฒนาปรับปรุงให้มีความสะอาดเหมาะสม^{๕๐}

สุดชีวัน นันทวัน ณ ออยุธยา ได้ทำวิจัยเรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็นศูนย์กลาง” จากผลการศึกษาดังกล่าวสามารถสรุปแนวทางการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยเน้นให้ชุมชนเป็นศูนย์กลาง ได้ดังนี้คือ ๑.การกำหนดนโยบายการศึกษาทางวัฒนธรรมภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ๒.คือการกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวของรัฐ จำเป็นต้องส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว เพื่อสร้างความตระหนักในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของท้องถิ่น ๓.เสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง และเปิดพื้นที่ให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการประเมิน และที่สำคัญคือมีส่วนร่วมในผลประโยชน์มากยิ่งขึ้น ๔) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ภาครัฐ องค์กรที่เกี่ยวข้อง และคนในชุมชนไม่ควรมุ่งเน้นประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจเพียงด้านเดียวเป็นสำคัญ ควรมุ่งเน้นวัตถุประสงค์และความต้องการของเจ้าของชุมชนและประโยชน์ที่ชุมชนพึงจะได้รับอย่างยั่งยืน

^{๕๐} เกศินี พรหมบุตร, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย”, วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๑).

ในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านคุณภาพชีวิต ความมั่นคงทางสังคม ความงามทางศิลปวัฒนธรรมของชุมชนด้วย ทั้งนี้เพื่อป้องกันการผูกเรือนทางวัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติที่อาจเกิดขึ้นได้^{๕๑}

دلใจ มณีงาม ได้ทำวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมและความพึงพอใจของผู้มาเที่ยวที่มีต่อการบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลงานวิจัยพบว่า ๑.พฤติกรรมของผู้มาเที่ยวส่วนใหญ่ มาท่องเที่ยว ๓ ครั้งขึ้นไปต่อเดือน มาเที่ยววันเสาร์-วันอาทิตย์ เดินทางมาโดยรถส่วนตัว ค่าใช้จ่ายต่อครั้ง ๑,๐๐๑ - ๕,๐๐๐ บาท และจะกลับมาเที่ยวอีก ๒.ระดับความคิดเห็นของผู้มาเที่ยวด้านการวางแผน ด้านการจัดการสถานที่ท่องเที่ยว ด้านการแนะนำ/จูงใจผู้มาเที่ยว และด้านควบคุมดูแลความปลอดภัย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน ๓.ระดับความพึงพอใจของผู้มาเที่ยวด้านการบริการ และด้านสถานที่ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการอำนวยความสะดวก มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ๔.ผู้มาเที่ยวที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ส่วนบุคคลต่อเดือนต่างกัน มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ๕.ผู้มาเที่ยวที่มีระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน และสถานภาพสมรสต่างกัน มีระดับความพึงพอใจแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ๖.ผู้มาเที่ยวที่มีการเดินทางมาท่องเที่ยวและค่าใช้จ่ายที่ใช้ต่างกัน มีระดับความพึงพอใจแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ๗.ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้มาเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของผู้มาเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ๘.ระดับความคิดเห็นของผู้มาเที่ยวมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของผู้มาเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑^{๕๒}

พรทิพย์ กิจเจริญไพศาล ได้วิจัยเรื่องทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญเพื่อ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดปทุมธานี. สรุปได้ว่าจังหวัดปทุมธานีมีทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง โดดเด่นด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชาวมอญ ด้าน ประวัติศาสตร์ ด้านโบราณสถานและโบราณวัตถุ ได้แก่ วัดมอญ เตาโอ่งอ่างเครื่องปั้นดินเผา ต่อมสามโคก ตลอดจนด้านประเพณี เทศกาล ได้แก่ งานสงกรานต์ งานแห่เสาหงส์ธงตะขาบ และวิถีชีวิตของชุมชนชาวมอญ ได้แก่ อาหารการกิน การแต่งกาย แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดปทุมธานี ควรเน้นการพัฒนาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญ อนุรักษ์และถ่ายทอดภูมิปัญญา และองค์ความรู้ให้คงอยู่อย่างต่อเนื่อง แนวทางการพัฒนาด้านกิจกรรมท่องเที่ยวของชุมชนชาวมอญ ควรพัฒนาด้านการ คมนาคม โดยการปรับปรุงถนน และพัฒนาเส้นทางการเดินทางไปสู่แหล่งท่องเที่ยวให้

^{๕๑} สุดชีวัน นันทวัน ณ อยุธยา, “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็นศูนย์กลาง”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๑).

^{๕๒} ดลใจ มณีงาม, “พฤติกรรมและความพึงพอใจของผู้มาเที่ยวที่มีต่อการบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, **วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๕๐).

เชื่อมโยงถึงกัน ตลอดจนพัฒนาด้านบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกโดยการให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว ควบคู่กับการให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ^{๕๓}

สมประสงค์ อ่อนแสง ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพของวัดจังหวัดมุกดาหาร เพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมผลการวิจัยพบว่า จังหวัดมุกดาหารมีศักยภาพในการท่องเที่ยวที่หลากหลายเพียงพอ สภาพภูมิทัศน์ทางธรรมชาติ และกิจกรรมเด่นที่มีลักษณะเฉพาะที่เน้นการปฏิบัติทางด้านจิตใจ การศึกษาประวัติความเป็นมา ศิลปกรรมเอกลักษณ์ของท้องถิ่นการพักผ่อนหย่อนใจ และการชมทัศนียภาพที่สวยงาม ร่มรื่น รวมทั้งการรักษาสืบทอดประเพณีท้องถิ่น การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เช่น สภาพเส้นทาง ลักษณะการเดินทาง ระยะทางจากตัวเมืองไปยังแหล่งท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ที่พักบริการสาธารณสุขความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ร้านอาหาร เครื่องดื่ม ระบบไฟฟ้าประปา โทรศัพท์การประชาสัมพันธ์และความพร้อมของบุคลากร ที่มีขีดความสามารถในการรองรับเพียงพอเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนของนักท่องเที่ยว เนื่องจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวยังมีปริมาณน้อยจึงไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมแต่อย่างใด ชาวบ้านในชุมชนก็ยังมีความรู้สึกว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวชมนั้นไม่ได้สร้างความรำคาญแต่อย่างใด สิ่งจูงใจในการท่องเที่ยวเหล่านี้^{๕๔}

นุชคินี ยศปกรณ์ ได้ทำวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการของบริษัทท่องเที่ยวที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว : กรณีศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า

๑) นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการ ด้านกลยุทธ์ทางการตลาดของบริษัทท่องเที่ยวได้แก่ ผลิตภณธ์ ราคา การจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด บุคลากรให้บริการ ลักษณะทางกายภาพ และระบบการให้บริการ อยู่ในระดับมาก

๒) สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการของบริษัทท่องเที่ยว ผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยว การตลาดท่องเที่ยว ทรัพยากรท่องเที่ยว และการบริการทางการท่องเที่ยว มีผลต่อการบริหารจัดการของบริษัทท่องเที่ยว และนอกจากนี้ ยังมีความสัมพันธ์ กับลักษณะทางกายภาพทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยว ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ กิจกรรมทางสังคม ตลอดจนประเพณี วัฒนธรรม

๓) สำหรับวิธีการการบริหารจัดการด้านกลยุทธ์ทางการตลาดของบริษัทท่องเที่ยว ผลการวิจัยพบว่า บริษัทท่องเที่ยวส่วนใหญ่ มีการนำการบริหารจัดการด้านกลยุทธ์ทางการตลาด ซึ่ง

^{๕๓} พรทิพย์ กิจเจริญไพศาล, “การศึกษาทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดปทุมธานี”, วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๓).

^{๕๔} สมประสงค์ อ่อนแสง, “แนวทางการพัฒนาศักยภาพของจังหวัดมุกดาหารเพื่อ การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม”, วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๑).

ประกอบด้วยกลยุทธ์ทางด้านผลิตภัณฑ์ ราคา การจัดจำหน่ายการส่งเสริมการตลาด บุคลากร ให้บริการ ลักษณะทางกายภาพและระบบการให้บริการ มาเป็นแนวทางในการจัดการทางการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน และตอบสนองความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

๔) นักท่องเที่ยวเพศชาย และเพศหญิง มีความพึงพอใจการบริหารจัดการด้านกลยุทธ์ทางการตลาดในภาพรวมไม่แตกต่างกัน นักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกันมีความพึงพอใจการบริหารจัดการด้านกลยุทธ์ทางการตลาดในภาพรวมไม่แตกต่างกัน นักท่องเที่ยวที่มีสัญชาติต่างกันมีความพึงพอใจการบริหารจัดการด้านกลยุทธ์ทางการตลาดในภาพรวมแตกต่างกัน นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพต่างกันมีความพึงพอใจการบริหารจัดการด้านกลยุทธ์ทางการตลาดในภาพรวมไม่แตกต่างกัน นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจการบริหารจัดการด้านกลยุทธ์ทางการตลาดในภาพรวมไม่แตกต่างกัน นักท่องเที่ยวที่ประกอบอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจการบริหารจัดการด้านกลยุทธ์ทางการตลาดในภาพรวมไม่แตกต่างกัน นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่างกัน มีความพึงพอใจการบริหารจัดการด้านกลยุทธ์ทางการตลาดในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

๕) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว กับพฤติกรรมและลักษณะการท่องเที่ยว พบว่า สัญชาติและอาชีพ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมและลักษณะการท่องเที่ยว^{๕๕}

พนมพร สารสิทธิ์ยศ ได้วิจัยเรื่องแนวทางการจัดการหมู่บ้านวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว (โฮมสเตย์) จังหวัดมุกดาหาร พบว่าสภาพปัจจุบันของหมู่บ้านวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว (โฮมสเตย์) จังหวัดมุกดาหาร พบว่าด้านที่พักมีโครงสร้างแข็งแรง ห้องนอนห้องน้ำ ห้องส้วม และห้องครัวสะอาดพร้อมสำหรับการใช้ด้านอาหาร มีการปรุงอาหารที่ถูกต้องโภชนาการและอาหารส่วนใหญ่เป็นอาหารพื้นบ้าน ด้านวัฒนธรรม มีการแต่งกาย มีภาษาพูดที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองมีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกันระหว่าง เจ้าหน้าที่กับนักท่องเที่ยว ด้านผลิตภัณฑ์มีร้านค้าจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในชุมชน และจำหน่ายตามงานแสดงสินค้า OTOP ด้านแหล่งท่องเที่ยวมีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติมีโบราณสถานซึ่งมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์มีกิจกรรมท่องเที่ยวและกิจกรรมฝึกหัดศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน ด้านการประชาสัมพันธ์ มีการจัดพิมพ์ทำคู่มือแนะนำการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ และจัดทำเว็บไซต์ สำหรับปัญหาปัจจุบัน พบว่า ด้านที่พักอาศัยจำนวนที่พักไม่เพียงพอกรณีที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาจำนวนมาก ฤดูร้อนอากาศร้อนจัด ฤดูฝนมีแมลงรบกวน ด้านอาหาร นักท่องเที่ยวต่างชาติ ต่างภูมิภาคบางส่วนรับประทานอาหารพื้นบ้านไม่ได้ด้านวัฒนธรรม นักท่องเที่ยวจำนวนมากไม่เข้าใจวัฒนธรรมพื้นบ้านบางอย่าง เช่น พิธีกรรมรักษา ๑๐๘ โศกแบบผู้ไทย ด้านผลิตภัณฑ์ บางอย่างไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว ชาวต่างประเทศในการผลิต ชาวผู้ชำนาญการ

^{๕๕} นุชศินี ยศปกรณัม, “การบริหารจัดการของบริษัทท่องเที่ยวที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว: กรณีศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, *วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๕๗).

เฉพาะในการผลิต ด้านแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวบางส่วนทิ้งขยะในสถานที่ท่องเที่ยว และด้านการประชาสัมพันธ์ หมู่บ้านส่วนใหญ่ขาดผู้รู้ในการจัดทำเว็บไซต์ หน่วยงานการไม่ให้ความร่วมมือในการเผยแพร่ และขาดงบประมาณในการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์แนวทางการจัดการหมู่บ้านวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว(โฮมสเตย์) จังหวัดมุกดาหาร พบว่า แต่ละหมู่บ้านมีการจัดการด้านที่พักอาศัยด้านอาหารด้านวัฒนธรรม ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านผลิตภัณฑ์และด้านการประชาสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวภูไทย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวในหมู่บ้านวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น^{๕๖}

กฤษฎา ชู่อภัย ได้ทำวิจัยเรื่อง “การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษาบ้านลวงเหนือตำบลลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่” พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความเห็นว่าการจัดการตลาดท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลมากที่สุดในการตัดสินใจมาเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ คือแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติสำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีความเห็นว่าการจัดการท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลมากที่สุดในการตัดสินใจมาเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่คือ ศิลปวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิต ส่วนในการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศพบว่าการบอกต่อจากคนใกล้ชิด หรือคนรู้จัก และอินเทอร์เน็ต มีอิทธิพลมากที่สุด ในด้านค่าครองชีพและงบประมาณในการท่องเที่ยวมีอิทธิพลมากที่สุดส่วนในด้านความน่าสนใจในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศมีความเห็นว่ายังไม่แน่ใจ และผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวมีความเห็นว่าสถานการณ์ท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ค่อนข้างชะลอตัวเนื่องจาก ปัญหาเศรษฐกิจ และปัญหาทางการเมือง โดยเล็งเห็นว่านักท่องเที่ยวชาวไทยมีความสำคัญมากขึ้น สำหรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้นผู้ประกอบการส่วนใหญ่เห็นว่าควรจัดขึ้นในรูปแบบของโฮมสเตย์ และต้องอาศัยการสนับสนุนจากภาครัฐ สำหรับความเห็นของผู้นำชุมชนบ้านลวงเหนือมีความเห็นสอดคล้องกับผู้ประกอบการ อีกทั้งยังพบปัญหา ๓ ส่วนคือ ๑. ปัญหาภายนอกชุมชน ได้แก่ ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการเมือง ๒. ปัญหาภายในชุมชน เช่น การขาดความเข้มแข็งของชุมชนในเรื่องวัฒนธรรมท้องถิ่น ปัญหาขาดแคลนบุคลากรและภาษาอังกฤษ เป็นต้น ๓. ปัญหาจากภาครัฐ คือ การขาดการสนับสนุนที่ดีจากภาครัฐเท่าที่ควร สำหรับผลกระทบจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สามารถแบ่งได้สองส่วนคือ ผลกระทบด้านบวก ทำให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชน ไม่ว่าจะเป็นรายได้ การประชาสัมพันธ์ชุมชน ส่วนผลกระทบด้านลบคือ อาจเกิดปัญหาด้านอาชญากรรม ยาเสพติด และโรค

^{๕๖} พนมพร สารสิทธิ์ยศ, “ผู้ไทย: แนวทางการจัดการหมู่บ้านวัฒนธรรมเพื่อ การท่องเที่ยว(โฮมสเตย์)จังหวัดมุกดาหาร”, วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๒).

ระบาค เป็นต้น แนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านหลวงเหนือคือ การพัฒนาในรูปแบบของโฮมสเตย์ และการสร้างแหล่งความรู้ชุมชน^{๕๗}

พระเมก กนตสีโล (สีทน) ได้วิจัยเรื่องศึกษาวิเคราะห์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แนวพุทธ : “กรณีศึกษา ปราสาทหินวัดภู แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว” พบว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นการท่องเที่ยวแบบเกื้อกูลต่อธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวได้มีส่วนในการในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวไปด้วย แนวทางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ปราสาทหินวัดภู คือ แนวทางการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ เช่น การใช้มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองแหล่งท่องเที่ยว การดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ การจัดทำคู่มือเกี่ยวกับการท่องเที่ยว แนวทางอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์โบราณสถานและโบราณวัตถุ คือ การออกกฎหมายคุ้มครองควบคุม การป้องกันการลักลอบและทำลาย การจัดหางบประมาณในการบูรณะซ่อมแซม การจัดหาสถานที่เก็บรักษาโบราณวัตถุ การดูแลรักษาความสะอาด สภาพและปัญหาของแหล่งท่องเที่ยวปราสาทหินวัดภู แขวงจำปาสัก ประเทศลาว ปัจจุบันปัญหาของปราสาทหินวัดภูเกิดจากสาเหตุหลัก ได้แก่ จากธรรมชาติ คือ การเสื่อมคุณภาพของดินเกิดจากสัตว์ ซึ่งได้มีการเหยียบย่ำปราสาทบางส่วน เกิดจากแมลงเข้าไปกัดกินสิ่งก่อสร้างที่ทำด้วยไม้ ปัญหาเกิดจากมนุษย์เป็นสาเหตุที่ร้ายแรงที่สุด เช่น นักท่องเที่ยวบางกลุ่มได้ขีดเขียนลงบนแผ่นหินจนทำให้เกิดความเสียหายต่อปราสาท การก่อกองถ้ำแก่ปราสาท การลักลอบนำโบราณวัตถุออกไป รวมถึงการไม่เข้าใจในแนวทางอนุรักษ์ปราสาทอย่างเหมาะสมก็จะทำให้เกิดปัญหาแก่ปราสาทหินวัดภูอีกรูปแบบหนึ่ง วิเคราะห์แนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แนวพุทธของปราสาทหินวัดภู คือ วิธีการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ปราสาทหินวัดภู เช่น การปลูกจิตสำนึก การมีส่วนร่วมของภาครัฐ การมีส่วนร่วมของศาสนา และมีกระบวนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางกายภาพ (กายภาวนา) กระบวนการจัดการและวินัยของนักท่องเที่ยว (ศีลภาวนา) การสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม จิตสำนึกห่วงแหนความเป็นมรดกของชาติ ปลูกจิตสำนึกให้ตระหนักคุณค่าของปราสาท (จิตตภาวนา) และให้ความรู้และข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว การให้ข้อมูลแก่ประชาชนและบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการอนุรักษ์ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ (ปัญญาภาวนา)^{๕๘}

^{๕๗} กฤษดา ชูย์อภัย, “การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษานบ้านหลวงเหนือ ตำบลหลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๒).

^{๕๘} พระเมก กนตสีโล (สีทน), “ศึกษาวิเคราะห์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แนวพุทธ: กรณีศึกษา ปราสาทหินวัดภู แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว”, *วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๑).

พระครูใบฎีกาสมบัติ ปภาโส ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดป่าเลไลยก์วรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี” ผลการวิจัยพบว่า

๑. ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดป่าเลไลยก์วรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมนั้นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน

๒. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดป่าเลไลยก์วรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทางด้าน เพศ และวุฒิการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามนั้นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดป่าเลไลยก์วรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ไม่แตกต่างกัน และทางด้าน อายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามนั้นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดป่าเลไลยก์วรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๓. ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดป่าเลไลยก์วรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า การจัดสถานที่รับศรัทธา มีพื้นที่ในการจัดสถานที่อยู่บางส่วน ศาสนสถาน ลานวัด มีการทำกิจกรรมเกี่ยวกับทางพระพุทธศาสนาและแหล่งท่องเที่ยวภายในวัดอยู่พอใช้ เจ้าหน้าที่ของทางวัดให้ข้อมูลและความรู้พอใช้

๔. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดป่าเลไลยก์วรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ทางวัดควรมีการเพิ่ม และขยายในการจัดสถานที่รับศรัทธา ให้มีเพิ่มขึ้นอย่างพองาม ทางร้านค้า และร้านขายสินค้าของทางวัดควรจัดหาสินค้าเพิ่ม หรือบริการให้เป็นอย่างดี เพื่อโปรโมทและให้นักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ภายในศาสนสถาน ควรมีการตรวจสอบและปรับปรุงตามสถานการณ์^{๕๙}

๒.๕.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารพัฒนา

พระสมุห์อนุรักษ์ ธีรสโกโก ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาวัดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธในจังหวัดสมุทรสาคร” ผลการวิจัยพบว่า

๑. ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาวัดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธในจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาวัดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธในจังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุก

^{๕๙} พระครูใบฎีกาสมบัติ ปภาโส, “การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดป่าเลไลยก์วรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี”, สารนิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

ด้าน เรียงลำดับได้ดังนี้ ๑.ด้านการพัฒนากิจกรรมภายในวัด ๒.ด้านการพัฒนาศาสนสถาน ๓.ด้านการพัฒนาศาสนบุคคลหรือบุคลากรในวัดและ ๔.ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อม

๒.การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน ที่มีต่อการพัฒนาวัดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธในจังหวัดสมุทรสาคร โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลโดยภาพรวม ประชาชนที่มีเพศและจำนวนครั้งในการมาท่องเที่ยววัด ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาวัดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธในจังหวัดสมุทรสาคร ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มีอายุ วุฒิการศึกษา อาชีพและรายได้ ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาวัดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธในจังหวัดสมุทรสาคร แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓.ปัญหาส่วนใหญ่ในการพัฒนาวัด คือ ปัญหาเกี่ยวกับความสะอาด ขยะมูลฝอย มูลสุนัข มูลนก ห้องน้ำห้องสุขาไม่ค่อยสะอาด มีต้นไม้ไม้ไม่ค่อยร่มรื่น เจ้าหน้าที่ของทางวัดที่ทำความสะอาดหรือทำงานในจุดต่างๆ มีน้อย ทั้งยังแต่งกายไม่ค่อยสุภาพและปัญหาในเรื่องของกิจกรรมในวัด ซึ่งมีการประชาสัมพันธ์น้อย จัดไม่ตรงกับวันหยุดจึงทำให้ไม่ทราบเรื่องและไม่สะดวกในการมาร่วมกิจกรรม

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาวัดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ควรมีการจัดเจ้าหน้าที่ทำความสะอาดและเจ้าหน้าที่ประจำในจุดต่างๆ ให้มากขึ้นและแต่งกายให้เรียบร้อย ในเรื่องการพัฒนาศาสนสถาน หากมีการสร้างใหม่ควรมีการคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก มีการวางผังใหม่ให้ดี มีการปลูกต้นไม้ให้มากขึ้น เพื่อให้เกิดความร่มรื่นและเป็นการทำให้ภูมิทัศน์ของวัดสวยงาม น่ารื่นรมย์ การจัดกิจกรรมต่างๆ ต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง และมีการบริหารจัดการในด้านต่างๆ ของวัดให้สมบูรณ์ เพราะหากวัดมีความพร้อมในการรองรับประชาชนที่มาวัดแล้ว ย่อมทำให้ประชาชนมาวัดแล้วเกิดศรัทธา เกิดความยินดี เกิดความสุขใจ มาทำบุญ ทำกุศลต่างๆ พร้อมทั้งการมาพักผ่อนหย่อนใจในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงพุทธได้^{๖๐}

สกฤณา ปิ่นงาม ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาวัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น” ผลการวิจัยพบว่า ทศนคติของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่มีต่อวัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร โดยที่ความรู้สึกโดยรวมนั้น อยู่ในระดับมาก ซึ่งถือว่าเป็นผลดี ที่สถานที่ท่องเที่ยวภายในประเทศยังสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างมาก ทั้งยังสามารถสร้างแนวทางเพื่อการพัฒนาสู่ความพอใจสูงสุดของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น สำหรับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่มีต่อวัดอรุณราชวรารามราช

^{๖๐} พระสมุห์อนุรักษ์ ธีรสกโก, “การพัฒนาวัดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธในจังหวัดสมุทรสาคร”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

วรมหาวิหาร พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนมากไม่เคยมาเที่ยววัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหารมาก่อน โดยที่นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่ นั้น รู้จักวัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร จากสื่อต่างๆ อาทิ เช่น โทรทัศน์ หนังสือนิตยสาร อินเทอร์เน็ต ซึ่งสามารถใช้เป็นหนทางหนึ่งในการประชาสัมพันธ์ให้คนญี่ปุ่น เดินทางมาวัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหารเพิ่มมากขึ้น โดยวัตถุประสงค์ส่วนใหญ่ที่นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเลือกมาท่องเที่ยว วัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร เพราะความสวยงามของสถานที่ ซึ่งความรู้สึกเมื่อนักท่องเที่ยว มาเยี่ยมชมวัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหารแล้วนั้น นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความประทับใจ สำหรับในส่วนของความสำคัญของปัญหาภายในวัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหารนักท่องเที่ยว ชาวญี่ปุ่นยังคงให้ความสำคัญกับปัญหาในทุกๆ ด้าน อยู่ในระดับมาก ซึ่งนับว่านักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น ให้ความสำคัญกับทุกปัญหาในการเดินทางมาเยี่ยมชมวัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร จึงสามารถนำความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่มีต่อวัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร มาสร้างเป็น แนวทางการพัฒนาวัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหารให้สอดคล้องกับความต้องการของ นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น โดยการที่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับวัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร ภาครัฐ ประชาชนในพื้นที่ ควรช่วยกันสอดส่องดูแล รักษาและอนุรักษ์ในสถานที่ ทั้งยังควรออกกฎระเบียบ ข้อบังคับที่เป็นรูปธรรม ที่สามารถปฏิบัติและควบคุมได้จริง ทั้งในส่วนของที่มาท่องเที่ยวหรือ ประกอบกิจต่างๆ ภายในวัด สำหรับปฏิบัติในการมาท่องเที่ยวหรือ จะเป็นการประกอบธุรกรรมต่างๆ ภายในวัด ซึ่งจะเป็นแนวทางที่ทุกคนจะใช้ปฏิบัติร่วมกัน เพื่อให้คงไว้ซึ่งความเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ สวยงาม สามารถดึงดูดผู้มาเยือนได้ตลอดไป^{๖๑}

พระทิม ธมมยโส ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ๑) ระดับความรู้ของพระสงฆ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย ๓.๖๘ โดยด้านการร่วมคิดร่วมตัดสินใจมีค่าเฉลี่ยมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านการร่วมวางแผนพัฒนาบริหารงาน ด้านการรับผลประโยชน์จากการบริหารงาน และด้านการติดตามผลประเมินงานตามลำดับ ๒) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี พบว่า พระสงฆ์ควรมีการร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการเสนอปัญหาต่าง ๆ ในชุมชน ส่งเสริมสนับสนุนการทำกิจกรรมต่าง ๆ มีการนำเสนอโครงการใหญ่ ๆ เช่น ธนาคารความดี เศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมที่มีความสำคัญต่อพระพุทธศาสนา ชุมนโยบายการจัดยาเสพติด มีการจัดทำนโยบายเข้าค่ายพุทธบุตร เพื่อเสริมสร้างความมีวินัย พระสงฆ์และองค์การบริหารส่วนตำบลมีการ

^{๖๑} สุกุณา ปิ่นงาม, “แนวทางการพัฒนาวัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น”, สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๕๓).

ประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้กับชุมชนได้ทราบ ฟังพระธรรมเทศนาทุกวันพระ เวียนเทียนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา และมีการติดตามผลการดำเนินงานตรวจสอบการปฏิบัติงานแผนพัฒนาหมู่บ้านหรือชุมชน ๓) ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี เพื่อลำดับความสำคัญในการนำเสนอช่วยเหลือปัญหา เพื่อพัฒนาชุมชนในเรื่องต่าง ๆ ทั้ง ๔ ด้าน พบว่า พระสงฆ์มีบทบาทน้อยมากในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กรและชุมชนร่วมกับการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล เนื่องจากพระสงฆ์มีหน้าที่ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา แต่องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ในการดูแลชุมชนวางแผน ให้มีความอยู่ดีมีสุข จึงทำให้พระสงฆ์นั้นขาดการมีส่วนร่วมการตัดสินใจในวางแผน การได้รับผลประโยชน์ และการติดตามประเมินผลการดำเนินงานต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล^{๖๒}

พระมหาอุทิศ ธีรวโร ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าไทร อำเภอเชิงใน จังหวัดอุบลราชธานี” ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าไทร อำเภอเชิงใน จังหวัดอุบลราชธานี ทั้ง ๕ ด้าน โดยภาพรวมของพนักงาน อยู่ในระดับมาก โดยภาพรวมของประชาชน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ของพนักงาน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการพัฒนาบ้านเมืองน่าอยู่ รองลงมา คือ ด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ด้านการป้องกันบรรเทาสาธารณภัยและสวัสดิการ ด้านการพัฒนาสาธารณสุข อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการท่องเที่ยวและกีฬา ตามลำดับ โดยภาพรวมของประชาชน อยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการพัฒนาบ้านเมืองน่าอยู่ รองลงมา คือ ด้านการป้องกันบรรเทาสาธารณภัยและสวัสดิการ ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการท่องเที่ยวและกีฬา ด้านการพัฒนาสาธารณสุข อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามลำดับ^{๖๓}

พระมหาसानนท์ ขนวิริโย ได้ทำการวิจัย “เรื่องกลยุทธ์การพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลเหนือคลอง อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่” พบว่า พนักงานที่มีปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ อายุ และประสบการณ์การทำงาน ต่างกัน มีผลต่อกลยุทธ์การพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลเหนือคลอง อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ แตกต่างกัน ส่วนพนักงานที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ และ

^{๖๒} พระทิม ธมมยโส, “การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี”, วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

^{๖๓} พระมหาอุทิศ ธีรวโร, “การบริหารจัดการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าไทร อำเภอเชิงใน จังหวัดอุบลราชธานี”, วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

ตำแหน่ง ต่างกัน มีผลต่อกลยุทธ์การพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลเหนือคลอง อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งแย้งกับสมมติฐานที่ว่า พนักงานที่มีสถานภาพด้านปัจจัยส่วนบุคคล ต่างกัน มีผลต่อกลยุทธ์การพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลเหนือคลอง อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ แตกต่างกัน และพบว่า ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อาชีพ และวุฒิการศึกษา ต่างกัน มีผลต่อกลยุทธ์การพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลเหนือคลอง อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มี อายุ ต่างกัน มีผลต่อกลยุทธ์การพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลเหนือคลอง อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งแย้งกับสมมติฐานที่ว่า ประชาชนที่มีสถานภาพด้านปัจจัยส่วนบุคคล ต่างกัน มีผลต่อกลยุทธ์การพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลเหนือคลอง อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ ที่แตกต่างกัน^{๖๔}

พระสมุทรวชิโรโสภณ (โสภณ ธมฺมโสภโณ) ได้ทำการวิจัย “การพัฒนาการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของคณะสงฆ์จังหวัดสมุทรสงคราม” ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทยปัจจุบัน โดยเฉพาะศิลปวัฒนธรรมของพระพุทธศาสนาจะได้รับผลกระทบกระเทือนจากความเปลี่ยนแปลงทางสังคมเศรษฐกิจ และการเมืองอย่างมากทำให้มีผู้มองศาสนาในแง่ต่างๆ ทั้งในแง่ดีหรือแง่บวกและในแง่ร้ายหรือแง่ลบก็ตาม แต่พุทธศาสนาก็นับว่ามีอิทธิพลทางด้านศิลปวัฒนธรรมอยู่มากในจิตใจของคนไทย และแสดงออกมาในรูปของโบราณสถานโบราณวัตถุ ประเพณี นิสัยศิลปวัฒนธรรม หรือความเมตตาปรานี และความโอบอ้อมอารี สิ่งเหล่านี้อาจเรียกว่าเป็นลักษณะเฉพาะที่มีอยู่ในสังคมไทย ซึ่งเป็นลักษณะอันเนื่องมาจากพุทธศาสนาจึงถือว่าสังคมไทยก็คือสังคมพุทธนั่นเอง ผู้ที่มีส่วนสำคัญในการผลักดันให้สังคมไทยเป็นสังคมพุทธตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันก็คือพระสงฆ์ สถาบันสงฆ์จึงเป็นสถาบันจารีตที่มีความสำคัญยิ่ง พระสงฆ์จากอดีตจนถึงปัจจุบัน มีบทบาทสำคัญในวิถีชีวิตของชาวพุทธไทยส่วนใหญ่ทั้งทางด้านศีลธรรมจรรยาและกิจกรรมทางโลก พระสงฆ์เป็นหนึ่งในรัตนะ ๓ คือ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ เป็นเสมือนตัวแทนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นสถาบันพระพุทธศาสนาที่ขาดเสียไม่ได้ ในชีวิตประจำวันของพุทธศาสนิกชน นอกจากจะเป็นที่พึ่งพิงทางใจ ชี้นำทางศีลธรรมจรรยาโดยชี้ให้ทำนាំให้ดู และเป็นสถาบันที่เอื้ออำนวยบริการทางศาสนกิจ ศาสนพิธีแล้ว พระภิกษุสงฆ์ยังทำหน้าที่ส่งเสริมรักษานุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและให้บริการด้านอื่นๆ ที่กลไกของรัฐบาลเข้าไปให้บริการไม่ทั่วถึง ทั้งยังมีส่วนช่วยเสริมกลไกของรัฐให้บรรลุเป้าหมายมากยิ่งขึ้นและทั้งยังมีส่วนช่วยสังคมในด้านต่างๆ อีกด้วย สภาพปัญหาการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของคณะสงฆ์จังหวัดสมุทรสงคราม สืบเนื่องมาจากผลกระทบการพัฒนาเศรษฐกิจและ

^{๖๔} พระมหาสมานนท์ ขนธวริโย, “กลยุทธ์การพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลเหนือคลอง อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

สังคมภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งมีทั้งความหลากหลายและรวดเร็วในการรับข้อมูลข่าวสาร ก่อให้เกิดความไม่สมดุลในการพัฒนาส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดสมุทรสงคราม ปัญหา ๖ ด้าน คือ ๑) ด้านสภาพแวดล้อม ๒) ด้านพุทธศาสนพิธี/พิธีกรรม ๓) สื่อส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ๔) แหล่งการเรียนรู้ทางศิลปวัฒนธรรม ๕) กิจกรรมเชิงวิชาการในการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และ ๖) เครือข่ายภาคีทางศิลปวัฒนธรรม อันส่งผลให้เกิดปัญหาสังคมต่างๆ ตามมามากมาย^{๒๕}

ไพวัลย์ พรหมนา ได้ทำการวิจัย “เรื่องการพัฒนาการบริหารงานตามหลักพุทธธรรมของสถานีตำรวจเพื่อ ประชาชน” ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันที่แท้จริงในการบริหารงานของสถานีตำรวจเพื่อประชาชน พบว่า สภาพทั่วไปของการให้บริการประสบปัญหาด้วยอัตรากำลังไม่เพียงพอ จึงทำให้การให้บริการไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน และด้วยบุคลิกภาพที่ไม่พร้อมให้บริการของเจ้าหน้าที่ตำรวจและสภาพแวดล้อม ด้วยความไม่พร้อมทั้งสถานที่และเทคโนโลยี ขาดประสิทธิภาพการบริหารที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ขาดความน่าเชื่อถือต่อการเลือกปฏิบัติด้วยความยุติธรรมทางอาญา ทำให้สภาพปัญหา ไม่ได้รับการแก้ไขตามความคาดหวังของประชาชน ที่ต้องการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจออกตรวจตรา เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหาของการจราจรก็เป็นส่วนต่อการปฏิบัติการ ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ขาดการเชื่อมโยงสภาพที่แท้จริง เพื่อเตรียมการพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน วิเคราะห์ปัญหาในการบริหารงานของสถานีตำรวจเพื่อประชาชน พบว่า สภาพสถานีตำรวจที่เก่าและทรุดโทรม สะท้อนให้เห็นว่าขาดการดูแลบำรุงรักษา มีคดีอาชญากรรม เพราะความอ่อนแอของระบบราชการและระบบการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เป็นธรรม การแพร่ระบาดของยาเสพติด การทำร้ายร่างกาย โจรกรรม ทรัพย์สินต่างๆ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนไม่ได้รับการบริการที่ดีจากตำรวจที่มีคุณภาพ โอโง่งเต็มไปด้วยเครื่องมือที่ทันสมัย หากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ยังไม่สามารถบริหารจัดการทรัพยากรของสถานีตำรวจต่าง ๆ ให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกัน เช่น ในปัจจุบัน ก็คงจะมีแต่ประชาชนในเมืองใหญ่ๆ เท่านั้นที่มีสิทธิที่จะได้รับการบริการที่ดีและมีคุณภาพ แนวทางการพัฒนาการบริหารงานสถานีตำรวจเพื่อประชาชนตามหลักพุทธธรรมจะได้แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานีตำรวจเพื่อประชาชน งานด้านบริหารและการบริการประยุกต์ใช้กับหลักสังคหวัตถุ การอำนวยความสะดวกธรรมทางอาญาประยุกต์ใช้กับอคติ ๔ การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินประยุกต์ใช้กับหลักฆราวาสธรรม การควบคุมและจัดการจราจรประยุกต์ใช้กับหลักสาราณียธรรม และการบริหารและพัฒนาบุคคลประยุกต์ใช้กับหลักสปปุริสธรรมซึ่งผู้บริหารระดับสูงของสถานีตำรวจ

^{๒๕} พระสมุทรวชิโรโสภณ (โสภณ ธรรมโสภณ), “การพัฒนาการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของคณะสงฆ์จังหวัดสมุทรสงคราม”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

เพื่อประชาชน ควรจะมีวิสัยทัศน์การวางแผนแนวทางปฏิบัติตามแผนงาน ขั้นตอน และกระบวนการทำงานได้จากแผน กำหนดทิศทางการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานีดารว^{๖๖}

พระวิษณุ พุทธรังสี (พุทธศิวพร) ได้ทำการวิจัย “การบริหารจัดการระบบบัญชีของวัดในอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า การบัญชีนั้นเป็นกระบวนการหรือขั้นตอนของการจัดทำรายงานทางการเงิน เป็นงานที่ต้องใช้ความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงาน รวมทั้งบุคลากรต้องเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับกฎระเบียบและข้อบังคับต่างๆ พร้อมด้วยคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ล้วนมีส่วนสำคัญที่จะทำให้การบริหารงานการบัญชี สามารถประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ด้วยการจดบันทึกเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจขององค์กรที่สามารถระบุค่าเป็นหน่วยเงินตราได้ และนำมาจัดเป็นหมวดหมู่ เพื่อทำการสรุปผลลัพธ์ในขั้นสุดท้ายตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป รวมถึงการวิเคราะห์และแปลความหมายของข้อมูลต่างๆ ในรายงานทางการเงิน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจในด้านต่างๆ แก่บุคคลหรือหน่วยงานอื่นๆ ที่ให้ความสนใจในกิจกรรมทางการเงินขององค์กร ศาสนสมบัติ ได้แก่ ศาสนสมบัติกลาง คือ ทรัพย์สินของพระศาสนา ซึ่งมีใช้ของวัดใดวัดหนึ่ง และศาสนสมบัติของวัด คือ ทรัพย์สินของวัดใดวัดหนึ่ง บัญชีของวัดในพระพุทธศาสนา คือ การบริหารจัดการศาสนสมบัติของวัด ได้แก่ ทรัพย์สิน เงินทอง เป็นต้น ให้ถูกต้องตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๑๑) ซึ่งไม่ขัดต่อหลักพระธรรมวินัย วิธีปฏิบัติทางการบัญชีและระบบการบัญชีของวัดในอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยาส่วนใหญ่ยังไม่เหมาะสมตามแนวทางการปฏิบัติทางการบัญชี และขาดการควบคุมภายในที่ดี โดยเฉพาะระบบการจ่ายเงินและทรัพย์สิน ผู้จัดทำบัญชีส่วนใหญ่ขาดประสบการณ์และขาดความรู้ด้านการบัญชี นอกจากนี้ ปัจจุบันยังไม่มีมีการแบ่งแยกหน้าที่ในการดูแลทรัพย์สินและการจัดทำบัญชี ซึ่งอาจนำไปสู่การทุจริตได้ง่าย การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้แนะนำระบบบัญชีที่เหมาะสมอันจะนำไปสู่การจัดทำบัญชีและการควบคุมภายในที่ดี การเสนอรูปแบบของเอกสารบัญชี รายงานทางการเงิน รวมถึงวิธีการตรวจสอบการควบคุมภายในเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมภายในให้ดียิ่งขึ้น^{๖๗}

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวจะเห็นได้ว่า บทบาทการบริหารพัฒนาท้องถิ่นมีความสำคัญอย่างมากในการกำหนดนโยบายดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ของงานตามเป้าหมาย โดยการกำหนดนโยบายนั้นประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม และแสดงความคิดเห็นที่

^{๖๖} ไพวัลย์ พรหมนา, “การพัฒนาการบริหารงานตามหลักพุทธธรรมของสถานีดารวเพื่อประชาชน”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

^{๖๗} พระวิษณุ พุทธรังสี (พุทธศิวพร), “การบริหารจัดการระบบบัญชีของวัด ในอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

สอดคล้องกับปัญหา และความต้องการของประชาชนว่ามีมากน้อยเพียงใดนั้น และก็ขึ้นอยู่กับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์กรเอง ที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามาแสดงความคิดเห็น รวมทั้งเจ้าหน้าที่ขององค์กรออกสำรวจหรือลงพื้นที่รับฟังปัญหาของประชาชนด้วย จึงจะสามารถแก้ไข ปัญหาและดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ ประชาชนและท้องถิ่นให้มากที่สุด การพัฒนาชุมชน เป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกันอย่างเป็นระบบ อันประกอบด้วย ปัจจัยภายใน ได้แก่ สภาพทั่วไปของปัญหา ความต้องการ กระบวนการแก้ไขปัญหา และผู้เกี่ยวข้องในระบบ และปัจจัยภายนอก อันได้แก่ กระแสโลกาภิวัตน์ และการเปลี่ยนแปลงทาง ธรรมชาติ การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น จึงเป็นกระบวนการดำเนินงานที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของ ชุมชนท้องถิ่นในทางที่ดีขึ้น เจริญรุ่งเรืองขึ้น ในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งสามารถจัดการกับภาวะการณ์ของกระแสโลกาภิวัตน์เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้ (self-reliance) หรือช่วยตนเองได้ (self-help) ในการคิดตัดสินใจและดำเนินการแก้ไขปัญหา ตลอดจนตอบสนองความต้องการของตนเองและส่วนรวม

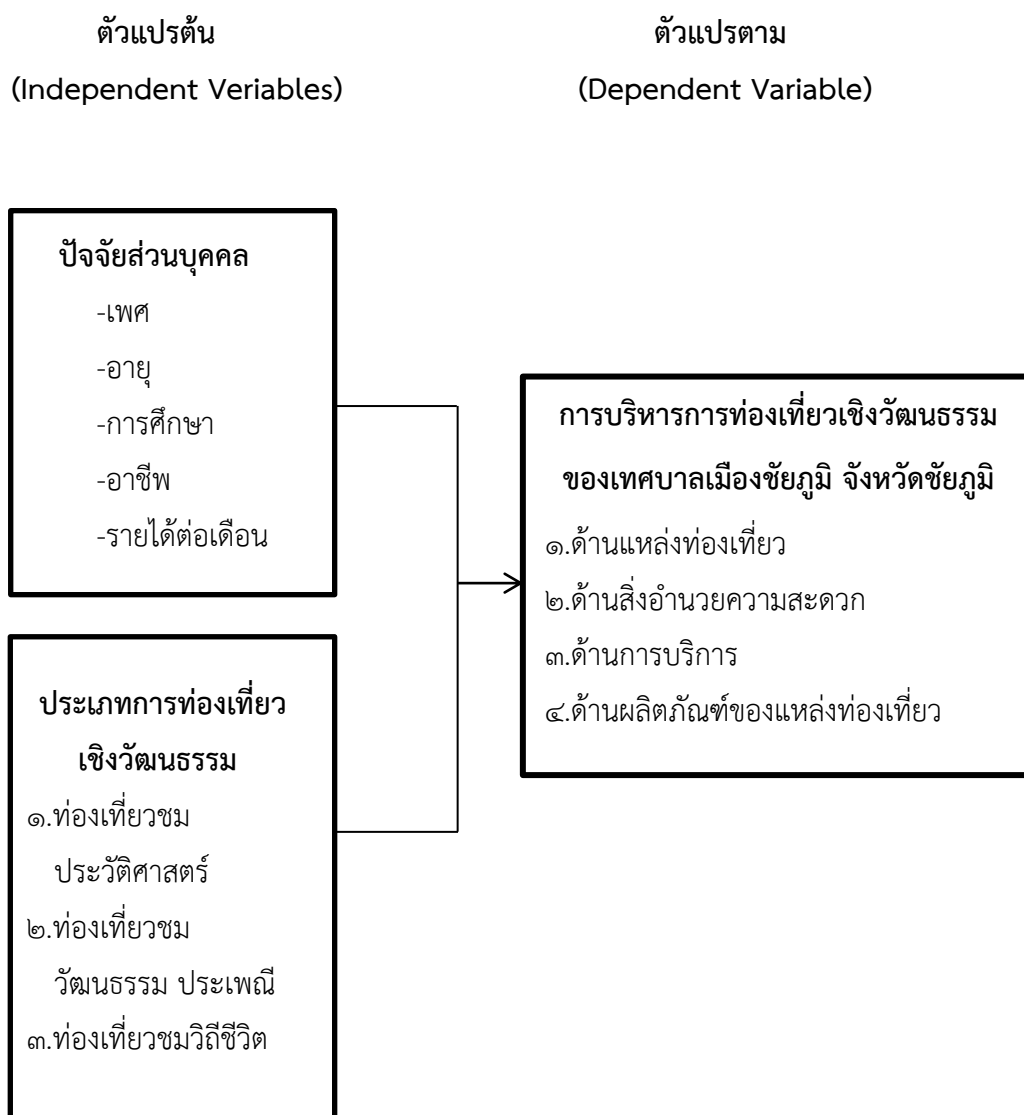
๒.๖ กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัด ชัยภูมิ” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการ วิจัย (Conceptual Framework) ประกอบด้วยตัวแปรต้น (Independent Variables) ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ซึ่งนำมากำหนดเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ของตัวแปร คือ

๑) **ตัวแปรต้น (Independent Variables)** คือ สถานภาพส่วนบุคคลของประชาชนที่ท่องเที่ยวในจังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

ประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่ ท่องเที่ยวชมประวัติศาสตร์ ท่องเที่ยวชม วัฒนธรรม ประเพณีและท่องเที่ยวชมวิถีชีวิต

๒) **ตัวแปรตาม (Dependent Variables)** คือ แนวทางการบริหารด้านการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ โดยผู้วิจัยสังเคราะห์จากแนวคิด/ทฤษฎีของ ดร.รชนี เอมพันธ์ กล่าว ว่า การบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนประกอบด้วย ๔ องค์ประกอบหลัก คือ ๑.ด้านแหล่งท่องเที่ยว ๒.ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ๓.ด้านการบริการ ๔.ด้านผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยว

แผนภาพที่ ๒.๑ กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยเรื่อง “การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ” ผู้วิจัยได้ศึกษาโดยใช้กระบวนการศึกษาหรือระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

วิจัยเรื่องการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) เพื่อสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณ

๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๒.๑ ประชากร (Population) ได้แก่ ประชาชน ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งมีจำนวน ๓๖,๙๑๙ คน (ข้อมูลประชากร จังหวัดชัยภูมิ ณ วันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๐)

๓.๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) และวิธีการสุ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างได้จากประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ จำนวน ๓๖,๙๑๙ คน ที่ได้จากสูตรของ Taro Yamane^๑ ซึ่งใช้ระดับความคลาดเคลื่อนที่ ๐.๐๕ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดย N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรทั้งหมด ๓๖,๙๑๙ คน เมื่อแทนค่าในสูตรจะได้ดังนี้

$$\begin{aligned} n &= \frac{36,919}{1+36,919(0.05)^2} \\ n &= \frac{36,919}{1+92.29} \\ n &= \frac{36,919}{93.29} \\ n &= 396 \end{aligned}$$

วิธีการสุ่มตัวอย่าง (Sampling) การสุ่มตัวอย่างใช้หลักการสุ่ม แบบแบ่งชั้นตอนดังนี้ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นสัดส่วน โดยพิจารณาจากจำนวนประชากร เพื่อให้ได้ ข้อมูลมีลักษณะการกระจาย ให้สัมพันธ์กับสัดส่วนของประชากร โดยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยใช้ประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ เป็นระดับในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างๆ เป็นสัดส่วนโดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{จำนวนตัวอย่างในแต่ละชั้น} = \frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละชั้น}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

---

^๑ Taro Yamane, *Statistics: An Introductory Analysis*, Third Edition, (New York: Harper and Row publication, 1973), P. 125.

จากสูตรจะได้ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นของประชากร ในเขตเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ รวมรายละเอียดดังตารางที่ ๓.๑

ตารางที่ ๓.๑ จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ^๒

ชุมชนในเขตเทศบาล	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
๑. ราษฎร์เจริญสุข	๔๖๐	๕
๒. สนามบิน	๙๖๓	๑๐
๓. ชี้เหล็กน้อย-มิตรภาพ	๔๒๐	๕
๔. โคกน้อย	๔๘๐	๕
๕. ชี้เหล็กน้อย-ปรารักษ์	๖๘๗	๗
๖. โนนตาปาน	๕๘๐	๖
๗. เมืองน้อยเหนือ	๗๗๕	๘
๘. กุดแคนหัวถนน	๘๔๒	๙
๙. ใหม่พัฒนา	๘๔๕	๙
๑๐. คลองสี	๑๕๖	๒
๑๑. ทานตะวัน	๑,๙๐๗	๒๐
๑๒. หนองบัว	๗๕๙	๘
๑๓. หนองบ่อ	๑,๓๑๗	๑๔
๑๔. โนนสมอ	๑,๙๒๗	๒๑
๑๕. ตลาด	๑,๔๙๙	๑๖
๑๖. โนนไฮ	๑,๕๒๕	๑๖
๑๗. คลองเรียง	๑,๖๗๓	๑๘
๑๘. หินตั้ง-โพนงาม	๑,๙๒๕	๒๑
๑๙. หนองปลาเฒ่า	๑,๖๙๒	๑๘
๒๐. เมืองน้อยใต้	๒,๒๖๖	๒๔
๒๑. เมืองเก่า	๒,๗๖๔	๓๐
๒๒. หนองสังข์	๑,๘๒๗	๒๐
๒๓. โนนสาทร	๒,๖๗๑	๒๙

^๒ ศูนย์ข้อมูลประเทศไทย, ประชากรในเขตเทศบาลจังหวัดชัยภูมิ, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.chaiyaphum.kapook.com>, [๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๑].

๒๔.	ซีเหล็กใหญ่	๒,๘๕๘	๓๑
๒๕.	หนองหลอด	๔,๑๐๑	๔๔
	รวม	๓๖,๙๑๙	๓๙๖

๓.๒.๓ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๑๒ คน ได้แก่ ภาครัฐ จากระดับผู้บริหาร หรือรอง หรือผู้ช่วยผู้บริหารจำนวน ๔ คน ภาคประชาชนจากเขตเทศบาล จำนวน ๕ รูป/คน ภาคเอกชน ที่พัก บริษัททัวร์จำนวน ๓ คน

	๑) นายอิทธิชัย ชูเรณู	ปลัดเทศบาลเมืองชัยภูมิ
	๒) นายผดุงศักดิ์ แสงเพชร	ผู้อำนวยการกองการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม
	๓) นางจันทร์ทิพ วงศ์ฮาด	ผู้อำนวยการกองส่งเสริมคุณภาพชีวิต
	๔) นายทองศักดิ์ คณะเจริญ	สมาชิกสภาเทศบาลเมืองชัยภูมิ
	๕) พระปลัดบุญสม คุณวโร	เจ้าอาวาสวัดหนองสังข์
	๖) นายสายันต์ อรรถสุวรรณ	กรรมการชุมชนหนองสังข์
	๗) ร.ต.ประยูร ศรีกระทุม	ไวยาวัจกรวัดหนองสังข์
	๘) นางเกสร ยิ้มนิริฎ	อสม.และจิตอาสา
	๙) นางประคอง ปรีชานันท์	อสม.และจิตอาสา
	๑๐) นางธัญชา จำนงบุญ	เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล โรงแรมสยาม ริเวอร์
รีสอร์ท ชัยภูมิ	๑๑) นางวรรณิกา ถนนมแนว	พนักงานขายตัว บริษัทเดินรถ เทียน
ไชยแอร์	๑๒) นางสาวพัทธ์พิมล ทองจันทิก	พนักงานขายตัว บริษัทชั้นบัส

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ก) แบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยมีวิธีการสร้างแบบสอบถามและการหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

๑) การสร้างแบบสอบถาม

๑. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แล้วนำมาเป็นกรอบวิจัยให้ครอบคลุมกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา

๒. สร้างแบบสอบถามตามกรอบวิจัยที่กำหนดไว้ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล มีลักษณะเป็นแบบให้เลือกตอบ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ทั้ง ๓ ประเภท ประกอบด้วย ๑. ท่องเที่ยวชมประวัติศาสตร์ ๒. ท่องเที่ยวชมวัฒนธรรม ประเพณี ๓. ท่องเที่ยวชมวิถีชีวิต มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

การให้คะแนนข้อคำถาม

๕ หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด

๔ หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก

๓ หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง

๒ หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อย

๑ หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ แบ่งออกเป็น ๔ ด้านดังนี้ คือ ๑. ด้านแหล่งท่องเที่ยว ๒. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ๓. ด้านการบริการ ๔. ด้านผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยว มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

การให้คะแนนข้อคำถาม

๕ หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด

๔ หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก

๓ หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง

๒ หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อย

๑ หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ ๔ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ และข้อเสนอแนะในการบริหารงานซึ่งเป็นแบบสอบถามคำถามปลายเปิด (open-ended questions) หมายถึง คำถามที่ผู้ตอบ ตอบได้อย่างอิสระ ไม่กำหนดคำตอบตายตัว คือเปิดโอกาสให้ผู้ถูกถามได้อธิบายหรือพูดถึงแนวความคิดของตนเองได้อย่างอิสระ แบ่งออกเป็น ๒ ตอน คือ ตอนที่ ๑.ประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีท่องเที่ยวชมประวัติศาสตร์ท่องเที่ยวชมวัฒนธรรม ประเพณี และท่องเที่ยวชมวิถีชีวิต ตอนที่ ๒.การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ มีด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการบริการ และด้านผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยว

๒) การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

๑. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อทำการตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

๒. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมจำนวน ๕ ท่านประกอบด้วย

๑) พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, ผศ.ดร. อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒) ผศ.ดร.อนุวัต กระจ่าง อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓) ผศ.ดร.รัฐพล เย็นใจมา อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔) ดร.พงศ์พัฒน์ จิตตานุรักษ์ อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕) ดร.สุรียา รักษาเมือง อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และโครงสร้างของคำถามตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม และวัตถุประสงค์ (Item – Objective Congruence Index : IOC) โดยได้ค่า IOC ตั้งแต่ ๐.๕ ขึ้นไปทุกข้อ

๓. หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability)^๓ นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) ได้แก่ ประชาชนในตำบลบ้านค่าย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน ๓๐ คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)^๔ ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๘๗๓

๔. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบ และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้แจกกลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัยต่อไป

ข. แบบสัมภาษณ์

การวิจัยเรื่อง "การพัฒนาการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ" ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

๑. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์

๒. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารการวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่างๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

๓. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

๔. สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) เพื่อนำมาวิเคราะห์

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

๑. ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

๒. นำแบบสอบถามจำนวน ๓๐ ฉบับลงพื้นที่ ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และได้เก็บแบบสอบถามคืนด้วยตัวเอง

๓. การแจกแบบสอบถามให้กับผู้ตอบแบบสอบถามได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมด ๓๙๖ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ของแบบสอบถามทั้งหมด ๓๙๖ ชุด

^๓ พิสนุ พองศรี, *วิจัยทางการศึกษา*, พิมพ์ครั้งที่ ๖, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ด้านสุทธาการพิมพ์, ๒๕๕๒), หน้า ๑๔.

^๔ สีนพันธุ์ พิณิจ, *เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์*, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท จูนพับลิชชิ่ง จำกัด, ๒๕๔๗), หน้า ๑๙๑.

๔. ในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งใช้วิธีการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยจะสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) และทำการบันทึกข้อมูลโดยการจดบันทึก และการบันทึกเทป

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้วนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด นำข้อมูลไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

๑. ข้อมูลส่วนบุคคลวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๒. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนเรื่อง การพัฒนาการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ใช้การวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. (Standard Deviation)

๓. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา และรายได้ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) สำหรับตัวแปรที่มี ๓ ค่าขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างหลายคู่ โดยวิธีหาค่าความแตกต่างน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.)

๔. ข้อเสนอแนะจากคำถามปลายเปิด นำเสนอข้อมูลโดยเขียนเป็นความเรียงประกอบตาราง

๕. เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย เกณฑ์ที่ใช้แปลผลข้อคำถามที่ได้จากการประเมินผล มีดังนี้^๕

ช่วงค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
๔.๕๐ - ๕.๐๐	มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาอยู่ในระดับ มากที่สุด
๓.๕๐ - ๔.๔๙	มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาอยู่ในระดับ มาก
๒.๕๐ - ๓.๔๙	มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาอยู่ในระดับ ปานกลาง
๑.๕๐ - ๒.๔๙	มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาอยู่ในระดับ น้อย
๑.๐๐ - ๑.๔๙	มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

^๕ ชูศรี วงศ์รัตน์, เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร: เทพเนรมิต, ๒๕๔๑), หน้า ๗๕.

๖. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) (r) โดยมีเกณฑ์ในการแปลผลดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
$r = .50$ ถึง 1.00 หรือ $r = -.50$ ถึง -1.00	ถือว่ามีความสัมพันธ์ในระดับสูง
$r = .30$ ถึง 0.49 หรือ $r = -.30$ ถึง -0.49	ถือว่ามีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
$r = .10$ ถึง 0.29 หรือ $r = -.10$ ถึง -0.29	ถือว่ามีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ
$r = 0.00$	ถือว่าข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กัน

๗. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะทำการจัดกลุ่มข้อมูล (Data Grouping) ตามสาระสำคัญของ ประเด็นการสัมภาษณ์ จากนั้นจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาประกอบบริบท (Context Content Analysis Technique)

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ” ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๙๖ ชุด มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอต่อไปนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

๔.๔ ผลการทดสอบสมมติฐาน

๔.๕ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

๔.๖ ผลการวิเคราะห์แนวทางการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

๔.๗ ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

๔.๘ ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

๔.๙ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๓๙๖ คน จำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน แสดงด้วยวงกลมและร้อยละ มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑ จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๓๙๖)

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๑๓๖	๓๔.๓๐
หญิง	๒๖๐	๖๕.๗๐
รวม	๓๙๖	๑๐๐.๐๐
อายุ		
ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๑๔๔	๓๖.๔๐
๓๐ - ๔๐ ปี	๗๘	๑๙.๗๐
๔๑ - ๕๐ ปี	๖๕	๑๖.๔๐
๕๑ ปีขึ้นไป	๑๐๙	๒๗.๕๐
รวม	๓๙๖	๑๐๐.๐๐
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	๑๐๓	๒๖.๐๐
มัธยมศึกษา / ปวช.	๑๐๙	๒๗.๕๐
อนุปริญญา / ปวส.	๒๒	๕.๖๐
ปริญญาตรี	๑๕๕	๓๙.๑๐
ปริญญาโท หรือสูงกว่า	๗	๑.๘๐
รวม	๓๙๖	๑๐๐.๐๐
อาชีพ		
เกษตรกร	๖๙	๑๗.๔๐
ค้าขาย	๗๘	๑๙.๗๐
รับราชการ	๔๕	๑๑.๔๐
รับจ้าง	๑๑๑	๒๘.๐๐
อื่นๆ	๙๓	๒๓.๕๐
รวม	๓๙๖	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๔.๑ จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
รายได้		
ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท	๒๕๒	๖๓.๖๐
๑๕,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๑๐๕	๒๖.๕๐
๒๐,๐๐๑ - ๒๕,๐๐๐ บาท	๒๒	๕.๖๐
๒๕,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	๙	๒.๓๐
๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๘	๒.๐๐
รวม	๓๙๖	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเรื่อง “การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ” จำแนกได้ดังนี้

เพศ จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีจำนวน ๒๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๗ ส่วนเพศชายมีจำนวน ๑๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๓

อายุ จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า ๓๐ ปี มีจำนวน ๑๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๔ อายุ ๕๑ ปีขึ้นไป มีจำนวน ๑๐๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๕ อายุระหว่าง ๓๐-๔๐ ปี มีจำนวน ๗๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๗ อายุระหว่าง ๔๑-๕๐ ปี มีจำนวน ๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๔ ตามลำดับ

ระดับการศึกษา จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๑ มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. จำนวน ๑๐๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๕ มีการศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษาจำนวน ๑๐๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๐ มีการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. จำนวน ๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๖ มีการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป จำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๘ ตามลำดับ

อาชีพ จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง มีจำนวน ๑๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๐ อาชีพอื่นๆ มีจำนวน ๙๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๕ อาชีพค้าขาย มีจำนวน ๗๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๗ อาชีพเกษตรกรกรรม มีจำนวน ๖๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๔ และอาชีพรับราชการ มีจำนวน ๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๔ ตามลำดับ

รายได้ จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๒๕๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๖ มีรายได้ ๑๕,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๑๐๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๕ มีรายได้ ๒๐,๐๐๑ - ๒๕,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๖

มีรายได้ ๒๕,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๓ และมีรายได้ ๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป มีจำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๐ ตามลำดับ

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ๑. ท่องเที่ยวชมประวัติศาสตร์ ๒. ท่องเที่ยวชมวัฒนธรรม ประเพณี ๓. ท่องเที่ยวชมวิถีชีวิต

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวม

(n=๓๙๖)

ประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยภาพรวม	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ท่องเที่ยวชมประวัติศาสตร์	๔.๐๑	๐.๘๐๔	มาก
๒. ท่องเที่ยวชมวัฒนธรรม ประเพณี	๔.๐๗	๐.๗๘๗	มาก
๓. ท่องเที่ยวชมวิถีชีวิต	๓.๘๙	๐.๗๙๒	มาก
ภาพรวม	๓.๙๙	๐.๗๑๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๙$, S.D. = ๐.๗๑๑)

เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ท่องเที่ยวชมวัฒนธรรม ประเพณี ($\bar{X} = ๔.๐๗$, S.D. = ๐.๗๘๗) ท่องเที่ยวชมประวัติศาสตร์ ($\bar{X} = ๔.๐๑$, S.D. = ๐.๘๐๔) ท่องเที่ยวชมวิถีชีวิต ($\bar{X} = ๓.๘๙$, S.D. = ๐.๗๙๒) ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อประเภทการ
ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ **ท่องเที่ยวชม
ประวัติศาสตร์**

(n=๓๙๖)

ประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ท่องเที่ยวชมประวัติศาสตร์	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. มีสถานที่ท่องเที่ยวชมประวัติศาสตร์ที่ หลากหลาย	๓.๙๕	๐.๙๕๑	มาก
๒. สถานที่ท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อวัฒนธรรม	๔.๐๑	๐.๘๗๖	มาก
๓. สถานที่ท่องเที่ยวมีความสวยงามตามธรรมชาติ ท้องถิ่น	๔.๑๔	๐.๘๕๘	มาก
๔. สถานที่ท่องเที่ยวมีศิลปวัฒนธรรมที่เป็น เอกลักษณ์	๔.๐๑	๐.๙๐๑	มาก
๕. มีแหล่งเรียนรู้ทางด้านประวัติศาสตร์	๓.๙๒	๐.๙๘๙	มาก
ภาพรวม	๔.๐๑	๐.๘๐๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ท่องเที่ยวชมประวัติศาสตร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๑$, S.D. = ๐.๘๐๔)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ท่องเที่ยวชมประวัติศาสตร์ อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อประเภทการ
ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ **ท่องเที่ยวชม
วัฒนธรรม ประเพณี**

(n=๓๙๖)

ประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ท่องเที่ยวชมวัฒนธรรม ประเพณี	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. มีการแสดงทางวัฒนธรรม ประเพณี ที่น่าสนใจ	๔.๐๒	๐.๙๔๒	มาก
๒. งานประเพณีฉลองอนุสาวรีย์เจ้าพ่อพระยาแล มีความยิ่งใหญ่	๔.๒๙	๐.๘๖๗	มาก
๓. งานแห่เทียนเข้าพรรษามีความสวยงาม	๓.๘๘	๑.๐๘๙	มาก
๔. มีกิจกรรมให้ร่วมทำตามงานประเพณี	๔.๐๕	๐.๙๕๓	มาก
๕. มีการส่งเสริม ปูกรังด้านวัฒนธรรม ประเพณี	๔.๐๙	๐.๙๑๖	มาก
ภาพรวม	๔.๐๗	๐.๗๘๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ท่องเที่ยวชมวัฒนธรรม ประเพณี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๗$, S.D. = ๐.๗๘๗)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ท่องเที่ยวชมวัฒนธรรม ประเพณี อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อประเภทการ
ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ **ท่องเที่ยวชมวิถีชีวิต**
(n=๓๙๖)

ประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ท่องเที่ยวชมวิถีชีวิต	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. คนในชุมชนมีอัธยาศัยดี	๔.๐๑	๐.๙๕๖	มาก
๒. มีการแต่งกายตามลักษณะพื้นบ้าน	๓.๘๖	๐.๙๔๘	มาก
๓. มีการใช้ภาษาพื้นเมืองในการสื่อสาร	๓.๙๖	๐.๘๖๙	มาก
๔. มีอาหารพื้นเมืองเป็นที่นิยม	๓.๙๖	๐.๘๕๙	มาก
๕. มีการจัดการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์	๓.๖๕	๑.๐๘๐	มาก
ภาพรวม	๓.๘๙	๐.๗๙๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ **ท่องเที่ยวชมวิถีชีวิต** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๙$, S.D. = ๐.๗๙๒)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ **ท่องเที่ยวชมวิถีชีวิต** อยู่ในระดับมากทุกข้อ

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ๑. ด้านแหล่งท่องเที่ยว ๒. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ๓. ด้านการบริการ ๔. ด้านผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยว

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหาร
การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวม

(n=๓๙๖)

การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยภาพรวม	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ด้านแหล่งท่องเที่ยว	๓.๘๙	๐.๘๐๐	มาก
๒. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	๓.๘๔	๐.๘๔๒	มาก
๓. ด้านการบริการ	๓.๘๓	๐.๘๘๗	มาก
๔. ด้านผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยว	๓.๘๙	๐.๘๖๖	มาก
ภาพรวม	๓.๘๖	๐.๗๘๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่าระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๖$, S.D. = ๐.๗๘๑)

เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ด้านผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = ๓.๘๙$, S.D. = ๐.๘๖๖) ด้านแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = ๓.๘๙$, S.D. = ๐.๘๐๐) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X} = ๓.๘๔$, S.D. = ๐.๘๔๒) ด้านการบริการ ($\bar{X} = ๓.๘๓$, S.D. = ๐.๘๘๗) ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหาร
การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ด้านแหล่ง
ท่องเที่ยว

(n=๓๙๖)

การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านแหล่งท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. มีการจัดสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเป็นระเบียบ	๓.๘๙	๐.๙๔๔	มาก
๒. มีการโฆษณา ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว	๓.๙๑	๐.๙๑๒	มาก
๓. สถานที่ท่องเที่ยวมีความสะอาด น่าชื่นชม	๓.๘๑	๐.๙๘๙	มาก
๔. มีการจัดกิจกรรมต่างๆในช่วงเทศกาล	๓.๙๙	๐.๙๒๔	มาก
๕. มีพื้นที่รองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเพียงพอ	๓.๘๖	๐.๙๑๑	มาก
ภาพรวม	๓.๘๙	๐.๘๐๐	มาก

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิง
วัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ด้านแหล่งท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
($\bar{X}$ = ๓.๘๙, S.D. = ๐.๘๐๐)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิง
วัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ด้านแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๘ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหาร
การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ **ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก**

(n=๓๙๖)

การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. มีศูนย์อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว	๓.๘๖	๐.๙๑๙	มาก
๒. มีการเดินทางคมนาคมที่สะดวกสบาย	๓.๘๘	๐.๙๔๗	มาก
๓. มีป้ายบอกเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวอย่างชัดเจน	๓.๘๗	๐.๙๗๐	มาก
๔. มีรถโดยสารสาธารณะตามจุดท่องเที่ยว	๓.๗๗	๑.๐๐๕	มาก
๕. มีเจ้าหน้าที่คอยให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ ท่องเที่ยวอย่างชัดเจน	๓.๘๓	๑.๐๑๘	มาก
ภาพรวม	๓.๘๔	๐.๘๔๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๔$, S.D. = ๐.๘๔๒)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๙ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหาร
การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ด้านการบริการ
(n=๓๙๖)

การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านการบริการ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. มีการจัดบริการแหล่งที่พักอย่างเพียงพอ	๓.๘๑	๐.๙๗๓	มาก
๒. มีร้านอาหาร เครื่องดื่ม ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	๓.๘๖	๐.๙๗๙	มาก
๓. มีห้องน้ำ สุขา จัดให้เหมาะสม	๓.๘๒	๐.๙๙๑	มาก
๔. มีการจัดที่จอดรถแก่นักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ	๓.๗๔	๐.๙๙๐	มาก
๕. มีเจ้าหน้าที่คอยดูแลให้บริการด้านความปลอดภัย	๓.๙๒	๑.๐๑๐	มาก
ภาพรวม	๓.๘๓	๐.๘๘๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ด้านการบริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๘๓, S.D. = ๐.๘๘๗)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ด้านการบริการ อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๑๐ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหาร
การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ด้านผลิตภัณฑ์
ของแหล่งท่องเที่ยว

(n=๓๙๖)

การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยวมีความเป็น เอกลักษณ์เฉพาะถิ่น	๓.๙๕	๐.๙๒๕	มาก
๒. สถานที่ท่องเที่ยวมีการจัดขายสินค้าพื้นเมือง	๓.๘๒	๐.๙๙๙	มาก
๓. ผลิตภัณฑ์ผ้าไหมทอมือมีความสวยงาม	๔.๐๑	๐.๙๕๑	มาก
๔. มีของที่ระลึกที่มีความน่าสนใจ	๓.๘๖	๐.๙๗๙	มาก
๕. ท่านรู้สึกคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายและเวลาที่เสียไป ในการเดินทางท่องเที่ยว	๓.๘๐	๑.๐๑๐	มาก
ภาพรวม	๓.๘๙	๐.๘๖๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิง
วัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ด้านผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่
ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๙$, S.D. = ๐.๘๖๖)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิง
วัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ด้านผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก
ทุกข้อ

๔.๔ ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มี เพศ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๑ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามเพศ

(n=๓๙๖)

การบริหารการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม จำแนกตามเพศ	เพศ				t	Sig.
	ชาย (๑๓๖ คน)		หญิง (๒๖๐ คน)			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
๑. ด้านแหล่งท่องเที่ยว	๓.๗๘	๐.๘๐๘	๓.๙๕	๐.๗๙๑	-๑.๙๗๘*	๐.๐๔๙
๒. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	๓.๗๘	๐.๘๒๑	๓.๘๗	๐.๙๐๖	-๑.๐๕๙	๐.๒๙๐
๓. ด้านการบริการ	๓.๗๙	๐.๙๐๖	๓.๘๖	๐.๘๗๗	-๐.๗๕๖	๐.๔๕๐
๔. ด้านผลิตภัณฑ์ของแหล่ง ท่องเที่ยว	๓.๘๔	๐.๘๗๓	๓.๙๑	๐.๘๖๒	-๐.๗๘๕	๐.๔๓๓
รวม	๓.๘๐	๐.๗๘๕	๓.๙๐	๐.๗๗๘	-๑.๒๒๔	๐.๒๒๒

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๑ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามเพศ พบว่า ไม่แตกต่างกัน (t = -๑.๒๒๔, Sig. = ๐.๒๒๒) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านแหล่งท่องเที่ยว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มี เพศ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๒ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ **จำแนกตามอายุ**

(n=๓๙๖)

การบริหารการ ท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านแหล่ง ท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	๑๐.๗๔๔	๓	๓.๕๘๑	๕.๘๐๐**	๐.๐๐๑
	ภายในกลุ่ม	๒๔๒.๐๖๐	๓๙๒	๐.๖๑๗		
	รวม	๒๕๒.๘๐๔	๓๙๕			
๒. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	๑๐.๘๕๙	๓	๐.๖๒๐	๕.๘๐๐**	๐.๐๐๑
	ภายในกลุ่ม	๒๖๙.๕๐๒	๓๙๒	๐.๖๘๘		
	รวม	๒๘๐.๓๖๑	๓๙๕			
๓. ด้านการบริการ	ระหว่างกลุ่ม	๗.๑๓๑	๓	๒.๓๗๗	๓.๐๗๑*	๐.๐๒๘
	ภายในกลุ่ม	๓๐๓.๓๘๙	๓๙๒	๐.๗๗๔		
	รวม	๓๑๐.๕๒๐	๓๙๕			
๔. ด้านผลิตภัณฑ์ ของแหล่งท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	๙.๗๕๑	๓	๓.๒๕๐	๔.๔๕๑**	๐.๐๐๔
	ภายในกลุ่ม	๒๘๖.๒๔๙	๓๙๒	๐.๗๓๐		
	รวม	๒๙๖.๐๐๐	๓๙๕			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๙.๐๗๕	๓	๓.๐๒๕๐.๕๙๑	๕.๑๑๙**	๐.๐๐๒
	ภายในกลุ่ม	๒๓๑.๖๔๘	๓๙๒			
	รวม	๒๔๐.๗๒๒	๓๙๕			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๒ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมจำแนกตามอายุพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ (F = ๕.๑๑๙, Sig.= ๐.๐๐๒) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหาร การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แตกต่างกันในด้านแหล่งท่องเที่ยว ($F = ๕.๘๐๐, Sig.= ๐.๐๐๑$) ด้านสิ่ง อำนวยความสะดวก ($F = ๕.๘๐๐, Sig.= ๐.๐๐๑$) ด้านผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยว ($F = ๔.๔๕๑, Sig.= ๐.๐๐๔$) ส่วนด้านการบริการ ($F = ๓.๐๗๑, Sig.= ๐.๐๒๘$) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ ระดับ ๐.๐๕ ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่าง ค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีผลต่างอย่าง นัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.) รายละเอียดดังตารางที่ ๔.๑๓ - ๔.๑๖

ตารางที่ ๔.๑๓ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหาร การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตาม การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน ด้านแหล่งท่องเที่ยว

(n=๓๙๖)

อายุ	$\bar{X}$	อายุ			
		ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๓๐ - ๔๐ ปี	๔๑ - ๕๐ ปี	๕๑ ปีขึ้นไป
		๓.๗๘	๓.๗๓	๓.๙๐	๔.๑๔
ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๓.๗๘	-	๐.๐๕	-๐.๑๒	-๐.๓๖*
๓๐ - ๔๐ ปี	๓.๗๓	-	-	-๐.๑๗	-๐.๔๑*
๔๑ - ๕๐ ปี	๓.๙๐	-	-	-	-๐.๒๔
๕๑ ปีขึ้นไป	๔.๑๔	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า ๓๐ ปีและ ๓๐ - ๔๐ ปี มีความ คิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน ด้านแหล่งท่องเที่ยว น้อยกว่า ประชาชนที่มีอายุ ๕๑ ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๔ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหาร
 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตาม
 การบริหารการท่องเที่ยววัฒนธรรมใน ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

(n=๓๙๖)

อายุ	$\bar{X}$	อายุ			
		ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๓๐ - ๔๐ ปี	๔๑ - ๕๐ ปี	๕๑ ปีขึ้นไป
		๓.๗๒	๓.๗๔	๓.๗๘	๔.๑๑
ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๓.๗๒	-	-๐.๐๒	-๐.๐๖	-๐.๓๙*
๓๐ - ๔๐ ปี	๓.๗๔	-	-	-๐.๐๔	-๐.๓๗*
๔๑ - ๕๐ ปี	๓.๗๘	-	-	-	-๐.๓๓*
๕๑ ปีขึ้นไป	๔.๑๑	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า ๓๐ ปี, ๓๐ - ๔๐ ปีและ ๔๑ - ๕๐ ปี
 มีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน ด้านแหล่งท่องเที่ยว น้อยกว่า ประชาชนที่
 มีอายุ ๕๑ ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๕ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหาร
การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตาม
การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน ด้านผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยว

(n=๓๙๖)

อายุ	$\bar{X}$	อายุ			
		ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๓๐ - ๔๐ ปี	๔๑ - ๕๐ ปี	๕๑ ปีขึ้นไป
		๓.๘๘	๓.๖๗	๓.๘๑	๔.๑๒
ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๓.๘๘	-	๐.๒๑	๐.๐๗	-๐.๒๔*
๓๐ - ๔๐ ปี	๓.๖๗	-	-	-๐.๑๔	-๐.๔๕*
๔๑ - ๕๐ ปี	๓.๘๑	-	-	-	-๐.๓๑*
๕๑ ปีขึ้นไป	๔.๑๒	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า ๓๐ ปี, ๓๐ - ๔๐ ปีและ ๔๑ - ๕๐ ปี
มีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน ด้านแหล่งท่องเที่ยว น้อยกว่า ประชาชนที่
มีอายุ ๕๑ ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๖ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหาร
การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตาม
การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน ด้านการบริการ

(n=๓๙๖)

อายุ	$\bar{X}$	อายุ			
		ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๓๐ - ๔๐ ปี	๔๑ - ๕๐ ปี	๕๑ ปีขึ้นไป
		๓.๗๖	๓.๖๙	๓.๘๒	๔.๐๔
ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๓.๗๖	-	๐.๐๗	-๐.๐๖	-๐.๒๘*
๓๐ - ๔๐ ปี	๓.๖๙	-	-	-๐.๑๓	-๐.๓๕*
๔๑ - ๕๐ ปี	๓.๘๒	-	-	-	-๐.๒๒
๕๑ ปีขึ้นไป	๔.๐๔	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า ๓๐ ปีและ ๓๐ - ๔๐ ปี มีความ
คิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน ด้านแหล่งท่องเที่ยว น้อยกว่า ประชาชนที่มีอายุ
๕๑ ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มี การศึกษา ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๗ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามการศึกษา

(n=๓๙๖)

การบริหารการ ท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านแหล่งท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	๗.๒๘๓	๔	๑.๘๒๑	๒.๘๙๙*	๐.๐๒๒
	ภายในกลุ่ม	๒๔๕.๕๒๑	๓๙๑	๐.๖๒๘		
	รวม	๒๕๒.๘๐๔	๓๙๕			
๒. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	๘.๕๖๗	๔	๒.๑๑๗	๓.๐๔๔*	๐.๐๑๗
	ภายในกลุ่ม	๒๗๑.๘๙๔	๓๙๑	๐.๖๙๕		
	รวม	๒๘๐.๓๖๑	๓๙๕			
๓. ด้านการบริการ	ระหว่างกลุ่ม	๑๐.๕๙๘	๔	๒.๖๕๐	๓.๔๕๔**	๐.๐๐๙
	ภายในกลุ่ม	๒๙๙.๙๒๒	๓๙๑	๐.๗๖๗		
	รวม	๓๑๐.๕๒๐	๓๙๕			
๔. ด้านผลิตภัณฑ์ของ แหล่งท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	๖.๕๒๓	๔	๑.๖๐๖	๒.๑๖๘	๐.๐๗๒
	ภายในกลุ่ม	๒๘๙.๕๗๖	๓๙๑	๐.๗๔๑		
	รวม	๒๙๖.๐๐๐	๓๙๕			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๗.๒๙๑	๔	๑.๘๒๓	๓.๐๕๓*	๐.๐๑๗
	ภายในกลุ่ม	๒๓๓.๔๓๒	๓๙๑	๐.๕๙๗		
	รวม	๒๔๐.๗๒๒	๓๙๕			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๗ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวม จำแนกตามการศึกษาพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ($F = ๓.๐๕๓$, $Sig. = ๐.๐๑๗$) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แตกต่างกันใน ด้านแหล่งท่องเที่ยว ($F = ๒.๘๙๙, Sig. = ๐.๐๒๒$) และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($F = ๓.๐๔๔, Sig. = ๐.๐๑๗$) ส่วนในด้านการบริการ ($F = ๓.๔๕๔, Sig. = ๐.๐๐๙$) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่าง ค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีผลต่างอย่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.) รายละเอียดดังตารางที่ ๔.๑๘ - ๔.๒๐

ตารางที่ ๔.๑๘ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน ด้านแหล่งท่องเที่ยว

($n=๓๙๖$)

การศึกษา	$\bar{X}$	การศึกษา				
		ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	มัธยมศึกษา / ปวช.	อนุปริญญา / ปวส.	ปริญญาตรี	ปริญญาโท หรือสูงกว่า
		๔.๐๓	๓.๗๓	๓.๗๗	๓.๙๐	๔.๔๖
ต่ำกว่า						
มัธยมศึกษา	๔.๐๓	-	๐.๓๐*	๐.๒๖	๐.๑๓	-๐.๔๓
มัธยมศึกษา / ปวช.	๓.๗๓	-	-	-๐.๐๔	-๐.๑๗	-๐.๗๓*
อนุปริญญา / ปวส.	๓.๗๗	-	-	-	-๐.๑๓	-๐.๖๙*
ปริญญาตรี	๓.๙๐	-	-	-	-	-๐.๕๖
ปริญญาโท หรือสูงกว่า	๔.๔๖	-	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษา มีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มากกว่าประชาชนที่มีการศึกษา มัธยมศึกษา / ปวช.

ประชาชนที่มีการศึกษา มัธยมศึกษา / ปวช.และอนุปริญญา / ปวส. มีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม น้อยกว่าประชาชนที่มีประชาชนที่มีการศึกษาปริญญาโท หรือสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๙ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน **ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก**

(n=๓๙๖)

การศึกษา	$\bar{X}$	การศึกษา				
		ต่ำกว่า มัธยมศึกษา	มัธยมศึกษา / ปวช.	อนุปริญญา / ปวส.	ปริญญา ตรี	ปริญญา โท หรือสูง กว่า
		๔.๐๒	๓.๗๗	๓.๖๔	๓.๗๗	๔.๔๙
ต่ำกว่า						
มัธยมศึกษา	๔.๐๒	-	๐.๒๕*	๐.๓๘	๐.๒๕*	-๐.๔๗
มัธยมศึกษา /						
ปวช.	๓.๗๗	-	-	๐.๑๓	-๐.๐๐	-๐.๗๒*
อนุปริญญา /						
ปวส.	๓.๖๔	-	-	-	-๐.๑๓	-๐.๘๕*
ปริญญาตรี	๓.๗๗	-	-	-	-	-๐.๗๒*
ปริญญาโท						
หรือสูงกว่า	๔.๔๙	-	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๙ พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษา มีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มากกว่าประชาชนที่มีการศึกษา มัธยมศึกษา / ปวช.และปริญญาตรี

ประชาชนที่มีการศึกษา มัธยมศึกษา / ปวช. อนุปริญญา / ปวส.และปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม น้อยกว่าประชาชนที่มีประชาชนที่มีการศึกษาปริญญาโท หรือสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๐ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหาร
การท่องเที่ยวยั่งยืนของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตาม
การบริหารการท่องเที่ยวยั่งยืนใน ด้านการบริการ

(n=๓๙๖)

การศึกษา	$\bar{X}$	การศึกษา				
		ต่ำกว่า มัธยมศึกษา	มัธยมศึกษา / ปวช.	อนุปริญญา / ปวส.	ปริญญา ตรี	ปริญญา โท หรือสูง กว่า
		๓.๙๗	๓.๗๐	๓.๔๘	๓.๘๕	๔.๖๐
ต่ำกว่า						
มัธยมศึกษา	๓.๙๗	-	๐.๒๗*	๐.๔๙*	๐.๑๒	-๐.๖๓
มัธยมศึกษา / ปวช.	๓.๗๐	-	-	๐.๒๒	-๐.๑๕	-๐.๙๐*
อนุปริญญา / ปวส.	๓.๔๘	-	-	-	-๐.๓๗	-๑.๑๒*
ปริญญาตรี	๓.๘๕	-	-	-	-	-๐.๗๕*
ปริญญาโท หรือสูงกว่า	๔.๖๐	-	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษา มีความคิดเห็น
ต่อการบริหารการท่องเที่ยวยั่งยืน ด้านการบริการ มากกว่าประชาชนที่มีการศึกษา
มัธยมศึกษา / ปวช.และอนุปริญญา / ปวส.

ประชาชนที่มีการศึกษา มัธยมศึกษา / ปวช., อนุปริญญา / ปวส.และปริญญาตรี มี
ความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวยั่งยืน น้อยกว่าประชาชนที่มีประชาชนที่มีการศึกษา
ปริญญาโท หรือสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มี อาชีพ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๑ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามอาชีพ

(n=๓๙๖)

การบริหารการ ท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านแหล่งท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	๑๐.๖๕๗	๔	๒.๖๖๔	๔.๓๐๒**	๐.๐๐๒
	ภายในกลุ่ม	๒๔๒.๑๔๗	๓๙๑	๐.๖๑๙		
	รวม	๒๕๒.๘๐๔	๓๙๕			
๒. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	๔.๒๘๐	๔	๑.๐๗๐	๑.๕๑๕	๐.๑๙๗
	ภายในกลุ่ม	๒๗๖.๐๘๑	๓๙๑	๐.๗๐๖		
	รวม	๒๘๐.๓๖๑	๓๙๕			
๓. ด้านการบริการ	ระหว่างกลุ่ม	๘.๐๖๑	๔	๒.๐๑๕	๒.๖๐๕*	๐.๐๓๖
	ภายในกลุ่ม	๓๐๒.๔๕๙	๓๙๑	๐.๗๗๔		
	รวม	๓๑๐.๕๒๐	๓๙๕			
๔. ด้านผลิตภัณฑ์ของ แหล่งท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	๙.๐๖๘	๔	๒.๒๖๗	๓.๐๘๙*	๐.๐๑๖
	ภายในกลุ่ม	๒๘๖.๙๓๒	๓๙๑	๐.๗๓๔		
	รวม	๒๙๖.๐๐๐	๓๙๕			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๖.๘๔๐	๔	๑.๗๑๐	๒.๘๕๙*	๐.๐๒๓
	ภายในกลุ่ม	๒๓๓.๘๘๓	๓๙๑	๐.๕๙๘		
	รวม	๒๔๐.๗๒๓	๓๙๕			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๒๑ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวม จำแนกตามอาชีพ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ (F = ๒.๘๕๙, Sig.= ๐.๐๒๓) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหาร การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แตกต่างกันใน ด้านการบริการ ($F = ๒.๖๐๕$, $Sig. = ๐.๐๓๖$) และด้าน ผลผลิตภัณท์ของแหล่งท่องเที่ยว ($F = ๓.๐๔๔$, $Sig. = ๐.๐๑๗$) ส่วนในด้านแหล่งท่องเที่ยว ($F = ๔.๓๐๒$, $Sig. = ๐.๐๐๒$) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ดังนั้นจึงทำการ เปรียบเทียบความแตกต่าง ค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีผลต่างอย่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.) รายละเอียดดังตารางที่ ๔.๒๒ - ๔.๒๔

ตารางที่ ๔.๒๒ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหาร การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตาม การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน ด้านการบริการ

(n=๓๙๖)

อาชีพ	$\bar{X}$	อาชีพ				
		เกษตรกร	ค้าขาย	รับราชการ	รับจ้าง	อื่นๆ
		๓.๙๔	๓.๖๑	๓.๙๘	๓.๗๕	๓.๙๗
เกษตรกร	๓.๙๔	-	๐.๓๓*	-๐.๐๔	๐.๑๙	-๐.๐๓
ค้าขาย	๓.๖๑	-	-	-๐.๓๗*	-๐.๑๔	-๐.๓๖*
รับราชการ	๓.๙๘	-	-	-	๐.๒๓	๐.๐๑
รับจ้าง	๓.๗๕	-	-	-	-	-๐.๒๒
อื่นๆ	๓.๙๗	-	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๒ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร มีความคิดเห็นต่อการบริหาร การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านการบริการ มากกว่าประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย

ประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย มีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม น้อย กว่าประชาชนที่มีอาชีพรับราชการและอาชีพอื่นๆอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๓ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหาร
การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตาม
การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน ด้านผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยว

(n=๓๙๖)

อาชีพ	$\bar{X}$	อาชีพ				
		เกษตรกรรม	ค้าขาย	รับราชการ	รับจ้าง	อื่นๆ
		๔.๐๘	๓.๗๙	๓.๙๐	๓.๗๑	๔.๐๕
เกษตรกรรม	๔.๐๘	-	๐.๒๙*	๐.๑๘	๐.๓๗*	๐.๐๓
ค้าขาย	๓.๗๙	-	-	-๐.๑๑	๐.๐๘	-๐.๒๖
รับราชการ	๓.๙๐	-	-	-	๐.๑๙	-๐.๑๕
รับจ้าง	๓.๗๑	-	-	-	-	-๐.๓๔*
อื่นๆ	๔.๐๕	-	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๓ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกรรม มีความคิดเห็นต่อการ
บริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยว มากกว่าประชาชนที่มีอาชีพ
ค้าขาย และ อาชีพรับจ้าง

ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง มีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมน้อย
กว่าประชาชนที่มีประชาชนที่มีอาชีพอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๔ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหาร
การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตาม
การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน ด้านแหล่งท่องเที่ยว

(n=๓๙๖)

อาชีพ	$\bar{X}$	อาชีพ				
		เกษตรกรรม	ค้าขาย	รับราชการ	รับจ้าง	อื่นๆ
		๓.๙๘	๓.๖๖	๔.๑๘	๓.๗๙	๓.๙๙
เกษตรกรรม	๓.๙๘	-	๐.๓๒	-๐.๒๐	-๐.๑๙	-๐.๐๑
ค้าขาย	๓.๖๖	-	-	-๐.๕๒*	-๐.๑๓	-๐.๓๓*
รับราชการ	๔.๑๘	-	-	-	-๐.๓๙*	-๐.๑๙
รับจ้าง	๓.๗๙	-	-	-	-	-๐.๒๐
อื่นๆ	๓.๙๙	-	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๔ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย มีความคิดเห็นต่อการบริหารการ
ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านแหล่งท่องเที่ยว น้อยกว่าประชาชนที่มีอาชีพรับราชการและอาชีพอื่นๆ
ประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ มีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
น้อยกว่าประชาชนที่มีประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สมมติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มี รายได้ต่อเดือน ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๕ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

(n=๓๙๖)

การบริหารการ ท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านแหล่งท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	๑๐.๐๕๐	๔	๒.๕๑๓	๔.๐๔๗**	.๐๐๓
	ภายในกลุ่ม	๒๔๒.๗๕๓	๓๙๑	.๖๒๑		
	รวม	๒๕๒.๘๐๔	๓๙๕			
๒. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	๑๐.๐๗๐	๔	๒.๕๑๗	๓.๖๔๒**	๐.๐๐๖
	ภายในกลุ่ม	๒๗๐.๒๙๑	๓๙๑	๐.๖๙๑		
	รวม	๒๘๐.๓๖๑	๓๙๕			
๓. ด้านการบริการ	ระหว่างกลุ่ม	๑๑.๒๒๘	๔	๒.๘๐๗	๓.๖๖๗**	๐.๐๐๖
	ภายในกลุ่ม	๒๙๙.๒๙๒	๓๙๑	๐.๗๖๕		
	รวม	๓๑๐.๕๒๐	๓๙๕			
๔. ด้านผลิตภัณฑ์ของ แหล่งท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	๑๐.๗๖๘	๔	๒.๖๙๒	๓.๖๙๐**	๐.๐๐๖
	ภายในกลุ่ม	๒๘๕.๒๓๒	๓๙๑	๐.๗๒๙		
	รวม	๒๙๖.๐๐๐	๓๙๕			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๙.๓๓๒	๔	๒.๓๓๓	๓.๙๔๒**	๐.๐๐๔
	ภายในกลุ่ม	๒๓๑.๓๙๑	๓๙๑	๐.๕๙๒		
	รวม	๒๔๐.๗๒๒	๓๙๕			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๒๕ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวม จำแนกตามการศึกษาพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ($F = ๓.๙๔๒$, $Sig. = ๓.๙๔๒$) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แตกต่างกันใน ด้านแหล่งท่องเที่ยว ($F = ๓.๐๔๔$, $Sig. = ๐.๐๑๗$)

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (F = ๒.๘๙๙, Sig.= ๐.๐๒๒) ด้านการบริการ (F = ๓.๔๕๔, Sig.= ๐.๐๐๙) และด้านผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยว (F = ๓.๔๕๔, Sig.= ๐.๐๐๙) ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่าง ค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีผลต่างอย่างน้อยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.) รายละเอียดดังตารางที่ ๔.๒๖ - ๔.๒๙

ตารางที่ ๔.๒๖ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างน้อยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน ด้านแหล่งท่องเที่ยว

(n=๓๙๖)

รายได้ต่อเดือน	รายได้				
	ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท	๑๕,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๒๐,๐๐๑ - ๒๕,๐๐๐ บาท	๒๕,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป
$\bar{X}$	๓.๙๖	๓.๖๕	๔.๐๕	๓.๙๑	๔.๓๘
ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท	๓.๙๖	-	๐.๓๑*	-๐.๐๙	๐.๐๕
๑๕,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๓.๖๕	-	-	-๐.๔๐*	-๐.๒๖
๒๐,๐๐๑ - ๒๕,๐๐๐ บาท	๔.๐๕	-	-	-	๐.๑๔
๒๕,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	๓.๙๑	-	-	-	-
๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๔.๓๘	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๖ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านแหล่งท่องเที่ยว มากกว่าประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ๑๕,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท

ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ๑๕,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นต่อการบริหาร การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม น้อยกว่าประชาชนที่มีประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ๒๐,๐๐๑ - ๒๕,๐๐๐ บาทและ ๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๗ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหาร การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตาม การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน **ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก**

(n=๓๙๖)

รายได้ต่อเดือน		รายได้				
		ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท	๑๕,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๒๐,๐๐๑ - ๒๕,๐๐๐ บาท	๒๕,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป
	$\bar{X}$	๓.๙๔	๓.๖๒	๓.๖๔	๓.๘๐	๔.๒๕
ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท	๓.๙๔	-	๐.๓๒*	๐.๓๐	๐.๑๔	-๐.๓๑
๑๕,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๓.๖๒	-	-	-๐.๐๒	-๐.๑๘	-๐.๖๓*
๒๐,๐๐๑ - ๒๕,๐๐๐ บาท	๓.๖๔	-	-	-	-๐.๑๖	-๐.๖๑
๒๕,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	๓.๘๐	-	-	-	-	-๐.๔๕
๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๔.๒๕	-	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๗ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มากกว่าประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ๑๕,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท

ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ๑๕,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นต่อการบริหาร การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม น้อยกว่าประชาชนที่มีประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๘ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหาร
การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตาม
การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน ด้านการบริการ

(n=๓๙๖)

รายได้ต่อเดือน	รายได้				
	ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท	๑๕,๐๐๐ บาท	๒๐,๐๐๑ บาท	๒๕,๐๐๑ บาท	๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป
$\bar{X}$	๓.๙๓	๓.๖๔	๓.๔๕	๓.๘๔	๔.๒๕
ต่ำกว่า					
๑๕,๐๐๐ บาท	๓.๙๓	-	๐.๒๙*	๐.๔๘*	๐.๐๙
๑๕,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๓.๖๔	-	-	๐.๑๙	-๐.๒๐
๒๐,๐๐๑ - ๒๕,๐๐๑ บาท	๓.๔๕	-	-	-	-๐.๓๙
๒๕,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๑ บาท	๓.๘๔	-	-	-	-๐.๔๑
๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๔.๒๕	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๘ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท มีความ
คิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านการบริการ มากกว่าประชาชนที่มีรายได้ต่อ
เดือน ๑๕,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาทและ ๒๐,๐๐๑ - ๒๕,๐๐๐ บาท

ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ๒๐,๐๐๑ - ๒๕,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นต่อการบริหาร
การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม น้อยกว่าประชาชนที่มีประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๙ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหาร
การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตาม
การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน ด้านผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยว

(n=๓๙๖)

รายได้ต่อเดือน	รายได้				
	ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท	๑๕,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๒๐,๐๐๑ - ๒๕,๐๐๐ บาท	๒๕,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป
$\bar{X}$	๔.๐๑	๓.๖๔	๓.๗๓	๓.๘๒	๓.๙๕
ต่ำกว่า					
๑๕,๐๐๐ บาท	๔.๐๑	-	๐.๓๗*	๐.๒๘	๐.๑๖
๑๕,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๓.๖๔	-	-	-๐.๐๙	-๐.๓๑
๒๐,๐๐๑ - ๒๕,๐๐๐ บาท	๓.๗๓	-	-	-	-๐.๒๒
๒๕,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	๓.๘๒	-	-	-	-๐.๑๓
๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๓.๙๕	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๙ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท มีความ
คิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยว มากกว่า
ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ๑๕,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๓๐ ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารการ
ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามปัจจัย
ส่วนบุคคลตามสมมติฐานที่ ๑ - ๕

(n=๓๙๖)

สมมติ ฐาน	ตัวแปร ต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	Sig.	ผลการศึกษา	
						ยอมรับ	ปฏิเสธ
๑.	เพศ	การบริหารการ ท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม	-๑.๒๒๔	-	๐.๒๒๒	-	✓
๒.	อายุ	การบริหารการ ท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม		๕.๑๑๙	๐.๐๐๒	✓	-
๓.	การศึกษา	การบริหารการ ท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม		๓.๐๕๓	๐.๐๑๗	✓	-
๔.	อาชีพ	การบริหารการ ท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม		๒.๘๕๙	๐.๐๒๓	✓	-
๕.	รายได้	การบริหารการ ท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม		๓.๙๔๒	๐.๐๐๔	✓	-

จากตารางที่ ๔.๓๐ ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อ
การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ดังนี้

ประชาชนที่มี เพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ
เทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มี อายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ
เทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มี การศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิง
วัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการ
วิจัย

ประชาชนที่มี อาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มี รายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

๔.๕ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

ตารางที่ ๔.๓๑ ความสัมพันธ์ของประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)				
	๑.ด้านแหล่งท่องเที่ยว	๒.ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	๓.ด้านการบริการ	๔.ด้านผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยว	รวม
๑.ท่องเที่ยวชมประวัติศาสตร์	.๗๔๕**	.๗๑๙**	.๖๘๙**	.๗๐๘**	.๗๗๗**
๒.ท่องเที่ยวชมวัฒนธรรม	.๗๒๘**	.๖๘๗**	.๖๖๕**	.๗๐๗**	.๗๕๗**
๓.ท่องเที่ยวชมวิถีชีวิต	.๘๑๒**	.๗๓๓**	.๗๑๕**	.๗๔๖**	.๘๑๕**
รวม	.๘๕๐**	.๗๙๖**	.๗๗๐**	.๘๐๕**	.๘๗๕**

จากตารางที่ ๔.๓๑ ความสัมพันธ์ของประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ พบว่าประเภทการท่องเที่ยว

เชิงวัฒนธรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับสูง ($r=.๘๕๐^{**}$)

ประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับสูง ($r=.๗๙๖^{**}$)

ประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านการบริการ อยู่ในระดับสูง ($r=.๗๗๐^{**}$)

ประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับสูง ($r=.๘๐๕^{**}$)

ประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยภาพรวม อยู่ในระดับสูง ($R=.๘๗๕^{**}$)

ตารางที่ ๔.๓๒ ผลสรุปสมมติฐานความสัมพันธ์ของประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับการ
 บริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

ที่	สมมติฐานการวิจัย	ความสัมพันธ์		เชิง	ระดับ	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
		มี	ไม่มี			ยอมรับ	ปฏิเสธ
๑	ประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับด้านแหล่งท่องเที่ยว	✓	-	บวก	สูง	✓	-
๒	ประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	✓	-	บวก	สูง	✓	-
๓	ประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับด้านบริการ	✓	-	บวก	สูง	✓	-
๔	ประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับด้านผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยว	✓	-	บวก	สูง	✓	-
๕	ประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยภาพรวม	✓	-	บวก	สูง	✓	-

๔.๖ ผลการวิเคราะห์แนวทางการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

แนวทางการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิจังหวัดชัยภูมิ
 จำแนกตามรายด้าน รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๓๓
 ตารางที่ ๔.๓๓ แนวทางการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิจังหวัดชัยภูมิ

ลำดับ	แนวทางการบริหาร	จำนวน
๑.	ควรอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด ทั้งทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรม	๑๗
๒.	ลดการบริโภคที่มากเกินไป ลดของเสีย ที่จะทำลายสิ่งแวดล้อม	๑๒
๓.	ส่งเสริมความหลากหลายของวัฒนธรรม ประเพณี ที่มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยว	๑๕
๔.	พัฒนาการท่องเที่ยวให้เข้ากับการพัฒนาท้องถิ่น ประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	๘
๕.	ผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นต้องมีคุณภาพ และราคาไม่แพงเกินไป	๑๑
๖.	เพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง สร้างผลตอบแทนที่เหมาะสม และเป็นธรรม	๘
๗.	มีการประชุมปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอ ระหว่างองค์กร ประชาชนในท้องถิ่น และผู้ประกอบการ	๗
๘.	ควรมีการฝึกอบรมบุคลากรด้านแนวคิด และวิธีปฏิบัติในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	๑๒
๙.	จัดระบบและแผนงานอย่างเป็นระเบียบ เพื่อยกระดับความพอใจของนักท่องเที่ยว	๑๖
๑๐.	มีการวิจัยและการติดตามตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อแก้ปัญหา และเพิ่มผลประโยชน์ต่อแหล่งท่องเที่ยว	๙

๔.๗ ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

การสัมภาษณ์นี้มีจุดมุ่งหมายในการศึกษารวบรวมข้อมูลประกอบการวิเคราะห์การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ตามกรอบแนวคิดของบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา ซึ่งประกอบไปด้วย ๑.ท่องเที่ยวชมประวัติศาสตร์ ๒.ท่องเที่ยวชมวัฒนธรรมประเพณี ๓.ท่องเที่ยวชมวิถีชีวิต

ซึ่งสรุปบทสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) จำนวน ๑๒ ท่าน ดังต่อไปนี้

๑. ท่องเที่ยวชมประวัติศาสตร์

เมืองชัยภูมิมีทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ซึ่งมีประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจ เก่าแก่ ยาวนาน สืบทอดมา มีมรดกตกทอดทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ จึงต้องร่วมมือกันดูแลรักษาเอาไว้^๑ ควรส่งเสริมให้มีการเดินทางท่องเที่ยวไปตามแหล่งประวัติศาสตร์อย่างมีความรู้ความเข้าใจ และซึมซับเอาคุณค่าความงามจากมรดกทางศิลปะที่บรรพชนในอดีตกาลได้ฝากไว้เป็นมรดกของแผ่นดินจากการเดินทางท่องเที่ยว^๒ การเที่ยวชมโบราณสถานนั้นจะสนุกสนานและเป็นประโยชน์มากขึ้น หากเรารู้จักสังเกต และศึกษาหาความรู้จากโบราณสถาน^๓ ปรากฏักเป็นสถาปัตยกรรมที่ได้รับอิทธิพลจากขอม เป็นชื่อเรียกของกลุ่มอาคารที่เชื่อกันว่าเป็น อโรคยาศาล ที่สร้างขึ้นในสมัยของพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗^๔ การเดินชมโบราณสถานโบราณวัตถุ ไม่ควรปีนป่าย หรือเหยียบย่ำขึ้นไปบนสถานที่อันเป็นปูชนียสถาน ซึ่งอาจทำให้แตกหัก ชำรุดเกิดความเสียหายได้^๕ ควรมีความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางประวัติศาสตร์ โดยที่ประชาชนในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการดูแลรักษา^๖ สนับสนุนให้มีการจัดสถานที่เป็นพิพิธภัณฑ์เพื่อเก็บสิ่งของ ที่เป็นโบราณวัตถุทางประวัติศาสตร์^๗ สร้างความรับผิดชอบและจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางประวัติศาสตร์^๘ สนับสนุนการเชื่อมโยงให้เกิดการเกี่ยวพันกันภายใต้

^๑ สัมภาษณ์ นายอิทธิชัย ชูเรณู, ปลัดเทศบาลเมืองชัยภูมิ, ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒.

^๒ สัมภาษณ์ นายผดุงศักดิ์ แสงเพชร, ผู้อำนวยการกองการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม, ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒.

^๓ สัมภาษณ์ นางจันทร์ทิพ วงศ์อาด, ผู้อำนวยการกองส่งเสริมคุณภาพชีวิต, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^๔ สัมภาษณ์ นายทองศักดิ์ คณะเจริญ, สมาชิกสภาเทศบาลเมืองชัยภูมิ, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^๕ สัมภาษณ์ พระปลัดบุญสม คุณวโร, เจ้าอาวาสวัดหนองสังข์, ๑๗ มกราคม ๒๕๖๒.

^๖ สัมภาษณ์ นายสายันต์ อรรถสุวรรณ, กรรมการชุมชนหนองสังข์, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^๗ สัมภาษณ์ ร.ต.ประยูร ศรีกระทุม, ไวยาวัจกรวัดหนองสังข์, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^๘ สัมภาษณ์ นางเกสร ยี่มนิรัญ, อสม.และจิตอาสา, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

แนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน^๙ นำเสนอจุดเด่น จุดสนใจ ตามแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์^{๑๐} ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ให้ความน่าสนใจมากขึ้น^{๑๑} และปลูกฝังจิตสำนึกให้กับเยาวชนในพื้นที่ ให้ความภาคภูมิใจ รักและหวงแหนมรดกทางประวัติศาสตร์^{๑๒}

สรุป เมืองชัยภูมิมีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวมากมาย มีประวัติศาสตร์ยาวนาน สืบทอดมา มีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ ดังนั้น ควรมีการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวอย่างมีความรู้ความเข้าใจ ได้ประโยชน์ทางการศึกษา ไม่ควรปั้นป้าย หรือเหยียบย่ำ ให้เกิดความเสียหาย สนับสนุนให้ประชาชนมีจิตสำนึกในมรดกที่ตกทอดมา ควรมีสถานที่เก็บรักษาโบราณวัตถุทางประวัติศาสตร์ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาพร้อมทั้งปลูกจิตสำนึกให้กับเยาวชน

๒. ท่องเที่ยวชมวัฒนธรรม ประเพณี

เมืองชัยภูมิ มีวัฒนธรรม ประเพณี ที่โดดเด่น มีเอกลักษณ์ เห็นได้จากภาษาที่ใช้ อุปนิสัยใจคอ ความรู้สึกนึกคิดตลอดจนการ แสดงออกที่นุ่มนวล อันมีผลมาจากสังคมไทยที่เป็นสังคมแบบเกษตรกรรม ประชากรส่วนใหญ่ใช้ชีวิตอยู่ในชนบท^{๑๓} วัฒนธรรม ประเพณี เป็นการแสดงออกในด้านความคิด ขนบธรรมเนียม แบบแผนของพฤติกรรมต่างๆ ที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา เป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นสิ่งที่ดีงามเหมาะสม เช่น ศาสนา ความเชื่อ ความรู้ และทัศนคติ^{๑๔} การเที่ยวชมวัฒนธรรม ประเพณี เป็นเสมือนตัวเสริมการท่องเที่ยวให้มีความสมบูรณ์ เป็นจุดเด่นหรือจุดขายของแหล่งท่องเที่ยว^{๑๕} เป็นสิ่งที่เพิ่มความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น^{๑๖} เป็นความเชื่อและวิถีชีวิตที่พัฒนาจนมีลักษณะทางวัฒนธรรมที่เป็นรูปแบบขึ้นมา^{๑๗} ควรสนับสนุนให้ประชาชนร่วมมือ ร่วมใจในกิจกรรมทางวัฒนธรรม ประเพณีที่ทางเทศบาลจัดขึ้น^{๑๘} รักษาวัฒนธรรม ประเพณี ในอดีต และมีการแสดงให้

^๙ สัมภาษณ์ นางประคอง ปรีชานันท์, อสม.และจิตอาสา, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๐} สัมภาษณ์ นางธนัชชา จำนบุญ, เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล โรงแรมสยาม ริเวอร์ รีสอร์ท ชัยภูมิ, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๑} สัมภาษณ์ นางวรรณิกา ถนอมแนว, พนักงานขายตัว บริษัทเดินรถ เทียนไชยแอร์, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๒} สัมภาษณ์ นางสาวพัศพิมล ทองจันทิก, พนักงานขายตัว บริษัทชั้นบัส, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๓} สัมภาษณ์ นายอิทธิชัย ชูเรณู, ปลัดเทศบาลเมืองชัยภูมิ, ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๔} สัมภาษณ์ นายผดุงศักดิ์ แสงเพชร, ผู้อำนวยการกองการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม, ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๕} สัมภาษณ์ นางจันทร์ทิพ วงศ์ฮาด, ผู้อำนวยการกองส่งเสริมคุณภาพชีวิต, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๖} สัมภาษณ์ นายทนงศักดิ์ คณะเจริญ, สมาชิกสภาเทศบาลเมืองชัยภูมิ, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๗} สัมภาษณ์ พระปลัดบุญสม คุณวโร, เจ้าอาวาสวัดหนองสังข์, ๑๗ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๘} สัมภาษณ์ นายสายันต์ อรรถสุวรรณ, กรรมการชุมชนหนองสังข์, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

เห็นถึงที่มาของวัฒนธรรม ประเพณี^{๑๙} เก็บศึกษาข้อมูลของวัฒนธรรม ประเพณี เพื่อรักษาให้ยั่งยืน^{๒๐} ส่งเสริม ปลูกฝังด้านวัฒนธรรม ประเพณีแก่เยาวชนรุ่นหลัง^{๒๑} เผยแพร่ความรู้ เกี่ยวกับวัฒนธรรม ท้องถิ่น ให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักมากขึ้น^{๒๒} ซึ่งรูปแบบการนำเสนออย่างน้อยเกินไป ควรมีการสนับสนุน จากภาครัฐให้มากขึ้น^{๒๓} และวัฒนธรรม ประเพณี เป็นมรดกตกทอดที่คนรุ่นหลังจะต้องรับไว้ และปรับปรุงพัฒนาให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป^{๒๔}

สรุป วัฒนธรรม ประเพณี ของเมืองชัยภูมิ มีความเป็นเอกลักษณ์ เป็นที่ยอมรับว่าเป็น สิ่งดีงาม เป็นความเชื่อและวิถีชีวิต การเที่ยวชมวัฒนธรรม ประเพณี เป็นจุดเด่นหรือจุดขายของแหล่ง ท่องเที่ยว ทำให้เกิดความประทับใจ และอยากกลับมาเยี่ยมชมอีก ซึ่งควรเพิ่มความรู้เกี่ยวกับ วัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจ และต้องรู้จักอนุรักษ์ พัฒนาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

๓. ท่องเที่ยวชมวิถีชีวิต

การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตเป็นการเรียนรู้วิถีชุมชนที่เรียบง่าย และมีเอกลักษณ์เฉพาะ ชุมชนนั้น ได้สัมผัสสอยยิ้มและการต้อนรับที่แสนอบอุ่น ที่ตั้งของชุมชนแต่ละแห่งส่วนใหญ่ยังมีความ สมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงาม^{๒๕} ชาวบ้านยังดำรงชีวิตแบบเรียบง่าย เน้นการใช้ทรัพยากร จากธรรมชาติที่มีอยู่ในหมู่บ้าน เช่น ทำนา ปลูกข้าว ปลูกผัก เพื่อรับประทานในครัวเรือน^{๒๖} การ พักผ่อนแบบโฮมสเตย์ นับเป็นโปรแกรมท่องเที่ยวที่น่าสนใจสำหรับนักท่องเที่ยว^{๒๗} ซึ่งจะได้สัมผัส ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น การแสดงศิลปะพื้นบ้าน^{๒๘} จะได้เห็นความเป็นอยู่ที่แสนจะเรียบง่าย และ เรียบง่ายเป็นกันเอง^{๒๙} มีอาหารพื้นบ้านที่มีรสชาติอร่อยเป็นที่นิยม^{๓๐} วิถีชีวิตแบบดั้งเดิมความเป็นอยู่

^{๑๙} สัมภาษณ์ ร.ต.ประยูร ศรีกระทุม, ไวยาวัจกรวัดหนองสังข์, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๒๐} สัมภาษณ์ นางเกสร ยิ้มนิรัญ, อสม.และจิตอาสา, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๒๑} สัมภาษณ์ นางประคอง ปรีชานันท์, อสม.และจิตอาสา, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๒๒} สัมภาษณ์ นางธนัชชา จำนบุญ, เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล โรงแรมสยาม ริเวอร์ รีสอร์ท ชัยภูมิ, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๒๓} สัมภาษณ์ นางวรรณิกา ถนอมแนว, พนักงานขายตัว บริษัทเดินรถ เทียนไชยแอร์, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๒๔} สัมภาษณ์ นางสาวพัคต์พิมล ทองจันทิก, พนักงานขายตัว บริษัทชินบัส, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๒๕} สัมภาษณ์ นายอิทธิชัย ชูเรณู, ปลัดเทศบาลเมืองชัยภูมิ, ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๒๖} สัมภาษณ์ นายผดุงศักดิ์ แสงเพชร, ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม, ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๒๗} สัมภาษณ์ นางจันทร์ทิพ วงศ์ชาติ, ผู้อำนวยการกองส่งเสริมคุณภาพชีวิต, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๒๘} สัมภาษณ์ นายทนงศักดิ์ คณะเจริญ, สมาชิกสภาเทศบาลเมืองชัยภูมิ, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๒๙} สัมภาษณ์ พระปลัดบุญสม คุณวโร, เจ้าอาวาสวัดหนองสังข์, ๑๗ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๓๐} สัมภาษณ์ นายสายันต์ อรรถสุวรรณ, กรรมการชุมชนหนองสังข์, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

ของคนในอดีตซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย^{๓๑} ได้เห็นถึงความสำคัญของธรรมชาติ ความรักถิ่นฐานบ้านเกิด^{๓๒} ภูมิปัญญาชาวบ้านต่างๆ การเรียนรู้งานหัตถกรรม เช่น การจักสาน การทำเชือกหมวก^{๓๓} ควรสนับสนุนให้มีหมู่บ้านพอเพียงอีสาน เพื่อเปิดเป็นสถานที่ท่องเที่ยว^{๓๔} ทำให้เล็งเห็นถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในแต่ละท้องถิ่น^{๓๕} และความประทับใจที่นักท่องเที่ยวจะได้รับจากการมาสัมผัสด้วยตนเอง^{๓๖}

สรุป การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตเป็นการเรียนรู้วิถีชุมชน ซึ่งเน้นการใช้ทรัพยากรจากธรรมชาติที่มีอยู่ จะได้สัมผัสประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น ภูมิปัญญาชาวบ้านต่างๆ นับเป็นโปรแกรมที่น่าสนใจสำหรับนักท่องเที่ยว ภาครัฐควรให้การสนับสนุน เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เกิดความประทับใจ และอยากกลับมาเที่ยวชมอีก

๔.๘ ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

การสัมภาษณ์นี้มีจุดมุ่งหมายในการศึกษารวบรวมข้อมูลประกอบการวิเคราะห์การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ตามกรอบแนวคิดของดร.ชณี เอมพันธ์ ซึ่งประกอบไปด้วย ๑.ด้านแหล่งท่องเที่ยว ๒.ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ๓.ด้านการบริการ ๔.ด้านผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยว

ซึ่งสรุปบทสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) จำนวน ๑๒ ท่าน ดังต่อไปนี้

๑. ด้านแหล่งท่องเที่ยว

ในการพัฒนาแหล่งเที่ยวนั้น ควรให้มีจุดเด่น มีความน่าสนใจกับผู้คน เป็นสถานที่ที่ร่มรื่น มีบรรยากาศที่ดี เป็นมิตร เหมาะแก่การท่องเที่ยว สามารถที่จะให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ รวมไปถึงวัฒนธรรม ประเพณีในด้านต่างๆ^{๓๗} ควรมีการจัดให้มีการให้ข้อมูลข่าวสารกับนักท่องเที่ยว

^{๓๑} สัมภาษณ์ ร.ต.ประยูร ศรีกระทุม, ไวยาวัจกรวัดหนองสังข์, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๓๒} สัมภาษณ์ นางเกสร ยี่มนิธิ, อสม.และจิตอาสา, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๓๓} สัมภาษณ์ นางประคอง ปรีชานันท์, อสม.และจิตอาสา, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๓๔} สัมภาษณ์ นางธนัชชา จำงานบุญ, เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล โรงแรมสยาม ริเวอร์ รีสอร์ท ชัยภูมิ, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๓๕} สัมภาษณ์ นางวรรณิกา ถนอมแนว, พนักงานขายตัว บริษัทเดินรถ เทียนไชยแอร์, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๓๖} สัมภาษณ์ นางสาวพัชต์พิมล ทองจันทิก, พนักงานขายตัว บริษัทชั้นบัส, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๓๗} สัมภาษณ์ นายอิทธิชัย ชูเรณู, ปลัดเทศบาลเมืองชัยภูมิ, ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒.

ที่มาเที่ยวในจุดต่างๆ มีการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ ให้เป็นที่น่าชื่นชมแก่นักท่องเที่ยว^{๓๘} มีการจัดการด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบโดยชุมชนมีส่วนร่วมกับทางเทศบาล^{๓๙} ควรจัดให้มีสถานที่พักผ่อนที่มีความเงียบสงบ มีธรรมชาติสวยงาม เพื่อที่นักท่องเที่ยวจะได้มาพักผ่อนหย่อนใจอย่างเต็มที่^{๔๐} ให้ความรู้เรื่องราวเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา และวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น^{๔๑} มีการโฆษณา ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยว^{๔๒} ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมกันในการดูแลรักษาความสะอาดในแหล่งท่องเที่ยว^{๔๓} ช่วยกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ ให้อยู่ในสภาพเดิมมากที่สุด^{๔๔} มีการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวอยู่เสมอ^{๔๕} ให้ความรู้ความเข้าใจแนะนำวัฒนธรรม ประเพณี ให้กับนักท่องเที่ยวต่างชาติมากขึ้น^{๔๖} ให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการเผยแพร่ และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ให้มีความน่าสนใจมากขึ้น^{๔๗} และจัดพื้นที่สำหรับรองรับนักท่องเที่ยวที่มาในช่วงเทศกาลต่างๆ ได้อย่างเพียงพอ^{๔๘}

สรุป แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา มีความน่าสนใจกับผู้คน มีการจัดให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยว ควรจัดพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ มีสถานที่พักผ่อนที่มีธรรมชาติสวยงาม ประชาชนมีส่วนร่วมกันในการช่วยกันดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว ให้ความรู้เรื่องราวทางพระพุทธศาสนา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น พร้อมทั้งจัดพื้นที่รองรับอย่างเหมาะสมและเพียงพอ

^{๓๘} สัมภาษณ์ นายผดุงศักดิ์ แสงเพชร, ผู้อำนวยการกองการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม, ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๓๙} สัมภาษณ์ นางจันทร์ทิพ วงศ์ฮาด, ผู้อำนวยการกองส่งเสริมคุณภาพชีวิต, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๔๐} สัมภาษณ์ นายทงศักดิ์ คณະเจริญ, สมาชิกสภาเทศบาลเมืองชัยภูมิ, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๔๑} สัมภาษณ์ พระปลัดบุญสม คุณวโร, เจ้าอาวาสวัดหนองสังข์, ๑๗ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๔๒} สัมภาษณ์ นายสายันต์ อรรถสุวรรณ, กรรมการชุมชนหนองสังข์, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๔๓} สัมภาษณ์ ร.ต.ประยูร ศรีกระทุม, ไวยาวัจกรวัดหนองสังข์, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๔๔} สัมภาษณ์ นางเกสร ยิ้มนิริฎ, อสม.และจิตอาสา, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๔๕} สัมภาษณ์ นางประคอง ปรีชานันท์, อสม.และจิตอาสา, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๔๖} สัมภาษณ์ นางธัญชา จำนบุญ, เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล โรงแรมสยาม ริเวอร์ รีสอร์ท ชัยภูมิ, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๔๗} สัมภาษณ์ นางวรรณิกา ถนอมแนว, พนักงานขายตั๋ว บริษัทเดินรถ เทียนไชยแอร์, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๔๘} สัมภาษณ์ นางสาวพัชต์พิมล ทองจันทิก, พนักงานขายตั๋ว บริษัทชินบัส, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

๒. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกได้มีการจัดให้มีศูนย์บริการที่ให้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวพร้อมทั้งมีสื่อและเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นบุคลากรของชุมชนไว้คอยให้บริการ^{๕๙} หากสถานที่ท่องเที่ยวใดอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวอย่างดีจนเป็นที่ประทับใจก็จะทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาใช้บริการซ้ำอีกและทำให้มีรายได้จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น^{๕๐} มีอาคารสถานที่ที่ได้รับการติดตั้งสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก^{๕๑} มีการเดินทางเข้าออกเมืองหรือไปยังสถานที่ต่างๆ ได้รวดเร็วและคล่องตัว เพิ่มบริการขนส่งสาธารณะให้เพียงพอต่อความต้องการในช่วงเทศกาลท่องเที่ยว^{๕๒} อยากให้มีการจัดทำแผนที่เส้นทางการท่องเที่ยว เพราะแผนที่ มีความสำคัญเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปท่องเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ ได้แบบไม่พลัดหลง^{๕๓} มีเจ้าหน้าที่คอยแนะนำ ให้ความรู้ด้านวัฒนธรรม ประเพณีแก่นักท่องเที่ยว^{๕๔} มีเส้นทางการเดินทางที่สะดวก มีป้ายบอกทางต่างๆ ชัดเจน^{๕๕} ให้มีการจัดทีมสำรวจศึกษาสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อเก็บข้อมูลอย่างละเอียด ซึ่งจะทำให้นักท่องเที่ยวที่จะเดินทางไปยังสถานที่นั้นๆ มีการเตรียมตัวและเตรียมความพร้อมในการท่องเที่ยว^{๕๖} เทศบาลกับประชาชนในพื้นที่ ร่วมมือกันในการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว^{๕๗} จัดให้มีรถรับส่งนักท่องเที่ยวจากสถานีขนส่ง ถึง สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ^{๕๘} ให้ความสะดวกในการท่องเที่ยวมากขึ้น ให้ความเข้าใจในวัฒนธรรมแต่ละท้องถิ่นมากขึ้น^{๕๙} และให้มีการติดป้ายเตือน

^{๕๙} สัมภาษณ์ นายอิทธิชัย ชูธรรณ, ปลัดเทศบาลเมืองชัยภูมิ, ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๕๐} สัมภาษณ์ นายผดุงศักดิ์ แสงเพชร, ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม, ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๕๑} สัมภาษณ์ นางจันทร์ทิพ วงศ์ฮาด, ผู้อำนวยการกองส่งเสริมคุณภาพชีวิต, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๕๒} สัมภาษณ์ นายทองศักดิ์ คณะเจริญ, สมาชิกสภาเทศบาลเมืองชัยภูมิ, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๕๓} สัมภาษณ์ พระปลัดบุญสม คุณวโร, เจ้าอาวาสวัดหนองสังข์, ๑๗ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๕๔} สัมภาษณ์ นายสายันต์ อรรถสุวรรณ, กรรมการชุมชนหนองสังข์, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๕๕} สัมภาษณ์ ร.ต.ประยูร ศรีกระทุม, ไวยาวัจกรวัดหนองสังข์, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๕๖} สัมภาษณ์ นางเกสร ยิ้มนิริฐ, อสม.และจิตอาสา, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๕๗} สัมภาษณ์ นางประคอง ปรีชานันท์, อสม.และจิตอาสา, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๕๘} สัมภาษณ์ นางธันชชา จำนงบุญ, เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล โรงแรมสยาม ริเวอร์ รีสอร์ท ชัยภูมิ, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๕๙} สัมภาษณ์ นางวรรณิกา ถนอมแนว, พนักงานขายตั๋ว บริษัทเดินรถ เทียนไชยแอร์, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

อุบัติเหตุ อุบัติภัย อย่างชัดเจนและจริงจัง ป้ายเตือนที่ติดอยู่ตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ควรเป็นป้ายที่สามารถสังเกตเห็นได้ชัดเจน เพื่อความปลอดภัยและป้องกันการเข้าใจผิดของนักท่องเที่ยว^{๖๐}

สรุป จัดให้มีศูนย์บริการที่ให้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว มีอาคารสถานที่ที่ได้รับการติดตั้งสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้ทุพพลภาพ และผู้พิการ มีการเดินทางเข้าออกเมืองหรือไปยังสถานที่ต่างๆ ได้รวดเร็วและคล่องตัว มีป้ายบอกทางต่างๆ ชัดเจน เทศบาลกับประชาชนในพื้นที่ ให้ร่วมมือกันในการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว มีเจ้าหน้าที่คอยแนะนำ ให้ความรู้ความเข้าใจในด้านต่างๆ

๓. ด้านการบริการ

ด้านการบริการ การต้อนรับนักท่องเที่ยวเปรียบเสมือนกับการให้บริการแก่ลูกค้า การที่จะทำให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจและกลับมาเที่ยวอีกครั้งนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการต้อนรับที่ดี เพื่อให้เกิดความประทับใจ^{๖๑} ควรจัดบริการแหล่งที่พักให้เหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว^{๖๒} มีการจัดร้านอาหาร เครื่องดื่ม ให้บริการตามแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่^{๖๓} มีการจัดแผนการดำเนินงานจัดการด้านบริการนักท่องเที่ยวอย่างครบวงจร เป็นระบบและถูกสุขลักษณะ^{๖๔} มีการสำรวจและเก็บข้อมูลในด้านการบริการต่างๆ สำรวจราคาที่พัก อาหาร เครื่องดื่ม เพื่อไม่เป็นการเอาเปรียบผู้บริโภค^{๖๕} การจัดการสิ่งปฏิกูลและความสะอาดของห้องน้ำ ควรจัดให้มีพนักงานคอยดูแลอย่างสม่ำเสมอ^{๖๖} ประชาชนในแหล่งท่องเที่ยว ควรมีอัธยาศัยดี เป็นมิตรกับนักท่องเที่ยว^{๖๗} มีบริการไกด์นำเที่ยวไปในสถานที่ต่างๆ พร้อมทั้งให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยว^{๖๘} ยอยากให้มีการเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยตามสถานที่ท่องเที่ยว เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว^{๖๙} ให้คำแนะนำสถานที่พักอาศัย เช่น โรงแรมที่ใกล้สถานที่

^{๖๐} สัมภาษณ์ นางสาวพัชต์พิมล ทองจันทิก, พนักงานขายตั๋ว บริษัทชินบัส, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๖๑} สัมภาษณ์ นายอิทธิชัย ชูเรณู, ปลัดเทศบาลเมืองชัยภูมิ, ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๖๒} สัมภาษณ์ นายผดุงศักดิ์ แสงเพชร, ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม, ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๖๓} สัมภาษณ์ นางจันทร์ทิพ วงศ์ฮาด, ผู้อำนวยการกองส่งเสริมคุณภาพชีวิต, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๖๔} สัมภาษณ์ นายทงนงศักดิ์ คณะเจริญ, สมาชิกสภาเทศบาลเมืองชัยภูมิ, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๖๕} สัมภาษณ์ พระปลัดบุญสม คุณวโร, เจ้าอาวาสวัดหนองสังข์, ๑๗ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๖๖} สัมภาษณ์ นายสายันต์ อรรถสุวรรณ, กรรมการชุมชนหนองสังข์, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๖๗} สัมภาษณ์ ร.ต.ประยูร ศรีกระทุม, ไวยาวัจกรวัดหนองสังข์, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๖๘} สัมภาษณ์ นางเกสร ยิ้มนิรัญ, อสม.และจิตอาสา, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๖๙} สัมภาษณ์ นางประคอง ปรีชานันท์, อสม.และจิตอาสา, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

ท่องเที่ยว เพิ่มบริการรถรับส่งไปยังจุดหมาย^{๗๐} ให้บริการนักท่องเที่ยวอย่างเข้าใจ และเต็มที่ ปฏิบัติตัวเป็นเจ้าบ้านที่ดีเพื่อสร้างความพึงพอใจในการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่ของชุมชน^{๗๑} และควรจัดให้มีการอบรมการบริการเพื่อให้เป็นไปด้วยความสุภาพ เรียบร้อย^{๗๒}

สรุป การที่จะทำให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจ และกลับมาเที่ยวอีกครั้งนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการต้อนรับที่ดีเพื่อให้เกิดความประทับใจ ควรจัดบริการแหล่งที่พัก ร้านอาหาร เครื่องดื่มให้เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว สำรวจราคาที่พัก อาหาร เครื่องดื่ม เพื่อไม่เป็นการเอาเปรียบ มีการดูแลเรื่องความสะอาดของห้องน้ำ ประชาชนในพื้นที่ต้องปฏิบัติตัวเป็นเจ้าบ้านที่ดี มีการเปิดการอบรมด้านการบริการ

๔. ด้านผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยว

ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว หรือสินค้า OTOP จะต้องทราบจุดยืน เอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวเมื่อเปรียบเทียบกับที่อื่น เพราะฉะนั้น ต้องศึกษาในความต้องการของผู้บริโภค นำมาพัฒนาเพื่อให้ได้สินค้าที่ดีที่สุด^{๗๓} ผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยวเป็นการสร้างเศรษฐกิจให้เข้มแข็งโดยทางจังหวัดสนับสนุนช่วยเหลือด้านความรู้ และคำแนะนำแก่ชุมชนไปสู่ตลาด^{๗๔} ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของชุมชน ให้สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น วัตถุประสงค์^{๗๕} ควรจัดให้มีสถานที่ในการจัดขายสินค้าพื้นเมือง ตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ อย่างทั่วถึง^{๗๖} สินค้าต่างๆ ควรมีเอกลักษณ์ในด้านวัฒนธรรม เพื่อให้นักท่องเที่ยวจดจำถึงสถานที่ที่ไปสัมผัสมา^{๗๗} ราคาสินค้าไม่ควรสูงมากและควรมีป้ายแสดงราคาสินค้าต่างๆ อย่างชัดเจน^{๗๘} ผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยวควรมีความสวยงาม เหมาะแก่การซื้อไปเป็นที่ระลึก^{๗๙} ส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัสดุในท้องถิ่น เพื่อเป็น

^{๗๐} สัมภาษณ์ นางธนัชชา จำนงบุญ, เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล โรงแรมสยาม ริเวอร์ รีสอร์ท ชัยภูมิ, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๗๑} สัมภาษณ์ นางวรรณิกา ถนอมแนว, พนักงานขายตัว บริษัทเดินรถ เทียนไชยแอร์, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๗๒} สัมภาษณ์ นางสาวพัชต์พิมล ทองจันทิก, พนักงานขายตัว บริษัทชินบัส, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๗๓} สัมภาษณ์ นายอิทธิชัย ชูเรณู, ปลัดเทศบาลเมืองชัยภูมิ, ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๗๔} สัมภาษณ์ นายผดุงศักดิ์ แสงเพชร, ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม, ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๗๕} สัมภาษณ์ นางจันทร์ทิพ วงศ์ฮาด, ผู้อำนวยการกองส่งเสริมคุณภาพชีวิต, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๗๖} สัมภาษณ์ นายทนงศักดิ์ คณะเจริญ, สมาชิกสภาเทศบาลเมืองชัยภูมิ, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๗๗} สัมภาษณ์ พระปลัดบุญสม คุณวโร, เจ้าอาวาสวัดหนองสังข์, ๑๗ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๗๘} สัมภาษณ์ นายสายันต์ อรรถสุวรรณ, กรรมการชุมชนหนองสังข์, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๗๙} สัมภาษณ์ ร.ต.ประยูร ศรีกระทุม, ไวยาวัจกรวัดหนองสังข์, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

การสร้างรายได้ในท้องถิ่นของตนเอง^{๘๐} ต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น การแลกเปลี่ยนการเรียนรู้เพื่อให้กลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ มีจุดเด่นจุดขายที่รู้จักกันแพร่หลายไปทั่ว^{๘๑} ทำสินค้าที่ระลึกออกวางขายตามจุดขายของฝาก ในสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ^{๘๒} สินค้าต่างๆ ต้องมีคุณภาพ มีมาตรฐาน ทำให้รู้สึกคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายที่เสียไป^{๘๓} และเป็นการสร้างงานและเพิ่มรายได้ให้แก่ชุมชน^{๘๔}

สรุป ผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยวต้องมีเอกลักษณ์ ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของชุมชน ให้สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้นักท่องเที่ยวรู้สึกจดจำ และรู้สึกคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายที่เสียไป ควรมีป้ายแสดงราคาสินค้าต่างๆ อย่างชัดเจน เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ ที่สร้างงานและเพิ่มรายได้ให้แก่ชุมชน ภาครัฐควรสนับสนุนช่วยเหลือด้านความรู้ และคำแนะนำแก่ชุมชนไปสู่ตลาด

^{๘๐} สัมภาษณ์ นางเกสร ยี่มนิรัญ, อสม.และจิตอาสา, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๘๑} สัมภาษณ์ นางประคอง ปรีชานันท์, อสม.และจิตอาสา, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๘๒} สัมภาษณ์ นางธนัชชา จำนงบุญ, เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล โรงแรมสยาม ริเวอร์ รีสอร์ท ชัยภูมิ, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

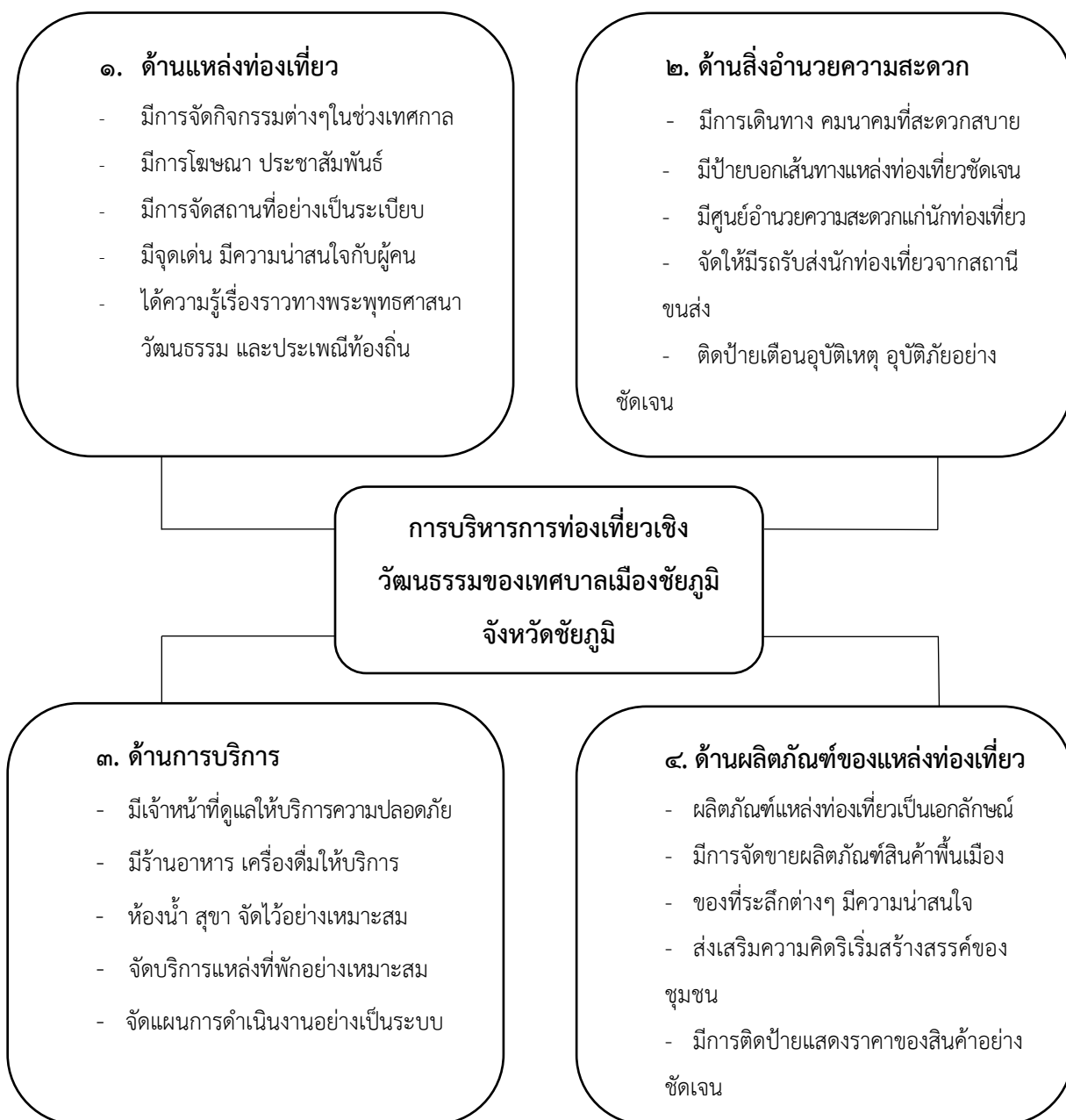
^{๘๓} สัมภาษณ์ นางวรรณิกา ถนอมแนว, พนักงานขายตัว บริษัทเดินรถ เทียนไชยแอร์, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๘๔} สัมภาษณ์ นางสาวพัชต์พิมล ทองจันทิก, พนักงานขายตัว บริษัทชั้นบัส, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

๔.๙ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ” ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ดังแสดงในแผนภาพที่ ๔.๑

แผนภาพที่ ๔.๑ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากแผนภาพที่ ๔.๑ องค์ความรู้จากการวิจัย “การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ”สรุปได้ว่า

การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมประกอบไปด้วย ๔ ด้าน ซึ่งแต่ละด้านมีข้อค้นพบที่สำคัญ คือ

๑. ด้านแหล่งท่องเที่ยว

มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยมีการจัดกิจกรรมต่างๆในช่วงเทศกาล มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการ มีการจัดสถานที่อย่างเป็นระเบียบ ให้มีจุดเด่น มีความน่าสนใจกับผู้คน รวมถึงได้ความรู้เรื่องราวทางพระพุทธศาสนาวัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่น

๒. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่ช่วยให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวก มีการเดินทางคมนาคมที่สะดวกสบาย มีป้ายบอกเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวชัดเจน มีศูนย์อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว จัดให้มีรถรับส่งนักท่องเที่ยวจากสถานีขนส่ง ติดป้ายเตือนอุบัติเหตุ อุบัติภัยอย่างชัดเจน

๓. ด้านการบริการ

การให้บริการที่ดีก็คือ มีเจ้าหน้าที่ดูแลให้บริการความปลอดภัย มีร้านอาหาร เครื่องดื่ม ให้บริการ ห้องน้ำ สุขา จัดไว้อย่างเหมาะสม จัดบริการแหล่งที่พักอย่างเหมาะสม จัดแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

๔. ด้านผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยว

ผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยวมีความเป็นเอกลักษณ์ มีการจัดขายสินค้าพื้นเมือง ของที่ระลึกต่างๆ ที่มีความน่าสนใจ มีการส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของชุมชน และควรมีการติดป้ายแสดงราคาของสินค้าอย่างชัดเจน

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ” โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ๒) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่ส่งผลต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ๓) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ๔) เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง จากสูตรของ Taro Yamane กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๙๖ คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่ ๓ กลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน ๒๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๗ มีอายุต่ำกว่า ๓๐ ปี จำนวน ๑๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๔ มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๑ อาชีพรับจ้าง จำนวน ๑๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๐ และมีรายได้ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๒๕๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๖

๕.๑.๒ ข้อมูลประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

ประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๙$, S.D. = ๐.๗๑๑) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ ดังนี้

๑. ด้านท่องเที่ยวชมประวัติศาสตร์ ประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๑$, S.D. = ๐.๘๐๔)

๒. ด้านท่องเที่ยวชมวัฒนธรรม ประเพณี ประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๗$, S.D. = ๐.๗๘๗)

๓. ด้านท่องเที่ยวชมวิถีชีวิต ประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๙$, S.D. = ๐.๗๙๒)

๕.๑.๓ ข้อมูลการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๖$, S.D. = ๐.๗๘๑) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ ดังนี้

๑. ด้านแหล่งท่องเที่ยว การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๒$, S.D. = ๐.๗๙๒)

๒. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๔$, S.D. = ๐.๘๔๒)

๓. ด้านการบริการ การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๓$, S.D. = ๐.๘๘๗)

๔. ด้านผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยว การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๙$, S.D. = ๐.๘๖๖)

๕.๑.๔ ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐาน การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ เพื่อนำไปสู่การตอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดได้ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ ๑ ประชาชนที่มี เพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ไม่แตกต่างกัน (Sig.= ๐.๒๒๒) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ ๒ ประชาชนที่มี อายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน (Sig.=๐.๐๐๒) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ ๓ ประชาชนที่มี การศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน (Sig. = ๐.๐๑๗) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ ๔ ประชาชนที่มี อาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน (Sig.=๐.๐๒๓) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ ๕ ประชาชนที่มี รายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน (Sig.=๐.๐๐๔) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ ๖ ปัจจัยเกี่ยวกับประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($R= .๘๗๕^{**}$) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

๕.๑.๕ สรุปแบบสัมภาษณ์

การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งประกอบไปด้วย ๔ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านแหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวที่ควรจะมีจุดเด่น มีความน่าสนใจกับผู้คน มีการจัดให้ข้อมูลข่าวสารกับนักท่องเที่ยว จัดพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ มีสถานที่พักผ่อนที่มีธรรมชาติสวยงาม ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว ให้ความรู้เรื่องราวทางพระพุทธศาสนา วัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่น พร้อมทั้งจัดพื้นที่รองรับอย่างเหมาะสมและเพียงพอ

๒. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก จัดให้มีศูนย์บริการที่ให้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว มีอาคารสถานที่ที่ได้รับการติดตั้งสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้ทุพพลภาพ และผู้พิการ มีการเดินทางเข้าออกเมืองหรือไปยังสถานที่ต่างๆ ได้รวดเร็วและคล่องตัว มีป้ายบอกทางต่างๆ ชัดเจน เทศบาลกับประชาชนในพื้นที่ ให้ร่วมมือกันในการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว มีเจ้าหน้าที่คอยแนะนำ ให้ความรู้ความเข้าใจในด้านต่างๆ

๓. ด้านการบริการ การที่จะทำให้ให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจ และกลับมาเที่ยวอีกครั้งนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการต้อนรับที่ดีเพื่อให้เกิดความประทับใจ ควรจัดบริการแหล่งที่พัก ร้านอาหาร เครื่องดื่มให้เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว สรรวจราคาที่พัก อาหาร เครื่องดื่ม เพื่อไม่เป็นการเอาเปรียบ มีการดูแลเรื่องความสะดวกของห้องน้ำ ประชาชนในพื้นที่ต้องปฏิบัติตัวเป็นเจ้าบ้านที่ดี มีการเปิดการอบรมด้านการบริการ

๔. ด้านผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยว สรุป ผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยวต้องมีเอกลักษณ์ ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของชุมชน ให้สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้ นักท่องเที่ยวรู้สึกจดจำ และรู้สึกคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายที่เสียไป ควรมีป้ายแสดงราคาสินค้าต่างๆ อย่างชัดเจน เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ ที่สร้างงานและเพิ่มรายได้ให้แก่ชุมชน ภาครัฐควรสนับสนุนช่วยเหลือด้านความรู้ และคำแนะนำแก่ชุมชนไปสู่ตลาด

แนวทางการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

กำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์และการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว รวมทั้งปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และประเพณี ร่วมมือกันรักษาเอกลักษณ์วัฒนธรรม ประเพณี เพื่อให้สืบทอดไปสู่ลูกหลาน ดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวในขอบเขตของความสามารถของธรรมชาติชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว ตระหนักในกิจกรรมการ

ท้องถิ่นที่มีผลกระทบ และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน เพื่อให้การใช้ทรัพยากรท้องถิ่นเป็นไปอย่างคุ้มค่า และมีประสิทธิภาพสูงสุด มีการประสานแผนการพัฒนาในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการท้องถิ่นที่ประชาชนในท้องถิ่นมีบทบาท ให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมจัดทำและจัดการให้ได้รับผลประโยชน์อย่างเสมอภาค มีการประเมินผลการตรวจสอบผลกระทบ และการศึกษาวิจัยอย่างสม่ำเสมอโดยการสอบถามผู้ใช้บริการโดยตรง การสอบถามความเห็นจากใบประเมินผลหรือการวิจัยตลาดการท้องถิ่นเพื่อทราบผลของการบริการนำมาปรับปรุงและแก้ไขการจัดการการบริการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อความประทับใจและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัยเรื่อง “การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ” โดยรวมทั้ง ๔ ด้าน สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

๕.๒.๑ การวิเคราะห์ การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ พบว่า การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมทั้ง ๔ ด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยจะเห็นว่าการบริหารการท่องเที่ยวนั้น มีกระบวนการที่มีประสิทธิผลอย่างชัดเจน ตลอดจนได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สกุณา ปิ่นงาม** ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาวัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น” ผลการวิจัยพบว่า ทศนคติของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่มีต่อวัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก^๑ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **เกศินี พรหมบุตร** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท้องถิ่นเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย” ผลวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท้องถิ่นเชิงวัฒนธรรมของชุมชนเทศบาลตำบลเวียงเชียงแสน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง^๒ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **นุชคินี ยศปรกรณ์** ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการของ

^๑ สกุณา ปิ่นงาม, “แนวทางการพัฒนาวัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น”, สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๕๓).

^๒ เกศินี พรหมบุตร, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท้องถิ่นเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย”, วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๑).

บริษัทท่องเที่ยวที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว: กรณีศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการ ด้านกลยุทธ์ทางการตลาดของบริษัทท่องเที่ยวได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ราคา การจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด บุคลากรให้บริการ ลักษณะทางกายภาพและระบบการให้บริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก^๓ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาอุทิศ ธีรวโร ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าไห อำเภอเข็ญใน จังหวัดอุบลราชธานี” ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าไห อำเภอเข็ญใน จังหวัดอุบลราชธานี ทั้ง ๕ ด้าน โดยภาพรวมของพนักงาน อยู่ในระดับมาก^๔

๕.๒.๒ เปรียบเทียบการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพและรายได้ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ จำแนกได้ดังนี้

ประชาชนที่มี เพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ไม่แตกต่างกัน ทำให้รู้ว่า เพศ ไม่มีผลต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาล ไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพศของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นุศินี ยศปกรณ์ ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการของบริษัทท่องเที่ยวที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว: กรณีศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวที่มี เพศ ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการของบริษัทท่องเที่ยวที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว: กรณีศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่แตกต่างกัน^๕

^๓ นุศินี ยศปกรณ์, “การบริหารจัดการของบริษัทท่องเที่ยวที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว: กรณีศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๕๗).

^๔ พระมหาอุทิศ ธีรวโร, “การบริหารจัดการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าไห อำเภอเข็ญใน จังหวัดอุบลราชธานี”, วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

^๕ นุศินี ยศปกรณ์, “การบริหารจัดการของบริษัทท่องเที่ยวที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว: กรณีศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๕๗).

ประชาชนที่มี อายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน ทำให้รู้ว่า อายุ มีผลต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาล ขึ้นอยู่กับอายุของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **พระมหาสานนท์ ขนวิริโย** ได้วิจัยเรื่อง “เรื่องกลยุทธ์การพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลเหนือคลอง อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่” พบว่า พนักงานที่มีปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ อายุ ต่างกัน มีผลต่อกลยุทธ์การพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลเหนือคลอง อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ แตกต่างกัน^๖

ประชาชนที่มี การศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน ทำให้รู้ว่า การศึกษา มีผลต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาล ขึ้นอยู่กับการศึกษาของประชาชนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **دلใจ มณีงาม** ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมและความพึงพอใจของผู้มาเที่ยวที่มีต่อการบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า ผู้มาเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕^๗

ประชาชนที่มี อาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน ทำให้รู้ว่า อาชีพ มีผลต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ ขึ้นอยู่กับอาชีพของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูใบฎีกาสมบัติ ปภาโส** ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดป่าเลไลยก์วรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ผู้มาเที่ยวที่มีอาชีพ ต่างกัน นั้นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดป่าเลไลยก์วรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕^๘

^๖ พระมหาสานนท์ ขนวิริโย, “กลยุทธ์การพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลเหนือคลอง อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

^๗ ดลใจ มณีงาม, “พฤติกรรมและความพึงพอใจของผู้มาเที่ยวที่มีต่อการบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, **วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๕๐).

^๘ พระครูใบฎีกาสมบัติ ปภาโส, การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดป่าเลไลยก์วรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี, **สารนิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

ประชาชนที่มี **รายได้** ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน ทำให้รู้ว่า **รายได้** มีผลต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ ขึ้นอยู่กับรายได้ของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระสมุห์อนุรักษ์ ธีรสกุลโก** ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาวัดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธในจังหวัดสมุทรสาคร” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาวัดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธในจังหวัดสมุทรสาคร แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑^๔

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ” ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่ควรกำหนดเป็นนโยบายเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ดังต่อไปนี้

๑. ควรมีการนำเสนอโครงการในการบริหารแหล่งท่องเที่ยว โดยมีการแสดงความคิดเห็นหลายๆ แง่มุมส่งเสริมให้มีการทำประชาพิจารณ์โดยการประชุมร่วมกับประชาชนในท้องที่ ส่งเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่สำรวจความคิดเห็นของประชาชน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์จัดทำแผนดำเนินงานเพื่อให้เกิดเป็นประสิทธิผล

๒. ควรมีการวางแผนในการเตรียมนโยบายในการจัดการวางแผนต่างๆ เพื่อรองรับผู้ที่เข้ามาท่องเที่ยว ส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ของการดำเนินงานของเทศบาลตลอดถึงประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการของเทศบาลในรูปแบบของกิจกรรมที่ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมโดยตรงและการร่วมกันในการแก้ไขปัญหาในรูปแบบของโครงการและกิจกรรม

๓. ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ไขผลดำเนินงานที่ไม่มีผลตรงเป้าหรือไม่สำเร็จจากการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่เพื่อวางแผนในการจัดการให้ตรงจุดอย่างจริงจังและถูกต้องตรงกับวัตถุประสงค์ของการดำเนินการ

^๔ พระสมุห์อนุรักษ์ ธีรสกุลโก, “การพัฒนาวัดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธในจังหวัดสมุทรสาคร”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสนมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ” ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่ควรนำไปปฏิบัติเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ ดังต่อไปนี้

๑. เทศบาลควรมีการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวบางจุดเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเพิ่มขึ้น มีการจัดเตรียมจุดบริการต่างๆ เพื่อให้บริการกับนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ

๒. ควรที่จะประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่รับรู้และรับทราบถึงแผนหรือขั้นตอนในการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาล โดยประชาชนสามารถเสนอโครงการให้กับเทศบาล ดำเนินงานอย่างจริงจังต่อเนื่องและดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการเที่ยวชมวัฒนธรรม ประเพณี

๓. ในการที่จะอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีนั้น ควรที่จะสร้างความร่วมมือกันระหว่างเทศบาล และประชาชนเพื่อที่จะให้การที่จะอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเป็นที่ยังพอใจของทั้งสองฝ่าย บริหารงานด้วยความโปร่งใส และให้บริการประชาชนด้วยความเป็นธรรม เพื่อสร้างความรู้สึกที่เทศบาลและประชาชน เป็นกลไกหนึ่งในการพัฒนาการท่องเที่ยว

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ” ผู้วิจัยขอเสนอให้ผู้สนใจได้นำไปศึกษาวิจัยครั้งต่อไปในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. ควรทำการศึกษาวิจัยที่ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาล

๒. ควรศึกษาเส้นทางการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวประเภทวัด โบราณสถาน วิถีชีวิตของประชาชน ที่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประเพณี

๓. ควรทำการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี ให้ควบคู่กันไปด้วย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการท่องเที่ยวให้บรรลุเป้าหมาย

๔. ควรศึกษาถึงหลักธรรมในการส่งเสริมการเรียนรู้ การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว เพื่อเป็นการบูรณาการระหว่างรัฐประศาสนศาสตร์กับพระพุทธศาสนา

๕. ควรนำผลการวิจัยที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในเทศบาล เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายของเทศบาลต่อไปในอนาคต

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย :

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

เกื้อ วงศ์บุญสิน. ประชากรกับการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐.

ฉลองศรี พิมพ์สมพงษ์. การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๐.

ชัยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. วาทกรรมการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: วิชาษา, ๒๕๔๒

ชาชีวัฒน์ ศรีแก้ว. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ศรีสมานการพิมพ์, ๒๕๔๐.

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. วิถีไทย : การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร: โครงการวิถีทรรศน์, ๒๕๔๐.

ชูเกียรติ นพเกตุ. การท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. เชียงราย: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, ๒๕๔๕.

ชูศรี วงศ์รัตน์. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร: เทพเนรมิต, ๒๕๔๑.

ดร.รชนี เอ็มพันธ์. การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเอกสารชุดฝึกอบรมทางไกลหลักสูตรการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๘.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: เพรส แอนด์ ดีไซน์, ๒๕๔๘.

_____. การพัฒนาและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: เพรส แอนด์ ดีไซน์, ๒๕๔๙.

ปรีชา แดงโรจน์. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสู่ศตวรรษที่ ๒๑. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ ไพบ์ แอนด์ โพรพริน ตั้ง, ๒๕๔๔.

พิชญ์สมพงษ์. สังคมวิทยาว่าด้วยการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: กิ่งจันทร์การพิมพ์, ๒๕๒๙.

พิทยา บวรวัฒนา. การบริหารเชิงบูรณาการ. นนทบุรี: สำนักงานข้าราชการพลเรือน, ๒๕๔๖.

พิสนุ ฟองศรี. วิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ด้านสุทธการพิมพ์, ๒๕๕๒.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ภักดี รัตนผล. การมีส่วนร่วมของภาครัฐ ท้องถิ่น ชุมชน และภาคเอกชนในการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยว. ลำปาง: สำนักงานจังหวัดลำปาง, ๒๕๔๓.
- ยุทธ ไถยวรรณ. การบริหารการผลิต. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี, ๒๕๔๕.
- ราชบัณฑิตสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๕๔๒. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์, ๒๕๔๖.
- ราณี อธิชัยกุล. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการท่องเที่ยว. เอกสารประกอบการเรียนการสอนเรื่องหลักการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๖.
- วรรณ วังวานิช. ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๙.
- วิทยากร เชียงกุล. การพัฒนาเศรษฐกิจสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ฉบับแกระ, ๒๕๒๗.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. การบริหารจัดการและการบริหารการพัฒนาขององค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานของรัฐ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, ๒๕๔๘.
- วิโรจน์ สารรัตน์. การบริหารหลักการทฤษฎี และประเด็นทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ทิพย์วิสุทธิ, ๒๕๔๕.
- สมคิด บางโม. การบริหาร. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๕.
- สินพันธุ์ พิณิจ. เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: บริษัท จูนพับลิชชิ่ง จำกัด, ๒๕๔๗.
- สิรภาพ เหล่าลาภะ. พุทธศาสตร์การเมือง. กรุงเทพมหานคร: สหธรรมิก, ๒๕๔๕.
- สุมิตร สุวรรณ. รัฐบาลกับแนวคิดและทฤษฎีการพัฒนา. นครปฐม: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๔.
- สุรเชษฐ์ เชษฐมาศ. ท่องเที่ยวแบบ“นิเวศสัญจร”ทางรอดแหล่งท่องเที่ยวไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน, ๒๕๔๑.
- เสนาะ ตีเยาว์. หลักการบริหาร. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๔.

บรรณานุกรม (ต่อ)

(๒) ดุษฎีนิพนธ์/วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์และรายงานวิจัย:

- กฤษดา ชูย์อารักษ์. “การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษาบ้านลวงเหนือ ตำบลลวงเหนืออำเภอ ดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์การเมือง**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๒.
- เกศินี พรหมบุตร. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาล ตำบลเวียง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย”. **วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๑.
- ดลใจ มณีนาม. “พฤติกรรมและความพึงพอใจของผู้มาเที่ยวที่มีต่อการบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยว ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. **วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๕๐.
- นุชศินี ยศปรกรณ์. “การบริหารจัดการของบริษัทท่องเที่ยวที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว: กรณีศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. **วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต**. บัณฑิต วิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๔๗.
- เนตรชนก นันท์. “การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม: กรณีศึกษาชุมชนวัดพระบาทห้วยต้ม อำเภอเถิน จังหวัดลำพูน”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๕.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. “การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน”. **รายงานการวิจัยเชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์**. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๒.
- พนมพร สารสิทธิยศ. “ผู้ไทย: แนวทางการจัดการหมู่บ้านวัฒนธรรมเพื่อ การท่องเที่ยว(โฮมสเตย์) จังหวัดมุกดาหาร”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา วัฒนธรรมศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๒.
- พรทิพย์ กิจเจริญไพศาล. “การศึกษาทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญเพื่อ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดปทุมธานี”. **วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๓.
- พระครูใบฎีกาสมบัติ ปภาโส. “การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดป่าเลไลยก์วรวิหาร อำเภอ เมือง จังหวัดสุพรรณบุรี”. **สารนิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ จัดการเชิงพุทธ**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พระทิม ธมมยโส. “การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.
- พระมหาसानนท์ ขนธวิริโย. “กลยุทธ์การพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลเหนือคลอง อำเภอนเหนือคลอง จังหวัดกระบี่”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพัฒนาสังคม**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.
- พระมหาอุทิศ ธีรวโร. “การบริหารจัดการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าไห อำเภอเข็ญใน จังหวัดอุบลราชธานี”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘.
- พระเมก กนต์ลีโล (สีทน). “ศึกษาวิเคราะห์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แนวพุทธ: กรณีศึกษาปราสาทหินวัดภู แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพระพุทธศาสนา**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๑.
- พระวิษณุ พุทธธี (พุทธศิวพร). “การบริหารจัดการระบบบัญชีของวัด ในอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.
- พระสมุทรวชิโรโสภณ (โสภณ ธมฺมโสภโณ). “การพัฒนาการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของคณะสงฆ์จังหวัดสมุทรสงคราม”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘.
- พระสมุห์อนุรักษ์ ธีรสกโก. “การพัฒนาวัดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธในจังหวัดสมุทรสาคร”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.
- ไพรัตน์ เตชะรินทร์. “นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาในปัจจุบัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข”. **วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๒๗.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ไพวัลย์ พรหมนา. “การพัฒนาการบริหารงานตามหลักพุทธธรรมของสถานีดำรวจเพื่อประชาชน”.

วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย:
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘.

วาลิกา แสนคำ. “การพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม”. การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ. ศิลปศาสตรมหา

บัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. บัณฑิตวิทยาลัย:
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๕.

สกุณา ปิ่นงาม. “แนวทางการพัฒนาวัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ

ของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น”. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิต
วิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๕๓.

สมประสงค์ อ่อนแสง. “แนวทางการพัฒนาศักยภาพของจังหวัดมุกดาหารเพื่อ การท่องเที่ยวทาง

วัฒนธรรม”. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรม
ศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๑.

สุดชีวัน นันทวัน ณ อุษยา. “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็นศูนย์กลาง”.

วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๑.

อภาวดี ทับสิริรักษ์. “การพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชาวภูฮก อำเภอก

เทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ”. การศึกษาอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตสาขาวิชา
การจัดการการท่องเที่ยว. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๕.

(๓) สื่ออิเล็กทรอนิกส์

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ๒๕๕๑. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

<http://www.tat.or.th..> [๓๐ มกราคม ๒๕๕๖].

คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.

๒๕๖๐-๒๕๖๔). [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.dpe.go.th..> [๑๗ มกราคม ๒๕๖๑].

ทัวร์ลิสต์ไทย. ข้อมูลการท่องเที่ยวจังหวัดชัยภูมิ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.tourinthetai.com/sitetravel>. [๒ ตุลาคม ๒๕๖๐].

เทศบาลเมืองชัยภูมิ. ข้อมูลการท่องเที่ยวจังหวัดชัยภูมิ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.chaiyaphummunicipality.com>. [๙ ตุลาคม ๒๕๖๐].

บรรณานุกรม (ต่อ)

- เทศบาลเมืองชัยภูมิ. ข้อมูลพื้นฐานประวัติเทศบาลเมืองชัยภูมิ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.chaiyaphummunicipality.com>. [๔ มิถุนายน ๒๕๖๐].
- วิกิพีเดียออนไลน์อิสระ. จังหวัดชัยภูมิ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://th.wikipedia.org/wiki> [๒ ตุลาคม ๒๕๖๐].
- วัฒนธรรม ประเพณี ชัยภูมิ. วัฒนธรรม ประเพณี ตามวิถีชาวชัยภูมิ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: [https:// sites.google.com](https://sites.google.com). [๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๐].
- ศูนย์ข้อมูลประเทศไทย. ประชากรในเขตเทศบาลจังหวัดชัยภูมิ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: [http://www. http://chaiyaphum.kapook.com](http://www.chaiyaphum.kapook.com). [๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๑].
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ. นโยบายนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www-chpao-org-about-manage-menu-19-edit>. [๔ ตุลาคม ๒๕๖๐].

(๔) สัมภาษณ์

- สัมภาษณ์ นายอิทธิชัย ชูเรณู. ปลัดเทศบาลเมืองชัยภูมิ, ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒.
 _____ นายผดุงศักดิ์ แสงเพชร. ผู้อำนวยการกองการศึกษาฯและวัฒนธรรม, ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒.
- _____ นางจันทร์ทิพ วงศ์ฮาด. ผู้อำนวยการส่งเสริมคุณภาพชีวิต, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.
- _____ นายทงศักดิ์ คณะเจริญ. สมาชิกสภาเทศบาลเมืองชัยภูมิ, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.
- _____ พระปลัดบุญสม คุณวโร. เจ้าอาวาสวัดหนองสังข์, ๑๗ มกราคม ๒๕๖๒.
- _____ นายสายันต์ อรรถสุวรรณ. กรรมการชุมชนหนองสังข์, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.
- _____ ร.ต.ประยูร ศรีกระทุม. ไวยาวัจกรวัดหนองสังข์, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.
- _____ นางเกสร ยี่มนิรัฐ. อสม.และจิตอาสา, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.
- _____ นางประคอง ปรีชานันท์. อสม.และจิตอาสา, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.
- _____ นางธัชชา จำนงบุญ. เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล โรงแรมสยาม ริเวอร์ รีสอร์ท ชัยภูมิ, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.
- _____ นางวรรณิกา ถนอมแนว. พนักงานขายตั๋ว บริษัทเดินรถ เทียนไชยแอร์, ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.
- _____ นางสาวพัชต์พิมล ทองจันทิก. พนักงานขายตั๋ว บริษัทชินบัส, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

บรรณานุกรม (ต่อ)

๒. ภาษาอังกฤษ:

- Constantino. Renato. **The Challenge of the Churches**. Paper presented during the First Gregorio Aplipay Lecture on Nationalism. Manila. Philippines, May 18. 1984.
- Crompton. **Motivation for Pleasure Vacation**. Annals of Tourism Research. Texas: Elsevier, 1979.
- Dale Yoder. **Personnel Principles and Policies**. fourth printing. Englewood Cliffs New Jersey Prentice - Hall. Lnc, 1956.
- Dann. G. **Tourist Motivation: An Appraisal**. Annals of Tourism Research. Guildford: Elsevier, 1981.
- Fayol. Henri. **Industrial and General Administration**. New York: McGraw Hill, 1930.
- Heady. Ferrel. **Public Administration: A Comparative Perspective**. 2nd ed. New York and Basel: Marcel Dekker, 1979.
- Luther Gulick & Lyndall Urwick. **Papers on the Science of Administration**. New York: Institute of Public Administration, 1937.
- Pearce. P.L. **Fundamentals of Tourist Motivation**. In Tourism Research: Critiques and Challenges. D. Pearce. R. Butler. eds London: Routledge, 1993.
- Simon. Smithburg & Thompson. **Public Administration**. 14 th ed. New York: Alfred A Knope, 1971.
- Taro Yamane. **Statistics: An Introductory Analysis**. Third Edition. New York: Harper and Row publication, 1973.
- William Ouchi. **Organization and Management**. Englewood Cliffs: Prentice Hill, 1971.
- Williams J.D. **Public Administration: The People's Business**. Boston: Little. Brown and Company, 1880.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๒๖๖

วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

นมีสการ ประปลัดระพิน พุทธิสารโร, ผศ.ดร.

เนื่องด้วย พระชนิต ฉายา อธิจิตโต รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๑๑ นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้ว เห็นว่าพระคุณท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ เครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ พระคุณท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี ขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมีสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ตรวจแล้ว
พระปลัดระพิน พุทธิสารโร
7/1/2562

ผู้ประสานงาน : พระชนิต อธิจิตโต
โทร. ๐๙๐-๔๔๒๓๘๑๔

บันทึกข้อความ

สำนักงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๒๖๖

วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน ผศ.ดร.อนุวัติ กระสังข์

เนื่องด้วย พระธนิต ฉายา อธิจิตโต รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๑๑ นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ เครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระธนิต อธิจิตโต

โทร. ๐๙๐-๔๔๒๓๘๑๔

(ผศ.ดร. อนุวัติ กระสังข์)

บันทึกข้อความ

สำนักงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๒๖๖

วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน ผศ.ดร.รัฐพล เย็นใจมา

เนื่องด้วย พระณิต ฉายา อธิจิตโต รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๑๑ นิสิตหลักสูตร รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง “การพัฒนาการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ เครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่ง ว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระณิต อธิจิตโต
โทร. ๐๙๐-๔๔๒๓๘๑๔

๑๕๐๐๓๓๖/๒๓๕๖๒๐๕๑๑๒๐๕๑๑๑

ผศ.ดร.รัฐพล เย็นใจมา

๒๓/๑๑.๖๖

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ ศธ ๖๑๐๕๒/ ๖๒๖๖

วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน อาจารย์ ดร.พงศ์พัฒน์ จิตตานุกรักษ์

เนื่องด้วย พระชนิต ฉายา อธิจิตโต รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๑๑ นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ดร.พงศ์พัฒน์ จิตตานุกรักษ์

อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชาการเชิงพุทธและสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ศธ ๖๑๐๕๒/ ๖๒๖๖

ผู้ประสานงาน : พระชนิต อธิจิตโต

โทร. ๐๙๐-๔๔๒๓๘๑๔

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร., โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๒๖๖

วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน อาจารย์ ดร.สุรียา รักษาเมือง

เนื่องด้วย พระชนิต ฉายา อธิจิตโต รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๑๑ นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอกความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

๓๑๑๑๑/๑๑

ดร.สุรียา รักษาเมือง

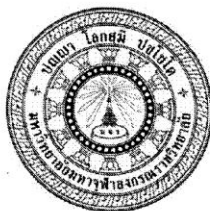
๒ / มค. / ๖๑

ผู้ประสานงาน : พระชนิต อธิจิตโต

โทร. ๐๙๐-๔๔๒๓๘๑๔

ภาคผนวก ข

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

๓ รวจ ๖๖๑

S. J. P.

 ๒๐๑๗.๐๕.๖๕
 ๖๖ ม.ค. ๖๖

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายข้อ (IOC) ของแบบสอบถาม
 สารนิพนธ์เรื่อง การพัฒนาการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ
 จังหวัดชัยภูมิ

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

*****

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ
 จังหวัดชัยภูมิ

ข้อที่	รูปแบบการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมของเทศบาลเมือง ชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่าIOC	แปลผล
๑. ท่องเที่ยวชมประวัติศาสตร์									
๑	มีสถานที่ท่องเที่ยวเชิง ประวัติศาสตร์ที่หลากหลาย	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๒	สถานที่ท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อ วัฒนธรรม	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๓	สถานที่ท่องเที่ยวมีความสวยงาม ตามธรรมชาติท้องถิ่น	๐	+๑	๐	+๑	+๑	๓	๐.๖	ใช้ได้
๔	สถานที่ท่องเที่ยวมีศิลปะ วัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้

ข้อที่	รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่าIOC	แปลผล
๕	มีแหล่งเรียนรู้ทางด้านประวัติศาสตร์	๐	+๑	+๑	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๒. ท่องเที่ยวชมวัฒนธรรม ประเพณี									
๑	มีการแสดงทางวัฒนธรรม ประเพณี ที่น่าสนใจ	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๒	มีงานประเพณีฉลองอนุสาวรีย์เจ้าพ่อพระยาแลเป็นประจำทุกปี	๐	+๑	+๑	+๑	๐	๓	๐.๖	ใช้ได้
๓	งานแห่เทียนเข้าพรรษามีความสวยงาม	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๔	มีกิจกรรมให้ร่วมทำตามงานประเพณี	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๕	มีการส่งเสริม ปลูกฝังด้านวัฒนธรรม ประเพณี	๐	+๑	๐	+๑	+๑	๓	๐.๖	ใช้ได้
๓. ท่องเที่ยวชมวิถีชีวิต									
๑	คนในชุมชนมีอัธยาศัยดี	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๒	มีการแต่งกายตามลักษณะพื้นบ้าน	๐	+๑	+๑	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๓	มีการใช้ภาษาพื้นเมืองในการสื่อสาร	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔	มีอาหารพื้นเมืองเป็นที่นิยม	๐	+๑	๐	+๑	+๑	๓	๐.๖	ใช้ได้
๕	มีการจัดการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ
จังหวัดชัยภูมิ

ข้อที่	การบริหารการท่องเที่ยวยัง วัฒนธรรมของเทศบาลเมือง ชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่าIOC	แปลผล
๑. ด้านแหล่งท่องเที่ยว									
๑	มีการจัดสถานที่ท่องเที่ยวอย่าง เป็นระเบียบ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒	มีการโฆษณา ประชาสัมพันธ์แหล่ง ท่องเที่ยว	๐	+๑	+๑	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๓	สถานที่ท่องเที่ยวมีความสะอาด น่าชื่นชม	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔	มีการจัดกิจกรรมต่างๆในช่วง เทศกาล	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕	มีพื้นที่รองรับนักท่องเที่ยวได้อย่าง เพียงพอ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก									
๑	มีศูนย์อำนวยความสะดวกแก่นัก ท่องเที่ยว	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒	มีการเดินทางคมนาคมที่ สะดวกสบาย	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๓	มีป้ายบอกเส้นทางแหล่งท่องเที่ยว อย่างชัดเจน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔	มีรถโดยสารสาธารณะตามจุด ท่องเที่ยว	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ข้อที่	การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่าIOC	แปลผล
๕	มีเจ้าหน้าที่คอยให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวอย่างชัดเจน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓. ด้านการบริการ									
๑	มีการจัดบริการแหล่งที่พักอย่างเพียงพอ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒	มีร้านอาหาร เครื่องดื่ม ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	๐	+๑	+๑	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๓	มีห้องน้ำ สุขา จัดให้อย่างเหมาะสม	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔	มีการจัดที่จอดรถแก่นักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕	มีเจ้าหน้าที่คอยดูแลให้บริการด้านความปลอดภัย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔. ด้านผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยว									
๑	ผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยวมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น	+๑	-๑	+๑	+๑	+๑	๓	๐.๖	ใช้ได้
๒	สถานที่ท่องเที่ยวมีการจัดขายสินค้าพื้นเมือง	๐	๐	+๑	+๑	+๑	๓	๐.๖	ใช้ได้
๓	ผลิตภัณฑ์ผ้าไหมทอมือมีความสวยงาม	+๑	+๑	๐	+๑	๐	๓	๐.๖	ใช้ได้
๔	มีของที่ระลึกที่มีความน่าสนใจ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ข้อที่	การบริหารการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมของเทศบาลเมือง ชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่าIOC	แปลผล
๕	ทำนรู้สึกคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายและ เวลาที่เสียไปในการเดินทาง ท่องเที่ยว	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้

ภาคผนวก ค.

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัยเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของ
แบบสอบถาม

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๐๒๗

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๘ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัยเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม
เรียน นายสมชาย ไตรทิพย์ กำนันตำบลบ้านค่าย อำเภอมือง จังหวัดชัยภูมิ
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระธนิศ ฉายา อธิจิตโต รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๑๑ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง “การพัฒนาการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากประชาชนในตำบลของท่าน
จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อตรวจสอบ
ความเที่ยงตรงของแบบสอบถามในการวิจัยซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จาก
ท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ผู้ประสานงาน : พระธนิศ อธิจิตโต
โทร. ๐๙๐-๔๔๒๓๘๑๔

ยื่นขอให้ความอนุเคราะห์
๗

นายสมชาย ไตรทิพย์

กำนันต. บ้านค่าย

14 มกราคม 2562

ภาคผนวก ง

ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ของแบบสอบถาม

๓๓๑๑๖๖๖

ศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุพรรณรัมย์

๑๐ มี.ค. ๕๖๒

ผลการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม
เรื่อง การพัฒนาการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ

จังหวัดชัยภูมิ

ผู้วิจัย พระธนิศ อธิจิตโต

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

*****

Case Processing Summary			
		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0
a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.			

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.873	35

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	125.77	96.875	.550	.866
a2	125.40	97.076	.451	.868
a3	125.63	97.689	.370	.870
a4	125.70	98.562	.463	.868
a5	125.63	97.620	.408	.869
b1	125.90	100.852	.229	.872
b2	125.80	99.269	.297	.871
b3	125.67	97.816	.356	.870
b4	125.37	96.447	.440	.868
b5	125.43	97.840	.414	.869
c1	125.17	95.868	.579	.865
c2	125.30	97.941	.395	.869
c3	125.60	100.731	.154	.874
c4	125.67	100.161	.208	.873
c5	125.83	99.868	.249	.872
d1	125.57	98.737	.279	.872
d2	125.57	99.426	.279	.872
d3	125.73	96.823	.457	.868
d4	125.80	94.510	.486	.867
d5	125.70	98.562	.326	.871
e1	125.70	93.252	.688	.862
e2	125.47	94.051	.534	.866
e3	125.60	95.834	.476	.867
e4	125.63	96.447	.428	.868
e5	125.53	95.016	.484	.867
f1	125.53	101.499	.137	.874

S. Pan

f2	125.53	98.602	.321	.871
f3	125.67	100.575	.177	.874
f4	125.47	94.464	.577	.865
f5	125.77	98.254	.318	.871
g1	125.70	100.700	.244	.872
g2	125.63	96.585	.540	.866
g3	125.50	99.569	.371	.870
g4	125.57	101.082	.194	.873
g5	125.67	98.989	.297	.871

S. J. S.

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์อนุญาตเก็บข้อมูลวิจัย

อธิการ
14 ม.ค. 2562
ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๐๕๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๑ มกราคม ๒๕๖๒
ลงรับที่ 26
วันที่ 14 เดือน ๑๓ พ.ศ. ๒๕๖๒
เวลา 14.00 น.

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิติกรเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายบรรยงค์ เกียรติทองชัย นายกเทศมนตรีเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระชนินิต ฉายา อธิจิตโต รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๑๑ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง "การพัฒนาการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ"
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากประชาชนในตำบลของท่าน
จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิติกรดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน
เพื่อโปรดพิจารณา
นายกเทศมนตรีเมืองชัยภูมิ
๑๐ มกราคม ๒๕๖๒

(นายพงษ์ภรณ์ ศรีวงศ์ชัย)
นักประจักษสัมพันธ์ปฏิบัติการ
18 ม.ค. 2562
(นายทรงศักดิ์ นิยมพร)
หัวหน้าฝ่ายนิติการ วิชาการราชการแทน
ผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน
ผู้ประสานงาน : พระชนินิต อธิจิตโต
โทร. ๐๙๐-๕๔๒๓๘๑๔ ๗๙๗ ๕ ๕

ขอแสดงความนับถือ
ดร.สุรพล สุธะพรหม
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

รองนายกเทศมนตรี
นางอรวิสา ขำชัยภูมิ
รองปลัดเทศบาลเมืองชัยภูมิ

๑๕

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เชิงลึก (Key Informants)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว๐๕๒

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๐ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิติกรเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายอิทธิชัย ชูเรณู ปลัดเทศบาลเมืองชัยภูมิ
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระธนิต ฉายา อธิจิตโต รหัสประจำตัวนิติกร ๖๐๐๑๒๐๕๐๑๑ นิติกรหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง “การพัฒนาการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีคามจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิติกรดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการ
วิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬ
าลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระธนิต อธิจิตโต
โทร. ๐๙๐-๔๔๒๓๘๑๔

ขอขอบคุณ
นายอิทธิชัย ชูเรณู
ปลัดเทศบาลเมืองชัยภูมิ
16 ม.ค. 62

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว๐๕๒

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอบางบาล
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๐ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายผดุงศักดิ์ แสงเพชร ผู้อำนวยการกองการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระณิต ฉายา อธิจิตโต รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๑๑ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง "การพัฒนาการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ"
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ที่ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการ
วิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

๑๐
- ๑๐๑๐๑๐๑๐๑๐๑๐

๑๐๑๐

๑๐๑๐๑๐๑๐๑๐๑๐

๑๐/๑๐/๑๐

ขอแสดงความนับถือ

สุรพล สุธะพรหม

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระณิต อธิจิตโต

โทร. ๐๙๐-๕๔๒๓๘๑๔

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว๑๕๒

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอนับขันธ์
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๐ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิติเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นางจันทร์ทิพ วงศ์ชาติ ผู้อำนวยการกองส่งเสริมคุณภาพชีวิต
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระชนิต ฉายา อธิจิตโต รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๑๑ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง “การพัฒนาการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีคามจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิติดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการ
วิจัย ซึ่งจะเป็ประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬ
าลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระชนิต อธิจิตโต
โทร. ๐๙๐-๔๔๒๓๘๑๔

- งาม
- อนุชิต นิลรัตน์
รหัสนิสิต

(นางจันทร์ทิพ วงศ์ชาติ)
ผู้อำนวยการกองส่งเสริมคุณภาพชีวิต

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว๐๕๒

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๐ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิติเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายทองศักดิ์ คณะเจริญ สมาชิกสภาเทศบาลเมืองชัยภูมิ
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระณิต ฉายา อธิจิตโต รหัสประจำตัวนิติ ๖๐๐๑๒๐๕๐๑๑ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง “การพัฒนาการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มี ความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิติดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการ
วิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬ
าลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระณิต อธิจิตโต
โทร. ๐๙๐-๔๔๒๓๘๑๔

14 ม.ค. 62

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว๐๕๒

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๐ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้สิทธิเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ พระปลัดบุญสม คุณวโร เจ้าอาวาสวัดหนองสังข์
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระชนิต ฉายา อธิจิตโต รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๑๑ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง “การพัฒนาการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีคามจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขออนุญาตให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้สิทธิดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการ
วิจัย ซึ่งจะประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และ
ขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

นมัสการมาด้วยความเคารพอย่างสูง

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระชนิต อธิจิตโต

โทร. ๐๙๐-๕๕๒๓๘๑๔

นม ปล.
พระปลัดบุญสม คุณวโร
วัดหนองสังข์
17 ม.ค. 62

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว๐๕๒

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๐ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ร.ต.ประยูร ศรีกระทุม ไวยาวัจกรวัดหนองสังข์
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระธนิต ฉายา อธิจิตโต รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๑๑ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง “การพัฒนาการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ที่ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการ
วิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระธนิต อธิจิตโต
โทร. ๐๙๐-๔๔๒๓๘๑๔

ร.ต. ประยูร ศรีกระทุม
14 ม.ค. ๖๒

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว๐๕๒

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โขนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๐ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายสายันต์ อรรถสุวรรณ กรรมการชุมชนหนองสังข์
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระชนิต ฉายา อธิจิตโต รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๑๑ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง “การพัฒนาการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มี ความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ที่ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการ
วิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระชนิต อธิจิตโต
โทร. ๐๙๐-๕๕๒๓๘๑๔

ยินดีให้ความอนุเคราะห์

(นายสายันต์ อรรถสุวรรณ)

14 มกราคม 2562

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว๐๕๒

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอนิคมพัฒนา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๐ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบให้ผลิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นางเกสร ยิ้มนิริญ อสม.และจิตอาสา

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระชนิต ฉายา อธิจิตโต รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๑๑ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง “การพัฒนาการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีคามจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขออนุมัติขอความเห็นชอบที่ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้ผลิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการ
วิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬ
าลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ยื่นขอความเห็นชอบ
นางสาวเกสร ยิ้มนิริญ
(นางสาวเกสร ยิ้มนิริญ)

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

14 มกราคม 2562

ผู้ประสานงาน : พระชนิต อธิจิตโต
โทร. ๐๙๐-๔๔๒๓๘๑๔

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว๐๕๒

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๐ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นางประคอง ปรีชาพันธ์ อสม.และจิตอาสา
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระธนิธ ฉายา อธิจิตโต รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๑๑ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง “การพัฒนาการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการ
วิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

นิสิตผู้ขอความอนุเคราะห์

ประคอง ปรีชาพันธ์ (รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

นางประคอง ปรีชาพันธ์ ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

14 มกราคม 2562

ผู้ประสานงาน : พระธนิธ อธิจิตโต
โทร. ๐๙๐-๔๔๒๓๘๑๔

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว๐๕๒

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๐ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นางธนัชชา จำนงบุญ เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล โรงแรมสยาม ริเวอร์ รีสอร์ท ชัยภูมิ
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระชนิต ฉายา อธิจิตโต รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๑๑ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง “การพัฒนาการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีคามจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ที่ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการ
วิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬ
าลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระชนิต อธิจิตโต
โทร. ๐๙๐-๔๔๒๓๘๑๔

นางธนัชชา จำนงบุญ

ฝ่ายบุคคล โรงแรมสยามริเวอร์ ๑๙

14/1/62.

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว๐๕๒

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๐ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นางวรรณิกา ถนอมแนว พนักงาน บริษัทเดินรถ เทียนไชยแอร์
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระธนิต ฉายา อธิจิตโต รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๑๑ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง “การพัฒนาการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ที่ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการ
วิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

นาง วรรณิกา ถนอมแนว

ผู้ประสานงาน : พระธนิต อธิจิตโต
โทร. ๐๙๐-๔๔๒๓๘๑๔

14 ม.ค. 62

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว๑๕๒

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๐ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิติเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นางสาวพัชต์พิมล ทองจันทิก พนักงาน บริษัทชันบัส
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระธนิต ฉายา อธิจิตโต รหัสประจำตัวนิติ ๖๐๐๑๒๐๕๐๑๑ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง “การพัฒนาการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิติดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการ
วิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬ
าลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระธนิต อธิจิตโต
โทร. ๐๙๐-๔๔๒๓๘๑๔

15 ม.ค. 62

ภาคผนวก ช

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

คำชี้แจง :

๑. ลักษณะแบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปรียบเทียบกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยว โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และเพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ข้อมูลที่ได้จะแปลผลของการวิจัยในภาพรวมผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลของท่านเป็นความลับและใช้ประโยชน์เฉพาะการวิจัยนี้เท่านั้นจะไม่มีผลกระทบต่อท่านหรือหน่วยงานของท่านแต่อย่างใด

๒. แบบสอบถามนี้ แบ่งออกเป็น ๔ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยมีเกณฑ์วัดระดับความคิดเห็นดังนี้

ระดับ ๕ หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

ระดับ ๔ หมายถึง เห็นด้วยมาก

ระดับ ๓ หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

ระดับ ๒ หมายถึง เห็นด้วยน้อย

ระดับ ๑ หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยมีเกณฑ์วัดระดับความคิดเห็นดัง ตอนที่ ๒

ตอนที่ ๔ แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางในการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended Question) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ

พระชนิต อธิจิตโต

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตอนที่ ๑. แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง : โปรดตอบแบบสอบถามโดยใส่เครื่องหมาย ลงในช่อง ที่ตรงสภาพความเป็นจริงของท่านเพียงข้อเดียว

๑. เพศ

ชาย

หญิง

๒. อายุ

ต่ำกว่า ๓๐ ปี

๓๐ - ๔๐ ปี

๔๑ - ๕๐ ปี

๕๑ ปีขึ้นไป

๓. การศึกษา

ต่ำกว่ามัธยมศึกษา

มัธยมศึกษา / ปวช.

อนุปริญญา / ปวส.

ปริญญาตรี

ปริญญาโท หรือสูงกว่า

๔. อาชีพ

เกษตรกรรม

ค้าขาย

รับราชการ

รับจ้าง

อื่น (ระบุ).....

๕. รายได้ต่อเดือน

ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท

๑๕,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท

๒๐,๐๐๑ - ๒๕,๐๐๐ บาท

๒๕,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท

๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

คำชี้แจง : โปรดกรอกข้อความลงในช่องว่าง หรือกาเครื่องหมาย ภายใน หน้าข้อความที่ท่านเห็นว่าถูกต้อง หรือตรงความเป็นจริงมากที่สุด (Rating Scale) โดยมีหลักเกณฑ์พิจารณาดังนี้

ระดับ ๕ หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

ระดับ ๔ หมายถึง เห็นด้วยมาก

ระดับ ๓ หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

ระดับ ๒ หมายถึง เห็นด้วยน้อย

ระดับ ๑ หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อที่	ประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
๑. ท่องเที่ยวชมประวัติศาสตร์						
๑	มีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ที่หลากหลาย					
๒	สถานที่ท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อวัฒนธรรม					
๓	สถานที่ท่องเที่ยวมีความสวยงามตามธรรมชาติท้องถิ่น					
๔	สถานที่ท่องเที่ยวมีศิลปะ วัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์					
๕	มีแหล่งเรียนรู้ทางด้านประวัติศาสตร์					
๒. ท่องเที่ยวชมวัฒนธรรม ประเพณี						
๑	มีการแสดงทางวัฒนธรรม ประเพณี ที่น่าสนใจ					
๒	มีงานประเพณีฉลองอนุสาวรีย์เจ้าพ่อพระยาแลเป็นประจำทุกปี					
๓	งานแห่เทียนเข้าพรรษามีความสวยงาม					
๔	มีกิจกรรมให้ร่วมทำตามงานประเพณี					

ข้อที่	ประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ เทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
๕	มีการส่งเสริม ปลูกฝังด้านวัฒนธรรม ประเพณี					
๓. ท่องเที่ยวชมวิถีชีวิต						
๑	คนในชุมชนมีอัธยาศัยดี					
๒	มีการแต่งกายตามลักษณะพื้นบ้าน					
๓	มีการใช้ภาษาพื้นเมืองในการสื่อสาร					
๔	มีอาหารพื้นเมืองเป็นที่นิยม					
๕	มีการจัดการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์					

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

คำชี้แจง : โปรดกรอกข้อความลงในช่องว่าง หรือกาเครื่องหมาย ภายใน หน้าข้อความที่ท่านเห็นว่าถูกต้อง หรือตรงความเป็นจริงมากที่สุด (Rating Scale) โดยมีหลักเกณฑ์พิจารณาดังนี้

ระดับ ๕ หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

ระดับ ๔ หมายถึง เห็นด้วยมาก

ระดับ ๓ หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

ระดับ ๒ หมายถึง เห็นด้วยน้อย

ระดับ ๑ หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อที่	การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ เทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
๑. ด้านแหล่งท่องเที่ยว						
๑	มีการจัดสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเป็นระเบียบ					
๒	มีการโฆษณา ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว					

ข้อที่	การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
๓	สถานที่ท่องเที่ยวมีความสะอาด น่าชื่นชม					
๔	มีการจัดกิจกรรมต่างๆในช่วงเทศกาล					
๕	มีพื้นที่รองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเพียงพอ					
๒. ด้านสิ่งแวดล้อมและความสะอาด						
๑	มีศูนย์อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว					
๒	มีการเดินทางคมนาคมที่สะดวกสบาย					
๓	มีป้ายบอกเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวอย่างชัดเจน					
๔	มีรถโดยสารสาธารณะตามจุดท่องเที่ยว					
๕	มีเจ้าหน้าที่คอยให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวอย่างชัดเจน					
๓. ด้านการบริการ						
๑	มีการจัดบริการแหล่งที่พักอย่างเพียงพอ					
๒	ร้านอาหาร เครื่องดื่ม ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว					
๓	มีห้องน้ำ สุขา จัดให้อย่างเหมาะสม					
๔	มีการจัดที่จอดรถแก่นักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ					
๕	มีเจ้าหน้าที่คอยดูแลให้บริการด้านความปลอดภัย					
๔. ด้านผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยว						
๑	ผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยวมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น					
๒	สถานที่ท่องเที่ยวมีการจัดขายสินค้าพื้นเมือง					
๓	ผลิตภัณฑ์ผ้าไหมทอมือมีความสวยงาม					
๔	มีของที่ระลึกที่มีความน่าสนใจ					
๕	ท่านรู้สึกคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายและเวลาที่เสียไปในการเดินทางท่องเที่ยว					

ตอนที่ ๔ แบบสอบถามปลายเปิด

คำชี้แจง : ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางในการบริหารการ
ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ อย่างไร

๑. ด้านแหล่งท่องเที่ยว

.....
.....
.....

๒. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

.....
.....
.....

๓. ด้านการบริการ

.....
.....
.....

๔. ผลกระทบของแหล่งท่องเที่ยว

.....
.....
.....

*****

ขอเจริญพร/ขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างยิ่งที่ให้ความกรุณาสละเวลาอันมีค่าตอบแบบสอบถามนี้

ภาคผนวก ซ
แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง : การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ

จังหวัดชัยภูมิ

*****

คำชี้แจง : แบบสัมภาษณ์นี้ มี ๓ ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ ๑ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ ๒ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

ตอนที่ ๓ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสัมภาษณ์นี้ จะนำไปวิเคราะห์และเสนอผลการวิจัยในภาพรวมซึ่งจะไม่มีผลเสียต่อผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ทั้งในหน้าที่และการปฏิบัติงานแต่อย่างใด.

ตอนที่ ๑ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี

ตำแหน่ง.....

ผู้สัมภาษณ์/(ผู้วิจัย).....

วิธีสัมภาษณ์ (จดบันทึก, บันทึกเสียง)

วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์ วันที่...../เดือน...../ปี.....

สถานที่..... เวลา..... น.

ตอนที่ ๒ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

ข้อที่ ๑. ท่องเที่ยวชมประวัติศาสตร์ท่านมีแนวทางการคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

ข้อที่ ๒. ท่องเที่ยวชมวัฒนธรรม ประเพณีท่านมีแนวทางการคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

ข้อที่ ๓. ท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตท่านมีแนวทางการคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

ข้อที่ ๑. ด้านแหล่งท่องเที่ยวท่านมีแนวทางการปฏิบัติเพื่อบริหารหรือมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

ข้อที่ ๒. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกท่านมีแนวทางการปฏิบัติเพื่อบริหารหรือมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ อย่างไรบ้าง

.....
.....
.....

ข้อที่ ๓. ด้านการบริการท่านมีแนวทางการปฏิบัติเพื่อบริหารหรือมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ อย่างไรบ้าง

.....
.....
.....

ข้อที่ ๔. ด้านผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยวท่านมีแนวทางการปฏิบัติเพื่อบริหารหรือมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ อย่างไรบ้าง

.....
.....
.....

ผู้วิจัย พระธนิศ อธิจิตโต
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ : พระธนิต อธิจิตโต (คองเนียม)
: PHRATHANIT ADHICITTO (KONGNEAM)
- วันเกิด : วันอาทิตย์ ที่ ๑๖ เดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๓
- สถานที่เกิด : ๕๓/๓๔ แขวงบางขุนศรี เขตบางกอกน้อย จังหวัดกรุงเทพฯ
- อุปสมบท : เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ณ วัดชัยภูมิวนาราม
ถนนชัยภูมิ-ตาดโตน ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐
- การศึกษา : มัธยมศึกษา ปีที่ ๖ พ.ศ. ๒๕๔๔
นักธรรมชั้นเอก พ.ศ. ๒๕๕๖ สังกัด วัดชัยภูมิวนาราม สำนักเรียน
จังหวัดชัยภูมิ
พ.ศ. ๒๕๖๐ พุทธศาสตรบัณฑิต (พธ.บ) ภาควิชารัฐศาสตร์
สาขา รัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ผลงานทางวิชาการ : บทความทางวิชาการ
พระธนิต อธิจิตโต “การวินิจฉัยสั่งการในหลักกาลามสูตร” วารสาร
มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์ ปีที่ ๒๑ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม - ธันวาคม
๒๕๕๙). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ปีที่เข้าศึกษา : พ.ศ. ๒๕๖๐
- ปีที่สำเร็จการศึกษา : พ.ศ. ๒๕๖๒
- ศึกษาดูงาน : ศึกษาดูงานนอกสถานที่ ณ ศูนย์ราชการ หน่วยงานคือ
คณะกรรมการการเลือกตั้ง วันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๑
: ศึกษาดูงานต่างประเทศ ณ ประเทศสิงคโปร์ ระหว่างวันที่ ๑๑ - ๑๓
ธันวาคม ๒๕๖๑
- ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดชัยภูมิวนาราม ถนนชัยภูมิ-ตาดโตน ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๐๐๐
โทร ๐๙๐ - ๔๔๒๓๘๑๔, E-mail: Thanit1623@gmail.com